

ØF-notat nr 01/2012

Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv

av

Atle Hauge

Per Kristian Alnes

Katrine Gløtvold-Solbu

Morten Ørbeck

Østlandsforskning

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984 med fylkeskommunene og høgskolestyrene/de regionale høgskolesentra i fylkene Oppland, Hedmark og Buskerud som stiftere i samarbeid med Kommunaldepartementet.

Østlandsforskning er lokalisert i høgskolemiljøet på Lillehammer og har i tillegg kontorer i Hamar. Instituttet driver anvendt, tverrfaglig og problemorientert forskning og utvikling.

Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

Næringsliv og regional utvikling
Velferd, organisasjon og kommunikasjon

Østlandsforsknings viktigste oppdragsgivere er departement, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

Østlandsforskning har samarbeidsavtaler med Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Hedmark og Norsk institutt for naturforskning. Denne kunnskapsressursen utnyttes til beste for alle parter.

ØF-notat nr 01/2012

Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv

av

Atle Hauge

Per Kristian Alnes

Katrine Gløtvold-Solbu

Morten Ørbeck

Tittel:	Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv
Forfattere:	Atle Hauge, Per Kristian Alnes, Katrine Solbu og Morten Ørbeck
ØF-notat nr.:	01/2012
ISSN nr.:	0808-4653
Prosjektnummer:	1028
Prosjektnavn:	GRESS - Å Gjøre Regionale Forskjeller til en Styrke
Oppdragsgiver:	Interreg IVA Sverige-Norge
Prosjektleder:	Morten Ørbeck
Referat:	Dette er en publikasjon utgitt i forbindelse med Østlandsforsknings deltakelse i Interreg-prosjektet (Interreg IVA Sverige-Norge) <i>Å Gjøre Regional Forskjeller til en Styrke (GRESS)</i> . I dette prosjektet studerer vi muligheter og utfordringer for regionen Indre Skandinavia knyttet til pågående regionalisering/regionforstørring, til den økte betydningen av attraktivitet for bosatte (peoples climate/"bolyst") og til globaliseringen. Dette notatet beskriver resultater fra en studie i delprosjekt 2 i GRESS: <i>Attraksjon og bolyst - nøkkelen til regional utvikling i Indre Skandinavia</i> . I dette delprosjektet tester vi Richard Floridas teorier om 'den kreative klassen' og hvorvidt dette kan være et nyttig verktøy for regional analyse. Selv om disse teoriene har blitt populære og nådd et bredt publikum, er de utarbeidet og vanligvis brukt i større byer. Såvidt vi vet er dette det første forsøket i Norge på å bruke Floridas teorier i en regional analyse utenfor storbyregionene.
Emneord:	Kreativ Klasse, Regional Utvikling, Peoples Climate
Dato:	Februar 2012
Antall sider:	86
Pris:	180,-
Utgiver:	Østlandsforskning Postboks 223 2601 Lillehammer Telefon 61 26 57 00 Telefax 61 25 41 65 e-mail: post@ostforsk.no http://www.ostforsk.no

Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1.
 Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og strid med
 åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

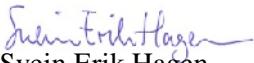
Forord

Dette er en publikasjon utgitt i forbindelse med Østlandsforsknings deltakelse i Interreg-prosjektet (Interreg IVA Sverige-Norge) *Å Gjøre Regional Forskjeller til en Styrke (GRESS)*. I dette prosjektet studerer vi muligheter og utfordringer for regionen Indre Skandinavia knyttet til pågående regionalisering/regionforstørring, til den økte betydningen av attraktivitet for bosatte (peoples climate/"bolyst") og til globaliseringen. I prosjektet samarbeider vi med Centrum för forskning om regional utveckling ved Karlstads Universitet (Cerut) og Högskolan Dalarna. Prosjektet har mål knyttet både til kunnskapsoppbygging for regionale strategier, for økonomisk sterke regioner med et attraktivt livsmiljø i Indre Skandinavia, og til styrking av regionens FoU-miljø.

Dette notatet beskriver resultater fra en studie i delprosjekt 2 i GRESS: *Attraksjon og bolyst - nøkkelen til regional utvikling i Indre Skandinavia*. I dette delprosjektet tester vi Richard Floridas teorier om 'den kreative klassen' og hvorvidt dette kan være et nyttig verktøy for regional analyse. Selv om disse teoriene har blitt populære og nådd et bredt publikum, er de utarbeidet og vanligvis brukt i større byer. Såvidt vi vet er dette det første forsøket i Norge på å bruke Floridas teorier i en regional analyse utenfor storbyregionene.

Vi vil takke Interreg IVA Sverige-Norge for finansiering. Forfatterene vil også takke prosjektgruppa i GRESS, og spesielt Hans Olof Gottfridsson, for innspill og kommentarer. Funn og analyser står for fortatterenes egen regning.

Hamar, september 2011

Svein Erik Hagen
forskningsleder

Atle Hauge
prosjektleader

Innhold

1	Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv.....	7
1.1	Innledning	7
2	Indre Skandinavia	9
3	Richard Florida og teorien om den Kreative Klasse	13
3.1	Teoretisk rammeverk	14
3.1.1	Hvem er den Kreative Klassen	15
3.1.2	De fire T'er og regional utvikling	15
3.2	Kritikken av Florida - og hva med overføringsverdien?.....	16
3.2.1	Erfaringer fra Skandinavia.....	17
4	Floridas kreative klasse og fire T'er – status i Indre Skandinavia?	21
4.1	Den kreative klasse i Indre Skandinavia.....	21
4.2	Talent	25
4.2.1	Talentindeks.....	29
4.3	Teknologi.....	31
4.4	Toleranse.....	34
4.4.1	Innvandring som et mål på toleranse - Mangfoldsindeks	35
4.4.2	Toleranseindeks	38
4.5	Den totale kreativitetsindeksen.....	40
4.6	Territorial assets.....	43
4.6.1	Tjeneste- og kulturtilbud.....	43
4.7	Sammenhengen mellom kreativitet, sysselsetning og befolkningsvekst	49
4.7.1	Kreativ klasse og sysselsettingsvekst	49
4.7.2	Kreativ klasse og befolkningsvekst	51
4.7.3	Sammenhengen mellom talent og teknologi.....	53
4.8	Konklusjon.....	55
	Vedlegg 1: Den kreative klassen, yrkesstatistikk	58
	Vedlegg 2 Tabeller	59

1 Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv

1.1 Innledning

I denne rapporten bruker vi Richard Floridas teorier om den kreative klasse som et rammeverk for en regional analyse av Indre Skandinavia. Indre Skandinavia består på svensk side av Värmlands og Dalarnas län og på norsk side av Hedmark fylke og deler av Akershus og Østfold fylker. I tillegg er Oppland fylke delvis inkludert i prosjektet.

I følge Florida er det talentfulle, nysgjerrige og kreative mennesker som i dag er den viktigste driveren i økonomien. Han mener at den human kapital denne gruppen besitter er den viktigste formen for kapital i dagens kreativt drevne økonomi. Det som kjennetegner denne gruppen er et høyt et utdanningsnivå i yrker med stort ansvar, men også med muligheter for individuelle og fleksible løsninger på arbeidsoppgavene. Kort sagt er dette mennesker som får betalt for å tenke. Samtidig er dette personer som er åpne for nye ideer og løsninger, og som har kompetansen til å sette disse ut i livet. Både når det gjelder jobb og bostedet søker de det samme; miljøer som er åpne, varierte og preget av mangfold. For å få til en balansert regional utvikling, holder det imidlertid ikke med å tiltrekke seg 'nok' personer fra den kreative klassen. For å få disse til å trives og utvikles trenger man en balansert miks av de fire T'ene: Teknologi, talent, toleranse og territorielle (stedsspesifikke) kvaliteter. Teknologi handler om næringslivsstrukturen og at denne har et innslag av kunnskapsintensitet. Talent måler man ut fra dels utdanning, men det er imidlertid ikke alltid at utdanningsnivået gjenspeiler hva man arbeider med. Det er derfor viktig å se på hva folk faktisk gjør. Med toleranse mener man i stor grad hvor velkommen man føler seg som nykommer (eller tilbakeflytter) på et sted. Territorielle kvaliteter er det som er spesifikt for stedet, og som ikke er lett å flytte på eller å kopiere for andre.

I denne rapporten har vi søkt å kartlegge omfang og utvikling av "den kreative klassen" i Indre Skandinavia, samt vurdert og presentert noen alternative indikatorer for de fire T-ene.

Denne rapporten er del av Interreg-prosjektet (Interreg IVA Sverige-Norge) GRESS (Å gjøre regional forskjeller til en styrke). Dette er et samarbeidsprosjekt med Østlandsforskning Centrum för forskning om regional utveckling ved Karlstads Universitet (Cerut) og Högskolan Dalarna. Prosjektet har mål knyttet både til kunnskapsoppbygging for regionale strategier, for økonomisk sterke regioner med et attraktivt livsmiljø i Indre Skandinavia, samt å styrke regionens FoU-miljø.

GRESS har tre delprosjekter:

1. DP 1 Interaksjon og regiondannelser i og rundt Indre Skandinavia
2. DP 2 Attraksjon og bolyst - nøkkelen til regional utvikling i Indre Skandinavia
3. DP 3 Indre Skandinavia - en region i Europa

Denne rapporten er knyttet opp mot delprosjekt 2.

2 Indre Skandinavia

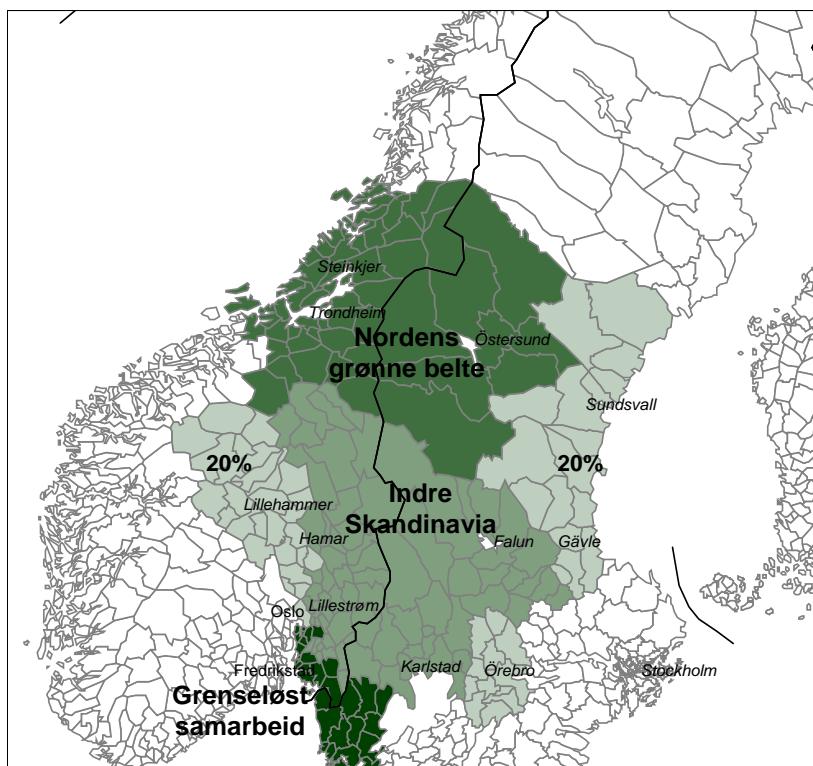
Indre Skandinavia er en konstruert region - den er et resultat av at politikere og andre 'policy makere' på begge sider av grensen fant ut at de gjerne ville samarbeide og at dette kunne tjene begge parter. I tillegg til en felles grense, deler også fylkene og länene i Sverige og Norge mange utfordringer og en del fellestrekks.

Indre Skandinavia består på svensk side av Värmlands och Dalarnas län med 31 kommuner og 550.312 innbyggere (31.des.2010) og på norsk side av Hedmark fylke og deler av Akershus og Østfold fylker med totalt 44 kommuner og 491.763 innbyggere (31.des.2010). I tillegg er Oppland fylke med sine 26 kommuner og 186.087 innbyggere og Oslo kommune med sine 599.230 innbyggere såkalte 20% områder på norsk side. På svensk side inngår Örebro län med sine 12 kommuner og 280.230 innbyggere samt Gävleborgs län med sine 10 kommuner og 276.508 innbyggere som 20% områder.

Det er store ulikheter innad i Indre Skandinavia når det gjelder utviklingstrekkene hittil og utfordringene og mulighetene fremover, jf. figur 2.2, figur 2.3 og figur 2.4.

For det første har det vært viktige nasjonale forskjeller i utviklingstrekkene i Norge og Sverige som er synlige innenfor Indre Skandinavia:

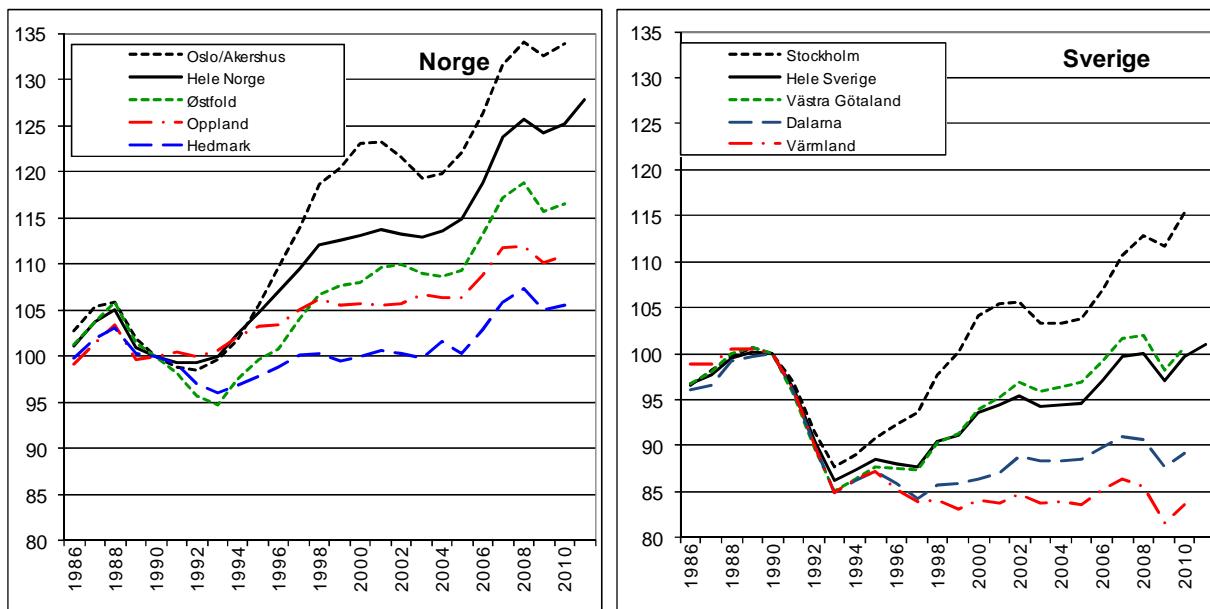
- Befolkningsveksten har vært sterkere i Norge enn i Sverige grunnet høyere fødselsoverskudd (innvandringen sterkere i Sverige). Ulike fødselsoverskudd skyldes både ulik alderssammensetning og høyere fertilitet blant norske kvinner.
- Konjunkturbunnen på begynnelsen av 1990-tallet var langt dypere i Sverige enn i Norge og også veksten utover på 1990-tallet var langt sterkere i Norge. Dette henger i stor grad sammen

Figur 0.1: Regionene innenfor Interreg IVA Sverige-Norge-programmet

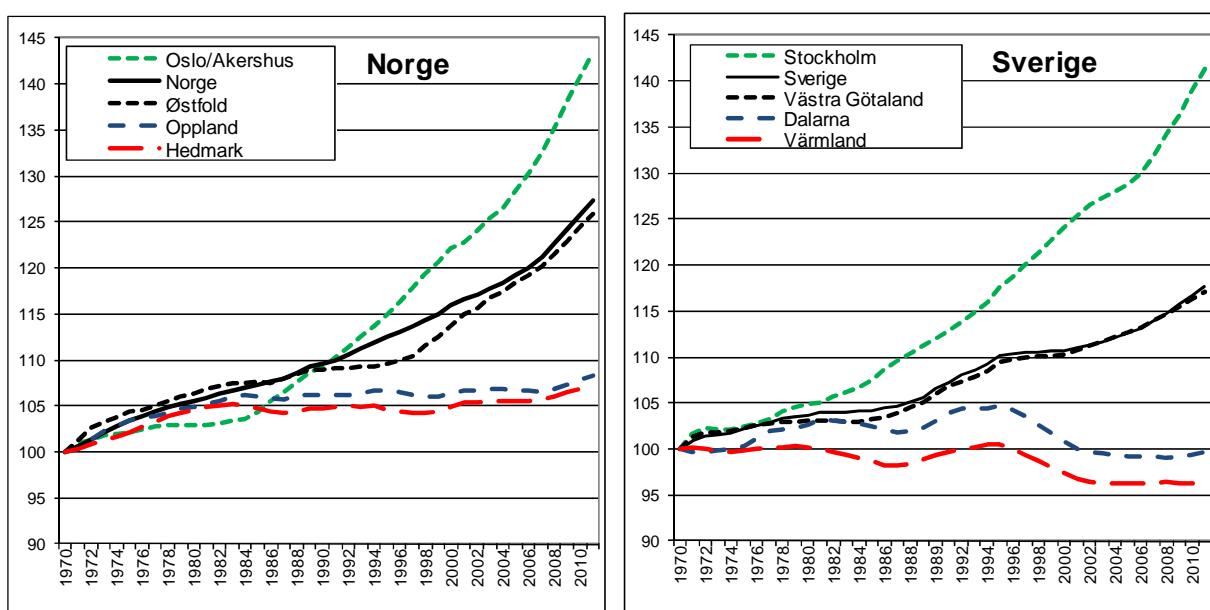
med ulike statsfinansielle muligheter til å motvirke internasjonal lavkonjunktur gjennom offentlige budsjetter.

For det andre er det slik at sentrum har vokst mer enn periferi i begge land, men at norsk side av Indre Skandinavia kan sies å være mer sentral i norsk sammenheng enn svensk del av Indre Skandinavia er i svensk sammenheng. På norsk side finnes alt fra Norges mest sentrale og raskest voksende kommuner til de mest perifere med sterkt tilbakegang. Også på svensk side er det store ulikheter mellom vekstregioner som Karlstadregionen og Falun-Borlänge og de mer perifere delene av Värmland og Dalarna. Likevel er ulikhetene mindre her og de mest sentrale og dynamiske regionene i Sverige ligger ikke, som i Norge, innenfor Indre Skandinavia.

Figur 0.2: Sysselsetting etter arbeidsstedskommune 1986-2011 (4. kvartal). Indeks 1990=100

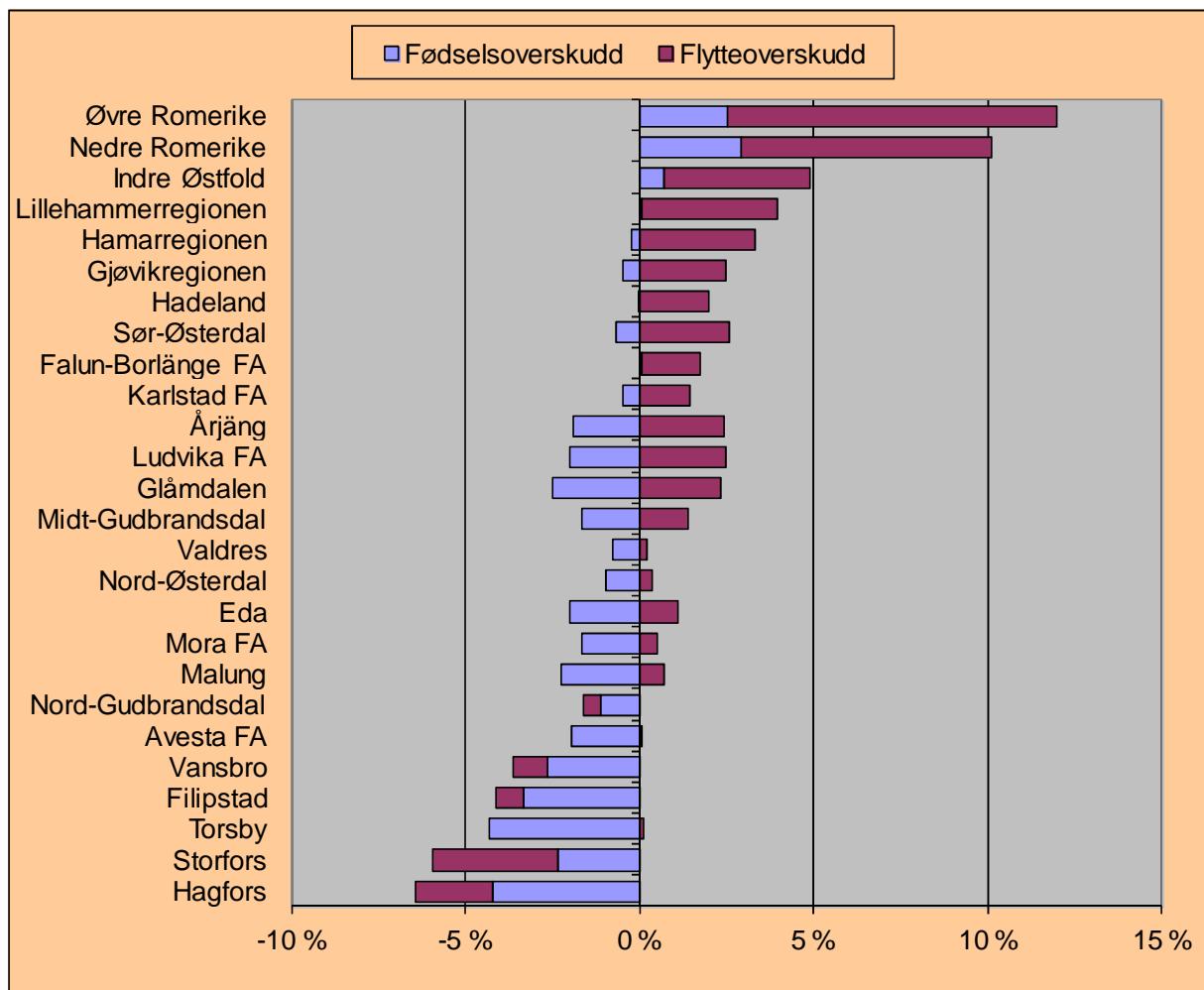
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og SCB

Figur 0.3: Befolkningsutviklingen i Indre Skandinavia 1.1.1970-1.1.2011. Indeks 1970=100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og SCB

Store deler av Indre Skandinavia sliter altså med svak befolknings- og næringsmessig utvikling, dvs. de sliter med å fremstå tilstrekkelig attraktive i forhold til å trekke til seg tilflytting og bedriftsetableringer. Det er imidlertid slik at flere og flere mener at tradisjonell næringspolitikk ikke lenger virker alene, men må kobles sammen med tiltak for å gjøre det attraktivt å bo: "bolyst". En av de ledende på dette feltet er Richard Florida. I det neste kapitelet skal vi se litt nærmere på noen av hans teorier.

Figur 0.4: Befolkningsendring, fødsels- og flytteoverskudd i regioner i IS medregnet Oppland.. Norske planregioner og svenske FA-regioner. 1.1.2006-1.1.2011

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og SCB

3 Richard Florida og teorien om den Kreative Klasse

Tradisjonelt har regional- og distriktpolitikken i stor grad dreid seg om næringspolitikk og mye av næringspolitikken har dreid seg om å skape attraktivitet for eksisterende og nye foretak/bedrifter. Gjennom de siste tiåra har det imidlertid skjedd grunnleggende endringer i viktige regionaløkonomiske sammenhenger. Vi har hatt en langvarig overgang fra primærnæringer og industri til tjenestesektoren som både i Norge og Sverige i dag sysselsetter absolutt flest arbeidstakere. Den langt største delen av dette er personrettede tjenester som vi yter hverandre der vi bor. Disse arbeidsplassene flytter altså i stor grad etter folk. Vi snakker selvfølgelig ikke bare om frisøren på hjørnet, men om et bredt spekter av arbeidsplasser innenfor skole, helse, omsorg, varehandel, bygg og anlegg, kultur/fritid, restauranter osv. Samtidig har kunnskap og kompetanse overtatt som viktigste innsatsfaktor i mange næringer. Dette gjør at etterspørselen etter kompetent arbeidskraft sannsynligvis vil øke, og rekrutteringsmulighetene blir en viktigere lokaliseringsfaktor. Bedriftene må altså i større grad flytte dit de får tak i arbeidskraft. Disse forholdene medfører at bosetting kan være minst like viktig for å få til næringsutvikling i en region som næringsutvikling er for å få til bosetting. I hvert fall vil ikke tradisjonell næringspolitikk lenger kunne virke alene uten sammen med tiltak for å gjøre det attraktivt å bo.

Dette sammenfaller med hva en av de ledende teoretikerne på feltet by- og regionalutvikling, Richard Florida, har funnet. Han mener at noen steder og byer gjør det bedre enn andre fordi de har en overrepresentasjon av hva han kaller den kreative klasse. Disse menneskene er etter hans mening nøkkelen til en positiv regional utvikling. Det som kjennetegner denne gruppen er et høyt utdanningsnivå i yrker med stort ansvar, men også med muligheter for individuelle og fleksible løsninger på arbeidsoppgavene. Kort sagt er dette mennesker som får betalt for å tenke. Samtidig er dette personer som er åpne for nye ideer og løsninger, og som har kompetansen til å sette disse ut i livet. Både når det gjelder jobb og bostedet søker de det samme – miljøer som er åpne, varierede og preget av mangfold. Tradisjonelt har politikk for regional utvikling i stor grad basert seg på næringsutvikling. Tankegangen har vært at om man skaper et gunstig miljø for bedrifter (business climate) vil folk flytte etter jobbene. Richard Florida og hans teorier om den "kreative klassen" vender litt på dette perspektivet. Det er i større grad bedrifter som flytter etter attraktiv arbeidskraft, og for å få til en positiv regional utvikling er det viktigere å satse på at folk trives ("peoples climate"). I virkeligheten henger dette selvagt sammen – det er ikke sånn at et sted starter med blanke ark, og så forsøker å tiltrekke seg enten mennesker eller bedrifter. Utgangspunktet er at det allerede finnes både et nærings- og befolningsgrunnlag, men det kan være nyttig i større grad å satse på "peoples climate". I følge Florida er det humankapitalen man finner hos disse menneskene som i dag er den viktigste driveren i økonomien. Den "kreative klassen" ser seg i første omgang etter spennende steder å leve ("people's climate"), og dernest etter interessante jobber. Logikken er altså at jobber følger folk og ikke omvendt og at human kapital er den viktigste formen for kapital.

Grunnen til at den kreative klassen er nøkkelen til økonomisk vekst er at de blant annet er intellektuelt åpne og dermed står bak de fleste innovasjoner. De er drevet av en nysgjerrighet til å prøve nye løsninger, kombinert med utdanning som gjør at de kan sette dette ut i livet, skaper de innovative og konkurransekraftige produkter og tjenester. Steder der den kreative klassen er overrepresentert er således vinnere i dagens globale økonomi. I følge Florida finner man derfor den største økonomiske veksten på steder preget av toleranse, mangfold og kreativitet. Litt forenklet kan man si at de beste stedene tiltrekker seg de beste folka og dette gir den beste økonomien.

3.1 Teoretisk rammeverk

Basisen for Floridas teorier er at vi i den vestlige verden ikke kan konkurrere på lønninger og at vi derfor må konkurrere på innovasjoner og kunnskap. I tillegg krever det å konkurrere med kunnskap som strategi, en arbeidstyrke med høyt kompetansennivå, som i tillegg kan tenke kreativt og analytisk. Florida forsker først og fremst på området regional økonomisk utvikling, men har sin akademiske bakgrunn i byplanlegging. Det han utvilsomt er mest kjent for er sine teorier om kreativitet og økonomisk vekst.

Han mener at vi gjennomlever et av de største økonomiske skiftene noensinne, og at det til og med er mer omfattende enn den industrielle revolusjonen. For første gangen i historien handler økonomisk vekst om å utvikle kreativiteten og andre humankapitalfaktorer. I denne nye tiden drives regional utvikling av kreative menneskers lokaliseringsvalg, og steder som er preget av mangfold og åpenhet som blir vinnerne. Disse teoriene har han blant annet utviklet og utarbeidet gjennom tre bøker. I den første, "The Rise of the Creative Class" (Florida 2002) legger han det teoretiske og empiriske grunnlaget for sine teorier. Florida har blitt beskyldt for å være en akademisk lettvekter, som i hovedsak bygger sine teorier på anekdoter. Det er imidlertid et meget grundig og omfattende datamateriale som ligger til grunn for hans konklusjoner. I sin neste bok "The Flight of the Creative Class" (2005) går han til rette med noen av sine kritikere fra den første boken, samt at han vurderer hvordan ulike regioner ligger an i konkurransen om den kreative klassen. Dette er en kamp USA tidligere har vært best på i verden. De har tiltrukket seg smarte og nyskapende mennesker og gitt dem muligheten til å starte og drive forretning. Det er imidlertid tegn som tyder på at USA er i ferd med å tape den globale knivinga om talenter. På grunn av strengere immigrasjonsregler etter 11 september 2001, velger flere andre steder for utdanning og karriere. Landene i Skandinavia ligger imidlertid godt an på grunn av hva Florida oppfatter som tolerant lovgiving og inkluderende arbeidsliv. I den tredje boka "Who's your City" (Florida 2008) tar Florida opp det faktum at de økonomiske og sosiale forskjellene mellom steder blir stadig større. Verdensøkonomien får stadig høyere topper og dypere daler. Penger og kapital har en tendens til å trekke mot steder der fortjenesten er høyest og folk flytter dit de har de største mulighetene. Ny teknologi gjør oss kanskje mer mobile, men samtidig gjør det at vi har en tendens til å samle oss på steder som putrer av kreativitet, spenning og mangfold. Florida mener at hvor vi velger å bo sannsynligvis er den viktigste beslutningen vi tar – viktigere enn hvem vi velger å leve med, hva vi velger å utdanne oss til, eller hva vi velger å jobbe med. Dessuten viser han hvordan dette henger sammen; flytter du til et sted du liker har du større sjanse for å treffen du synes er spennende og jobbe med noe du synes er gøy. Han underbygger argumentene sine med fakta og figurer som viser den store betydningen bostedet har for livsstil, romantiske forhold og generelt velvære.

Om man baserer strategier for regional utvikling på 'peoples climate' og forsøker å tiltrekke seg innflyttere er det viktig å huske på at flytting er avhengig av livsfase (Sørli 2008). Vi flytter hyppigere og for ulike grunner alt ettersom hvor vi er i livet. Hva som får en tjueåring til å bosette seg på et sted er ofte ikke det samme en trettiåring.

For de fleste av oss er den første store flyttingen når vi begynner høyere utdanning, og unge mennesker er da også de absolutt mest mobile. Sannsynligheten for at noen vil flytte er på sitt absolutt høyeste i midten av tjueåra for så å falle raskt til rundt 45 og fortsetter falle til pensjonsalderen og til man blir eldre. I boka Who's Your City peker Florida på at det er tre ganger så sannsynlig at en 25 åring flytter som en 45 åring (Florida 2008). Høyt utdannede flytter mer enn de med færre år på skolen. For unge folk betyr dette at de bør tenke seg nøyne om før de velger sted å flytte til – sjansen for at de blir værende der blir større jo eldre de blir. For steder – byer og regioner – har dette også implikasjoner. Det nytter ikke å regne med at unge folk kommer til å flytte tilbake igjen bare de har hatt noen år ute, fått tatt sin utdanning og hatt det litt moro i storbyen. Statistikken viser at dette synet i beste fall bør modereres. Steder som mister for mange unge folk vil sjeldent kunne ta igjen dette. Vinnerne er de som skaffer seg en tidlig fordel med å tiltrekke seg folk i midten av tjueåra. Disse stedene skaffer seg en konkurransefordel; de som taper vil finne det vanskeligere og vanskeligere å ta igjen dette forspranget.

I sin nyeste bok, The Great Reset, drøfter Florida årsakene til finanskrisen, og han kommer også med resepten på hvordan vi skal komme oss ut. Florida mener at det er viktig at man på samme tid jobber med å takle både finans- og realøkonomien. Det er i kriser man legger grunnlaget for lengre perioder med stabil vekst. Richard Florida kommer med sine egne råd og løsninger på hvordan man skal komme seg ut av krisa. Det handler ikke overraskende her også om å satse på hva som er den virkelige motoren i økonomisk vekst: menneskenes kreativitet.

3.1.1 Hvem er den Kreative Klassen

Kjernen hos Floridas teorier dreier seg mye om hva han kaller den kreative klassen. En vanlig misoppfatning er at dette består av artister, kunstnere og andre i kulturnæringene. Slik Florida bruker begrepet kan den kreative klassen oppsummeres med akronymet TAPE:

T = Technology and R&D Innovation

A = Arts and Culture

P = Professional and Managerial

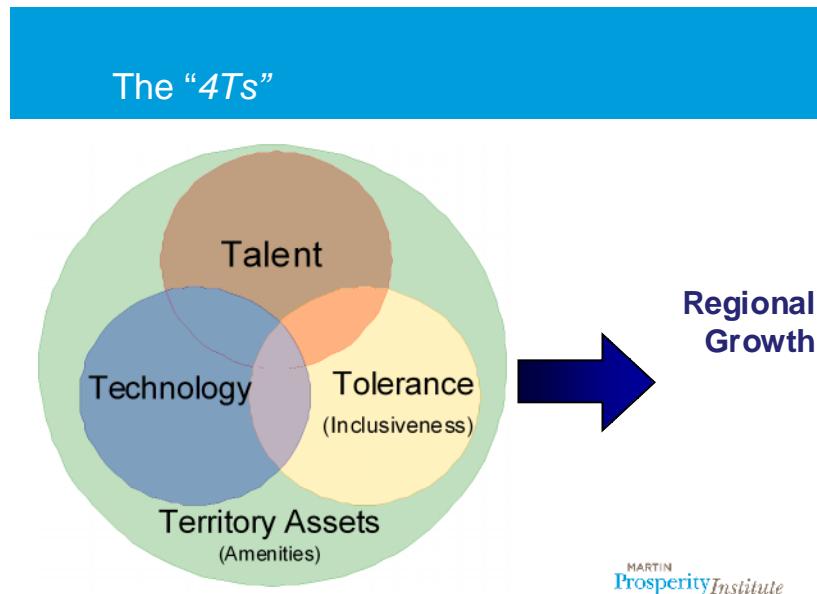
E = Educating and Training

I denne rapporten har vi brukt yrkesstatistikk som samsvarer med dette. Vår definisjon sammenfaller med andre som har studert dette (se for eksempel Tinagli 2009, Hansen 2008).

3.1.2 De fire T'er og regional utvikling

For å få til en balansert regional utvikling, holder det ikke å tiltrekke seg "nok" personer fra den kreative klassen. For å få disse til og trives og utvikles trenger man en balansert miks av de fire T-ene: Teknologi, talent, toleranse og territorielle (stedsspesifikke) kvaliteter. Teknologi handler om næringslivsstrukturen og at denne har et innslag av kunnskapsintensitet. Talent måler man ut fra dels utdanning, men det er imidlertid ikke alltid at utdanningsnivået gjenspeiler hva man arbeider med, og det er derfor viktig å se på hva folk faktisk gjør. Med toleranse mener man i stor grad hvor velkommen man føler seg som nykommer (eller tilbakeflytter) på et sted. Territorielle kvaliteter er det som er

spesifikt for stedet, og som ikke er lett for andre å kopiere. De fire T-ene har en gjensidig positiv innflytelse på hverandre, og alle fire må være til stede for å sikre en dynamisk utvikling. Det holder altså ikke med toleranse alene, det må mikses med smarte folk som jobber i kunnskapsintensive næringer.

Figur 0.1: The "4Ts" Kilde: Stolarick 2008 (foredrag holdt på Hamar 4.11.08)

"My conclusion was that rather than being driven exclusively by companies, economic growth was occurring in places that were tolerant, diverse and open to creativity – because these were places where creative people of all types wanted to live".

Som dette sitatet (hentet fra introduksjonen til "The Rise of the Creative Class") viser, mener Florida at det er visse stedskvaliteter som tiltrekker den kreative klassen. Et fellestrekke er mangfold – både av mennesker og tilbud. I tillegg er disse stedene preget av en åpen atmosfære. Begrepet toleranse, eller inkludering som er et like dekkende begrep, spiller på det faktum at folk må føle seg velkommen et sted for å ønske å flytte dit (eller bli værende).

Den nordiske velferdstaten, med færre store byregioner, en annen næringstruktur, og en mindre mobil befolkning skiller seg fra den nordamerikanske setting der Florida utviklet sine teorier. Hvis man ikke tar disse stedsspesifikke forskjellene på alvor, og ukritisk forsøker å implementere Floridas teoretiske rammeverk og politiske løsninger, kan man fort havne i problemer. Dette har vi forsøkt å etterleve i dette notatet.

3.2 Kritikken av Florida - og hva med overføringsverdien?

Florida har til dels møtt massiv kritikk både fra politisk og akademisk hold. Politisk har han fått kritikk fra både politisk høyre- og venstreside. Fra venstresida er Florida blitt satt i samme bås som de som hevder at markedet er det beste (og eneste) instrumentet vi har til å fremme innovasjon og økonomisk vekst, og at de som ikke får spennende og godt betalte jobber (les: den kreative klassen) egentlig kan

skylde seg sjøl (se f.eks. Peck 2005). Dette er kritikk Florida har tatt innover seg, og forsøker å imøtegå i det han har skrevet i det senere. Der argumenterer han ut fra et økonomisk ståsted at det ikke er bra om det blir for store økonomiske forskjeller på folk. Det er to årsaker til dette. Florida mener at det er i byene man finner motoren til økonomiske vekst, hvis det blir så dyrt at de som leverer tjenester ikke har råd til å leve der, vil dette undergrave byene som økonomisk drivkraft. For det andre mener han at økte forskjeller mellom folk undergraver motivasjonen for å gjøre en god jobb. I mange sammenhenger trekker han fra den nordiske velferdsmodellen som et ideal. Med relativt små lønnsforskjeller, stor medbestemmesett og muligheter for å påvirke sin egen arbeidssituasjon, er det lettere å utløse det Florida mener er nøkkelen til vekst – arbeidstakernes kreative potensial.

Fra høyresida er Florida blitt kritisert for å ville ha for aktive nasjonale og regionale myndigheter. I tillegg er han blitt beskyldt for å undergrave tradisjonelle (amerikanske) familieverdier med sitt fokus på alternative livsstiler og mangfold. Florida selv hevder at hans beskrivelse av virkeligheten ikke er normativ. Hans påstand er at han bare har analysert virkeligheten, og presenterer den. At noen da synes at slik bør det ikke være, kan også han være enig i.

Akademisk har han også fått kritikk fra ulike hold. Han er blitt beskyldt for uklar begrepsbruk (Markussen 2005), for å ha for lite robuste metoder, og at den kreative klassen i bunn og grunn er det sammen som humankapital (dvs. befolkningens utdanningsnivå) (se f.eks. Glaeser 2003, Malanga 2004). Han overforenkler også stedspreferansene for en veldig stor gruppe. I følge Florida er bortimot 40% av de sysselsatte å finne i den kreative klasse. Dette er for øvrig sammenfallende med våre funn. At disse skulle ha sammenfallende ønsker om hvilke typer sted de ønsker å bo er en i beste fall en grov forenkling. Dette bare for å nevne noen få av innvendingene mot Florida.

3.2.1 Erfaringer fra Skandinavia

Det mest interessante i denne sammenheng er hvordan vi kan ta i bruk Floridas arbeid i Norge, og hvor mye av teorier om den kreative klassen som kan sies å være gyldig her? Det finnes eksempler på arbeider der dette teoretiske rammeverket og analysen er brukt på mer hjemlige forhold. Isaksen var relativt tidlig ute med bruk av Florida i en tilnærming til norsk regional utvikling (Isaksen 2005). Han fant en klar tendens av at personer i kreative yrker og med høyere utdanning er overrepresentert i landets største byområder, og i spesielt til Osloregionen. Dette sammenfaller med hva en finner i de andre nordiske landene. Isaksen er relativt kritisk og mener at Floridas tilnærming relativt lite anvendelige for norske forhold. Han mener at en tradisjonell strategi der man satser på næringsrettede tiltak kan ha mer for seg i regional utvikling enn Floridas anbefalinger om ”peoples climate”.

Irene Tinagli, en av Floridas samarbeidspartnere, har også gjort en analyse av den kreative klassen i Norge – ”Norway in the Creative Age” (Tinagli 2009). Hun er kanskje ikke så overraskende mer positiv til nytten av å benytte dette rammeverket til regionale analyser. Hun konkluderer med at den kreative klassen i stor grad er å finne i hovedstadsområder, og at på grunn av det er så mange små kommuner er det vanskelig å få en høy score på alle T’ene i modellen. Like fullt mener hun at talent og toleranse er viktig, også for mindre kommuner. I tillegg peker hun på at mindre steder som har en raske og enkle transportmuligheter til større byområder har en høyere konsentrasjon av den kreative klassen enn hva man finner på mer isolerte steder.

I et prosjekt i regi av professor Bjørn Terje Asheim ved Lunds Universitet har man sett nærmere på teoriene om den kreative klassen, og hvordan dette passer i en nordisk kontekst. Det er gjort både kvalitative og kvantitative studier, og man har sammenlignet Norge, Sverige, Danmark og Finland (se blant annet Hansen 2008; Andersen m.fl. 2010a; Andersen m. fl . 2010 b).

Kvalitative og kvantitative undersøkelser kan utfylle hverandre og gi et mer helhetlig bilde av hvordan Floridas teorier bør brukes i en nordisk kontekst. I den kvantitative delen av studiene nevnt over (se Andersen m.fl. 2010a), har man funnet at det er positiv korrelasjon mellom enkelte stedskvaliteter og høy andel av den kreative klassen i de nordiske byregioner. Det er også en positiv sammenheng mellom høy andel av den kreative klassen og hvordan man scorer på hvor innovativt og kunnskapsintensivt det lokale næringslivet er (dette kan sies å være en tautologisk påstand, all den tid den kreative klassen i stor grad er de med høy utdanning). Dette er imidlertid kun signifikant for de største byregionene. Dette gjør at den hellige treenigheten mellom teknologi talent og toleranse kanskje har ulik gjensidig påvirkning i ulik geografisk kontekst, og at det er andre faktorer som også bør implementeres. Det konkluderes med at de kvantitative undersøkelsene styrker teoriene om den kreative klassen, men med visse modifikasjoner.

Dette utdypes i den kvalitative delen av undersøkelsen (se Andersen m.fl 2010b). Her har man intervjuet nøkkelinformer for å kunne dykke litt dypere ned i materien. En av de viktigste slutningene som trekkes er at man ved kun å fokusere på ”peoples climate” som kilde til regionale konkurransesfordeler kan støte på problemer. Dette på grunn av tre faktorer. Den første er at selv om ”peoples climate” er viktig for den kreative klassen, er det fortsatt underordnet et attraktivt jobbmarked (slik sett ligner dette på det som man til stadighet har kommet fram til i norske flyttemotivundersøkelser (Skålhol og Batt-Rawden 2008). I Norden har vi en ulik regional fordeling av interessante jobber. Spesielt for høy kvalifiserte arbeidstakere er jobbene koncentrert til regionale sentre. For det andre gjør velferdsstaten at en del viktige faktorer viktig for et godt ”peoples climate” er mer jevnt fordelt utover landet. For det tredje er det ingen felles enighet om hva som utgjør et godt ”peoples climate” – folk er ulike, og legger vekt på ulike kvaliteter for hva som er et godt sted for dem. Dette gjør at ”peoples climate” blir oppfattet ulikt på ulike steder. Hovedstedsregionene scorer høyest på Floridas opprinnelige indikatorer som mangfold, toleranse, kulturelle tilbud og et levende gatebilde. Disse regionene sliter imidlertid med høye boligpriser, negative fortettingsproblemer og en atmosfære som kan gjøre at folk føler seg fremmedgjorte. Dette gjelder spesielt barnefamilier som kan bli presset ut av sentrum eller helt ut av byen. Det kan virke som byens ”peoples climate” i hovedsak tiltaler unge mennesker i kreative yrker, i hovedsak uten barn. Videre er muligheter for utdanning og et robust og variert jobbmarked viktig for disse menneskene. Litt mer perifere steder og regioner kan ikke konkurrere på mangfold og kulturlibud, men sosiale relasjoner og lokal identitet kan trekke den kreative klassen dit. De regionale sentra som kan tilby mer robuste jobbmarked sammen med utdanningstilbud og et bredere kulturtildud sees på som interessante for en viss gruppe av den kreative klassen. En fordel de regionale sentre kan ha er at de tilbyr storby og små landsbyfordeler – stedsspesifikke kvaliteter som kan gjøre at de skiller seg fra hovedstadsregionene.

Generelt er alle disse studiene (Isaksen 2005, Hansen 2008, og Andersen m.fl. 2010a og b) skeptiske til å overføre Floridas rammeverk og anbefalinger direkte til nordiske forhold. Litt forenklet kan man si at de ikke er kritiske til ideen om den kreative klassen som drivere i utviklingen, men at disse søker seg mot steder med visse kvaliteter som skiller seg fra hva man finner i Nord-Amerika. Selv om det

finnes sammenhenger, har de ikke på samme måten som hos Florida funnet klare empiriske samvariasjoner mellom forekomsten av den kreative klassen og en framgangsrik regional utvikling. I den neste delen av notatet vil vi gjøre et forsøk på å se om Floridas teoretiske og analytiske rammeverk kan være fruktbart i en analyse gjort i Indre Skandinavia

4   Floridas kreative klasse og fire T'er – status i Indre Skandinavia?

Som nevnt i innledningen mener Florida at det er den kreative klassen er en kjernegruppe for å få en dynamisk utvikling av en by eller region. Å ha en viss tilstrømming på denne gruppen er imidlertid ikke nok; man trenger en balansert miks av de fire T-ene: Teknologi, talent, toleranse og territorielle (stedsspesifikke) kvaliteter. De fire T-ene har en gjensidig positiv innflytelse på hverandre, og alle fire må være til stede for å sikre en dynamisk utvikling. I de neste kapitlene vil vi se hvordan Indre Skandinavia ligger an i forhold til disse parametrene.

Vi har valgt å illustrere funnene våre både med kart og tabeller. Det er viktig å merke seg at disse har ulik geografi. I kartene har vi valgt å ta inn hele prosjektorrådet, det vil si der hele fylket deltar i tillegg til de såkalte 20%-områdene (for en klargjøring av dette se kapitel 2). I tabellene viser vi kun norsk og svensk topp og bunn 10 for de aktuelle kommuner som inngår i kjerneområdet. I vedleggstabeller vises verdiene for Oslo kommune og samtlige kommuner i Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland, Värmland og Dalarna. Dette har vi gjort for å kunne vise hvordan kreativ klasse og de fire T'ene fordeler seg geografisk over et større område, men samtidig beholde et fokus på kjerneområdet i Indre Skandinavia. Vi har hentet data på norsk side fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) og Statistiska centralbyrån (SCB) i Sverige. Vi har brukt yrkesstatistikk fra SSB og SCB for å kartlegge den kreative klassen, og fulgt Floridas inndeling i den kreative kjernen, kreative profesjonelle og kunstnere og artister (se vedlegg for statistiske koder). Vi har valgt å ikke gå dypere inn i årsaksammenhengene, men har i stedet valgt å holde analysen i hovedsak deskriptiv. For alle tabeller, kart og andre illustrasjoner er datamaterialet hentet fra SSB og SCB og bearbeidet av ØF om ikke annet er nevnt.

4.1   kreative klasse i Indre Skandinavia

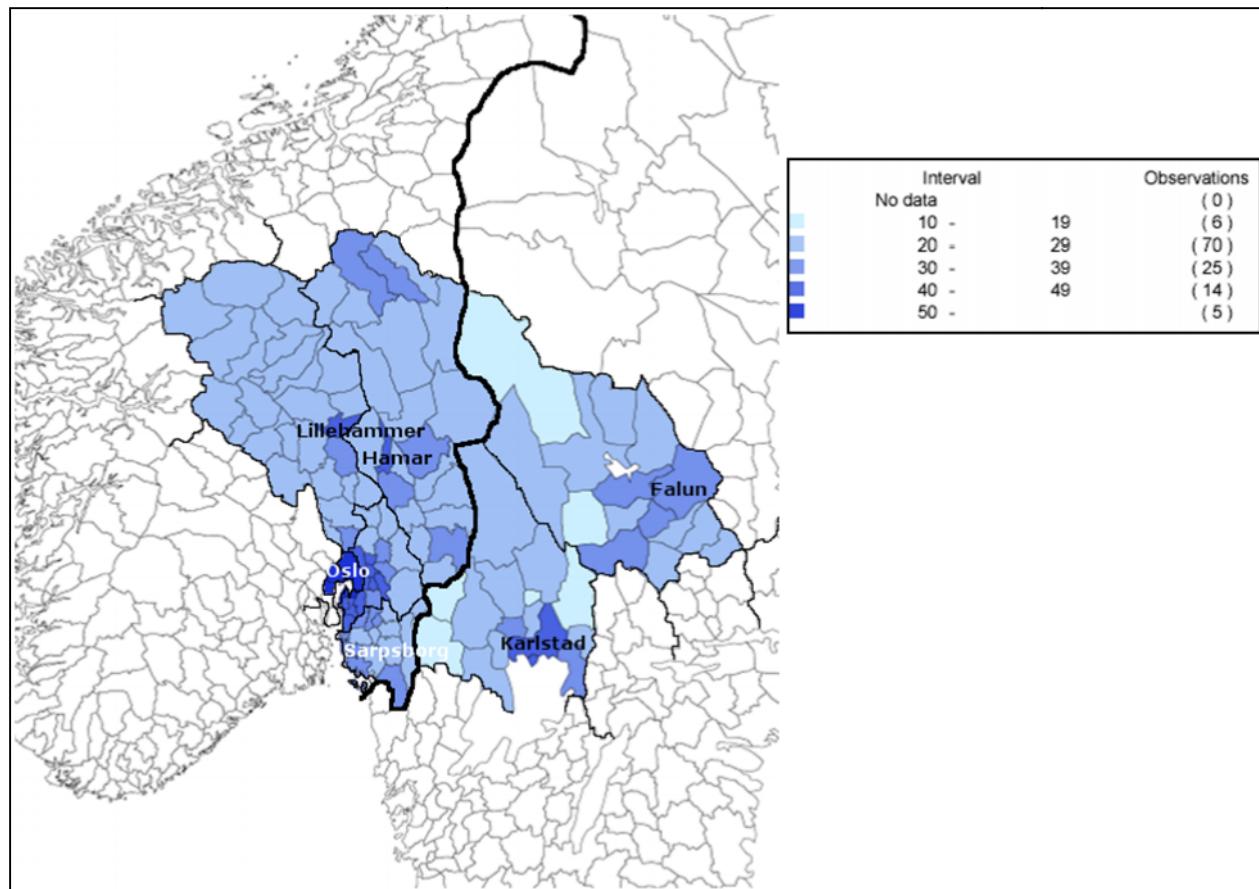
Først vil vi se på hvordan Indre Skandinavia ligger an med tanke på 'kreativ klasse'. Som nevnt tidligere er denne gruppen mennesker, i følge Florida, fortroppen i en økonomisk utvikling som baserer seg på kreativitet og innovasjon. Det er imidlertid viktig å huske på at en stor andel kreativ klasse ikke er tilstekkelig for å få en positiv regional utvikling. Det er derimot et godt utgangspunkt. Florida deler den kreative klasse opp i tre underkategorier, basert på hva man jobber med. Den kreative kjernen jobber i hovedsak med å skape nye ideer, produkter og prosesser. Dette er for eksempel arkitekter, ingeniører, leger og forskere. Den neste gruppen er de kreative profesjonelle. Disse skaper ikke selv nye ideer, men de benytter seg av den nyeste kunnskapen. Den tredje gruppen er den kunstneriske delen av den kreative klasse, de såkalte bohemene.

Før vi dykker ned i Indre Skandinavia, kan vi se hvordan bildet ser ut nasjonalt. Et interessant funn her er at Norge og Sverige samlet sett har den samme andelen av de yrkesaktive innen den kreative klassen. Innen den kreative kjernen er andelen noe større i Sverige, mens bildet er motsatt innen de kreative profesjonelle yrkesgruppene. For den tredje kreative yrkesgruppen, bohemer, er andelen lik i begge land.

Tabell 4.1: Kreativ klasse i Norge og Sverige

Land	Andel kreativ klasse totalt	Andel kreative kjernen	Andel kreative profesjonelle	Andel bohemer
Norge	38 %	9 %	28 %	1 %
Sverige	38 %	12 %	25 %	1 %

Vårt prosjektområde dekker Hedmark på norsk side og Värmland og Dalarna i Sverige. I tillegg inkluderer deler av prosjektet Oppland, Osloregionen og Gardermoregionen samt deler av Østfold. Disse er med i en 20%-andel i prosjektet. For en nærmere gjennomgang; se kapittelet ”Indre Skandinavia”. I vår fremstilling har vi valgt å ta med hele området i kartillustrasjonene. Dette for bedre å kunne se helheter og sammenhenger. I tabellene fokuserer vi kun på Indre Skandinavia uten det såkalte 20%-området for å få en litt mer dyptgående analyse av kjerneområdet.

Figur 0.1: Prosentandel yrkesaktive innen kreativ klasse (kjernen, profesjonelle og bohemer) av totalt yrkesaktive etter bosted i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo.

Kommentarer

Vi ser at den største konsentrasjonen av kreativ klasse finner vi i området er rundt de største byene med Oslo, Karlstad og Falun. Den aller høyeste forekomsten finner man i hovedstadsregionen som inkluderer Oslo kommune og kommunene rundt. Av de 15 kommunene i Indre Skandinavia der man finner den største andel kreativ klasse, er 12 av dem rundt Oslo. Det er forøvrig tilsvarende andel kreativ klasse i Stockholmsregionen, men denne er ikke inkludert i prosjektorrådet.

På den norske siden har regionsentra som Lillehammer og Hamar en relativt høy andel kreativ klasse. Det er derimot litt mere komplekst en bare en urban - distrikt dimensjon. Det er ikke slik at jo lengre fra sentrum man kommer, dess færre finner man av den kreative klassen. Det finnes rurale kommuner som scorer relativt høyt. Som tabellen under viser er det i de grensekommunene der det er færrest.

Tabell 4.2 – 4.5 viser kommunefordelte andeler av yrkesaktive etter bosted i kreative yrker i Indre Skandinavia. Tabellene viser de ti kommunene der man finner den høyeste andelen av kreativ klasse, og de ti kommunene med den laveste andelen. Dette har vi gjort både for norsk og svensk side.

Tabell 4.2: Topp 10 blant *norske* kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel yrkesaktive i den kreative klassen etter bosted.

Kommune	Plassering kreativ klasse totalt i Norge	Andel kreativ klasse totalt	Andel kreative kjernen	Andel kreative profesjonelle	Andel bohemer
0230 Lørenskog	15	45,4 %	11,1 %	33,1 %	1,1 %
0403 Hamar	17	44,8 %	12,1 %	31,1 %	1,7 %
0233 Nittedal	19	44,0 %	10,8 %	32,1 %	1,2 %
0231 Skedsmo	22	42,3 %	10,6 %	30,6 %	1,1 %
0234 Gjerdrum	34	41,0 %	9,3 %	31,0 %	0,7 %
0228 Rælingen	35	41,0 %	9,9 %	30,2 %	0,9 %
0227 Fet	37	40,2 %	9,4 %	30,0 %	0,9 %
0226 Sørum	41	39,0 %	8,9 %	29,2 %	0,8 %
0138 Hobøl	67	35,1 %	7,6 %	26,8 %	0,7 %
0427 Elverum	70	35,0 %	6,9 %	26,9 %	1,2 %

Det er et klart tyngdepunkt i andel i kreativ klasse sør i prosjektorrådet. Det ligger kommunene kommunene nærmest Oslo. Dessuten er kommunene lokalisert nærmest Gardermoen hovedflyplass godt representert. Ellers ser vi at regionsenteret og fylkeshovedstaden i Hedmark, Hamar, kommer høyt opp. Videre viser tabell 4.2 at de 8 beste kommunene ligger over landsgjennomsnittet for kreativ klasse totalt, og de 2 påfølgende ligger like oppunder.

Alle kommunene har omlag en tredjedel av de bosatte yrkesaktive innenfor gruppen kreative profesjonelle. Dette er omrent det samme som landsgjennomsnittet (se tabell 1). Forøvrig kan vi se at andelene her varierer i liten grad mellom kommunene.

Tabell 4.3: Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel yrkesaktive i den kreative klassen etter bosted.

Kommune	Plassering kreativ klasse totalt i Norge	Andel kreativ klasse totalt	Andel kreative kjernen	Andel kreative profesjonelle	Andel bohemer
0438 Alvdal	327	23,8 %	5,0 %	18,3 %	0,5 %
0429 Åmot	336	23,6 %	4,7 %	18,4 %	0,4 %
0423 Grue	338	23,6 %	3,0 %	19,6 %	1,0 %
0434 Engerdal	342	23,5 %	3,3 %	19,6 %	0,7 %
0428 Trysil	346	23,4 %	4,2 %	18,0 %	1,2 %
0239 Hurdal	349	23,3 %	4,0 %	18,7 %	0,5 %
0420 Eidskog	361	22,7 %	3,6 %	18,8 %	0,3 %
0127 Skiptvet	374	22,2 %	3,4 %	18,4 %	0,4 %
0432 Rendalen	381	22,0 %	3,2 %	18,2 %	0,6 %
0426 Våler	388	21,7 %	4,0 %	17,4 %	0,4 %

Det er i hovedsak distrikts- og grensekommuner som har den laveste andelen kreativ klasse. Halvparten av kommunene ligger i Østerdalen og tre i Glåmdalen. Østfold og Akershus har en kommune hver. Videre er det verdt å merke seg at andelen bosatte yrkesaktive innen den kreative klassen varierer i liten grad mellom de ti norske kommunene som kommer dårligst ut i Indre Skandinavia.

Tabell 4.4: Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel yrkesaktive i den kreative klassen etter bosted.

Kommune	Plassering kreativ klasse totalt i Sverige	Andel kreativ klasse totalt	Andel kreative kjernen	Andel kreative profesjonelle	Andel bohemer
1761 Hammarö	19	46,7 %	13,7 %	32,0 %	1,0 %
1780 Karlstad	32	42,8 %	14,2 %	27,2 %	1,5 %
2080 Falun	44	39,8 %	13,2 %	25,3 %	1,3 %
2029 Leksand	81	33,6 %	9,1 %	22,7 %	1,8 %
2085 Ludvika	91	32,3 %	9,7 %	22,0 %	0,7 %
2081 Borlänge	100	31,6 %	10,0 %	20,9 %	0,8 %
1715 Kil	112	30,2 %	9,4 %	20,3 %	0,5 %
1781 Kristinehamn	116	30,0 %	7,9 %	21,5 %	0,6 %
2062 Mora	117	29,9 %	8,4 %	20,6 %	0,9 %
1763 Forshaga	134	29,0 %	7,5 %	20,9 %	0,6 %

På svensk side er det også de mer urbane områdene som skårer høyest i andel i kreativ klasse. Listen domineres av Värmlandsregionen Karlstad og noen av kommunene rundt. Hammarö og Karlstad er en del av en funksjonell region, og Kil, Kristinehamn og Forshaga er kommuner som ligger i samme regionen. Dessuten er større byene i Dalarna å finne på lista.

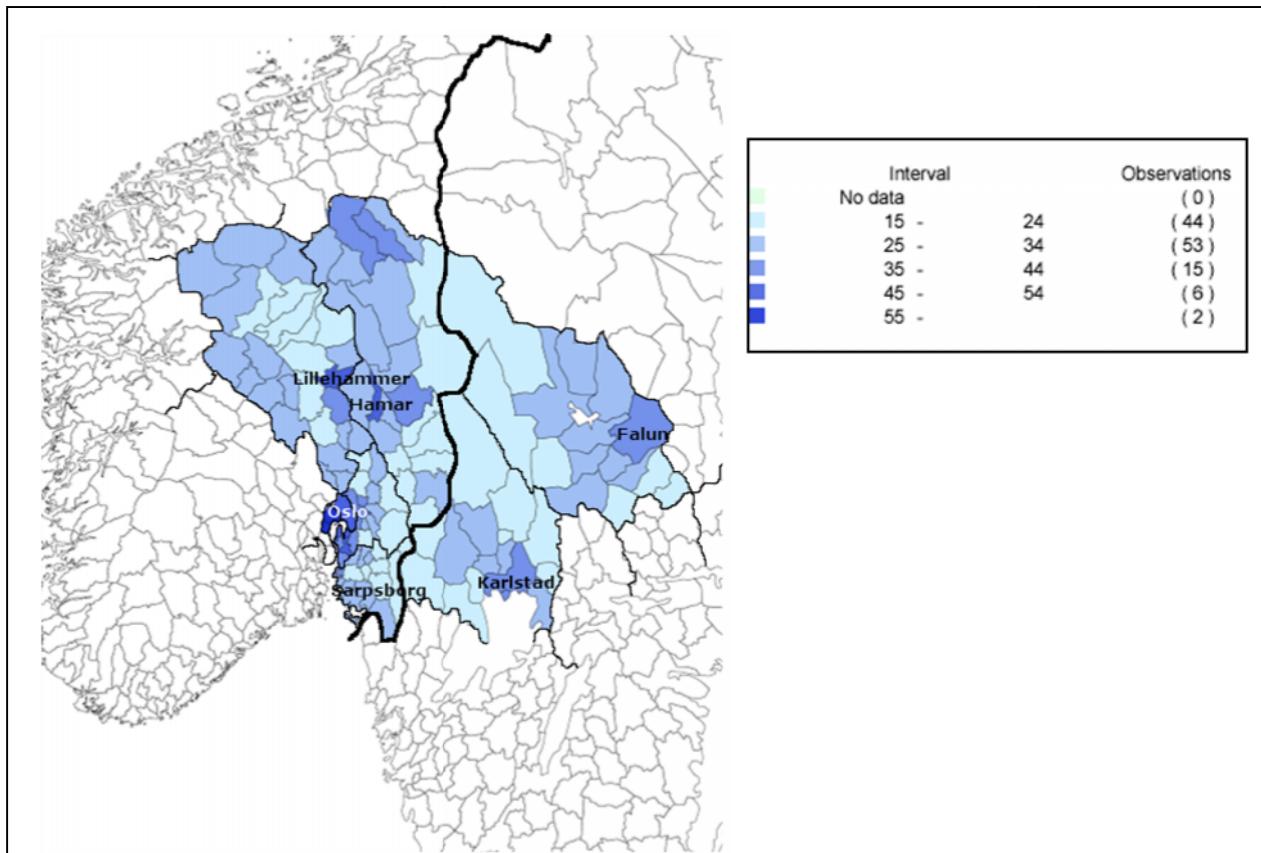
Tabell 0.5: Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel yrkesaktive i den kreative klassen etter bosted.

Kommune	Plassering kreativ klasse totalt i Sverige	Andel kreativ klasse totalt	Andel kreative kjernen	Andel kreative profesjonelle	Andel bohemer
2023 Malung	227	22,8 %	5,9 %	16,3 %	0,6 %
1783 Hagfors	240	22,4 %	6,4 %	15,6 %	0,4 %
1760 Storfors	246	22,1 %	5,5 %	16,5 %	0,0 %
1764 Grums	259	21,2 %	5,2 %	15,8 %	0,2 %
2021 Vansbro	273	19,2 %	6,5 %	12,6 %	0,2 %
1765 Årjäng	274	19,2 %	5,1 %	13,9 %	0,2 %
1762 Munkfors	278	17,9 %	4,8 %	12,8 %	0,3 %
2039 Älvdalens	281	17,8 %	5,2 %	12,5 %	0,2 %
1782 Filipstad	285	17,0 %	4,4 %	12,4 %	0,2 %
1730 Eda	287	16,4 %	3,7 %	12,6 %	0,1 %

Blant kommunen som kommer ut med en lav skåre på kreativ klasse er distrikts- og grensekommuner overrepresentert. Dette mønsteret kjenner vi igjen fra den norske siden. En kommune som skiller seg litt ut er Grums som ligger nære Karlstad og andre kommuner som skårer vesentlig bedre.

4.2 Talent

I dette kapitelet vil vi ta for oss den første av ”T-ene” Florida mener er grunnleggende for at den kreative klassen skal kunne ta ut sitt potensial som katalysator for regional utvikling. Dette er hva Florida kaller ”talent”, som i hovedsak dreier seg om regionens utdanningsnivå. Et annet navn på dette er humankapitalen. Dette er så klart en forenkling, det finnes utallige eksempler på talentfulle personer, både når det gjelder forretning, innovasjon med mer, som ikke har høy formalkompetanse. På regionalt nivå viser det seg derimot at utdanning er en relativt god indikator på potensialet for en positiv regional utvikling. Like fullt vil vi i slutten presentere en indeks der vi kobler hvilket utdanningsnivå det er i regionen sammen med næringsstrukturen i en såkalt talentindeks. Det hjelper ikke om du har høy utdanning hvis du ikke bruker den.

Figur 0.2: Prosentandel med universitets- og høgskoleutdanning av befolkningen mellom 15-64 år i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo.

En overrepresentasjon av høyt utdannede personer er til en viss grad et urbant fenomen, i og med at det er i byene man finner de fleste jobbene med krav om høyere utdanning. Fylkeshovedstedene Lillehammer og Hamar er da også representert med en relativt høy andel høyt utdannede. Disse byene har mange sentralstedsfunksjoner, med blant annet mange offentlig ansatte med høy utdanning. Det samme finner man på svensk side. Byene Karlstad og Falun er begge regionsentre, og har en høy andel med høyere utdanning.

Som man ser av kartet og tabellene i dette kapitelet er det gjennomgående et høyere utdanningsnivå (i Indre Skandinavia) på den norske siden av grensen. Dette kan synes litt paradokslig når man ser på det neste kapitelet. Der viser vi at det svenske næringslivet holder et høyere teknologisk nivå (ut fra våre indikatorer).

Ut fra tabellene 4.6 og 4.7 kan det se ut som svenskene i større grad studerer lengre når de først velger å ta høyere utdanning. Her lyver imidlertid tabellen noe. Svensk og norsk statistikk har ulik definisjon av hva som er lengre høyere utdanning. I Norge er dette fire år eller mer, mens i Sverige regnes alle de som har tre år eller mer. Det er derfor vanskelig å sammenligne kortere og lengre høyere utdanning på tvers av grensen. Likefullt vil det totale antallet med høyere utdanning kunne jämföras, då definisjonerna här överens.

Tabell 0.6: Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel av befolkningen mellom 25 og 64 år med høyere utdanning.

Kommuner	Andel med høyere utdanning	Plassering nasjonalt. Andel med høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå kort	Plassering nasjonalt. Andel med kort høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå lang	Plassering nasjonalt. Andel med lang høyere utdanning
0403 Hamar	46,5 %	16	36,3 %	12	10,2 %	19
0233 Nittedal	38,4 %	41	28,9 %	75	9,5 %	24
0436 Tolga	38,1 %	44	30,9 %	49	7,2 %	49
0427 Elverum	37,9 %	48	31,3 %	43	6,6 %	62
0230 Lørenskog	37,6 %	52	29,3 %	70	8,3 %	37
0437 Tynset	37,1 %	58	30,3 %	56	6,8 %	59
0231 Skedsmo	36,0 %	69	27,9 %	101	8,1 %	38
0234 Gjerdrum	35,2 %	75	28,3 %	90	6,9 %	56
0441 Os (Hedm.)	33,5 %	96	28,9 %	76	4,6 %	156
0417 Stange	33,0 %	105	27,5 %	107	5,5 %	109

Tabell 4.6 viser at det er tre nordøsterdalskommuner, Tolga, Tynset og Os, som har en relativt høyt utdannet befolkning. Hamar og Stange, på henholdsvis første og tiende plass blant kommunene på norsk side i Indre skandinavia, er nabokommuner. Ellers ser vi at det er flere kommuner som grenser opp mot Oslo som har høy andel med høyt utdannede.

Tabell 0.7: Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel av befolkningen mellom 25 og 64 år med høyere utdanning.

Kommuner	Andel med høyere utdanning	Plassering nasjonalt. Andel med høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå kort	Plassering nasjonalt. Andel med kort høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå lang	Plassering nasjonalt. Andel med lang høyere utdanning
0119 Marker	22,9 %	358	19,8 %	371	3,1 %	303
0239 Hurdal	22,9 %	359	18,6 %	396	4,3 %	183
0238 Nannestad	22,3 %	375	18,5 %	397	3,7 %	232
0122 Trøgstad	21,8 %	387	19,2 %	382	2,6 %	361
0426 Våler (Hedm.)	21,8 %	388	19,2 %	383	2,6 %	360
0419 Sør-Odal	21,7 %	391	18,2 %	404	3,5 %	257
0221 Aurskog-Høland	21,3 %	398	18,3 %	402	2,9 %	322
0127 Skiptvet	20,3 %	406	18,2 %	403	2,1 %	393
0418 Nord-Odal	19,5 %	413	16,8 %	415	2,6 %	358
0420 Eidskog	19,1 %	415	16,7 %	416	2,4 %	371

Fire av kommunene med et lavt utdanningsnivå hører hjemme i Glåmdalsregionen og to kommuner i Indre Østfold. Nannestad går litt på tvers av trendene i og med at de ligger både nære Gardermoen og Oslo, men de har ikke et like høyt utdanningsnivå som mange av nabokommunene.

Tabell 0.8: Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel av befolkningen mellom 25 og 64 år med høyere utdanning

Kommuner	Andel med høyere utdanning	Plassering nasjonalt. Andel med høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå kort	Plassering nasjonalt. Andel med kort høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå lang	Plassering nasjonalt. Andel med lang høyere utdanning
1780 Karlstad	43,6 %	20	16,9 %	17	26,7 %	23
1761 Hammarö	42,6 %	24	18,1 %	4	24,5 %	31
2080 Falun	39,7 %	36	15,4 %	44	24,3 %	35
2029 Leksand	32,1 %	78	15,3 %	47	16,8 %	97
2081 Borlänge	29,4 %	101	13,4 %	97	16,0 %	106
1715 Kil	28,6 %	108	12,9 %	112	15,7 %	114
2062 Mora	28,5 %	112	13,1 %	108	15,4 %	119
1784 Arvika	28,1 %	114	12,6 %	135	15,6 %	117
1763 Forshaga	27,8 %	119	13,4 %	95	14,3 %	147
2085 Ludvika	27,6 %	123	11,8 %	168	15,7 %	112

Også på svensk side ser vi at det er byene som kommer best ut i andel med høyere utdanning. Karlstad og Hammarö er nabokommuner, der mange fra Hammarö har arbeidssted i Karlstad. Det er relativt små forskjeller mellom länene, det er byer både Dalarne og Värmland som ligger høyt på denne lista.

Tabell 0.9: Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel av befolkningen mellom 25 og 64 år med høyere utdanning.

Kommuner	Andel med høyere utdanning	Plassering nasjonalt. Andel med høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå kort	Plassering nasjonalt. Andel med kort høyere utdanning	Universitets- og høgskolenivå lang	Plassering nasjonalt. Andel med lang høyere utdanning
2023 Malung-Sälen	21,1 %	236	10,5 %	228	10,6 %	247
1783 Hagfors	20,2 %	256	9,2 %	276	11,0 %	234
2039 Älvadalen	19,5 %	271	10,0 %	247	9,5 %	276
1764 Grums	19,3 %	274	9,9 %	252	9,3 %	278
1760 Storfors	19,2 %	277	9,5 %	267	9,8 %	272
1762 Munkfors	19,0 %	280	9,9 %	255	9,1 %	281
2021 Vansbro	18,8 %	281	9,6 %	264	9,2 %	279
1765 Årjäng	18,4 %	283	8,6 %	288	9,9 %	268
1730 Eda	17,8 %	286	9,7 %	261	8,1 %	290
1782 Filipstad	17,2 %	289	8,9 %	283	8,2 %	289

Igjen er det grensekommuner som scorer lavt. I disse kommunene er det mange husholdninger som økonomisk vender seg mot Norge. Det er i tillegg mulig for å finne arbeid uten en lengre utdanning, og derfor mange som velger å gå tidlig ut i yrkeslivet framfor utdanning. Tradisjonelt er dette et område dominert av industriarbeid.

Igjen er det grensekommuner som scorer lavt

4.2.1 Talentindeks

Vi vil i dette avsnittet kombinere kommunenes andeler av yrkesaktive i kreative yrker med deres andeler av voksen befolkning med høyere utdanning, en talentindeks. Vi har brukt de samme definisjonene og tilnærming som Tinaglis rapport fra 2008; *Norway in the creative age*.

Talentindeksen er ment å gi et litt mer utfyllende bilde enn om man bare ser på talent, definert ved høyere utdanning, eller kreativ klasse. Den skal gi et totalbilde av kommunenes kapasitet i forhold til høyt utdannede og kreative ressurser, og beregnes ved å ta et uveid gjennomsnitt av indikatorer for andeler innen kreativ klasse og utdanningsnivå. Indikatorene er standardiserte verdier mellom 0 og 1, hvor den kommunen med størst andel nasjonalt får verdien 1 og den med lavest andel får verdien 0.¹ Kreative klasse består i denne sammenheng av de yrker vi har definert innenfor den kreative kjernen og de kreative profesjonelle.

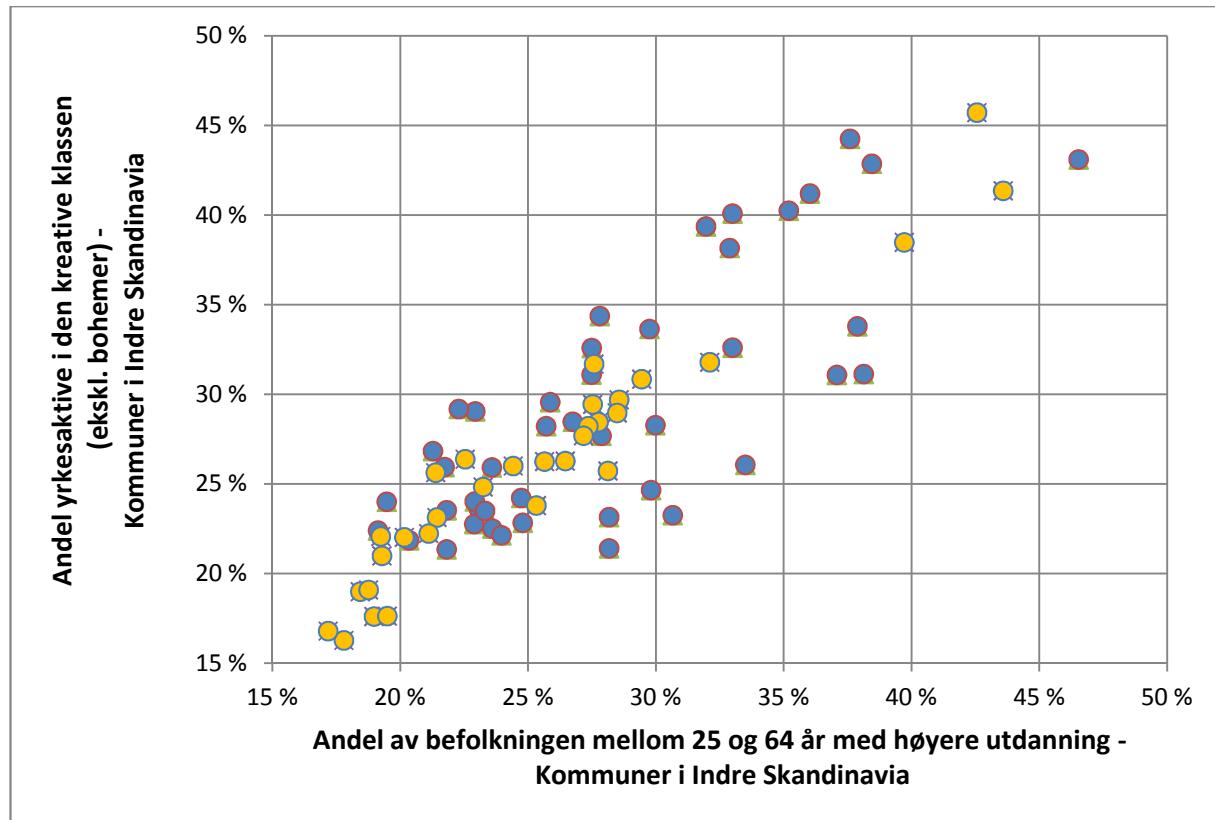
Talentindeksen vil avspeile noe av den samme rangeringen av kommuner som vi har sett innen kreative yrker og innen høyere utdanningsnivå. Det kommer av en sterk samvariasjon² mellom kreative yrker og utdanning, noe som ikke overrasker ut fra hvordan kreativitet er operasjonalisert i våre analyser. Ser vi nasjonalt er for eksempel 8 av de 10 kommuner i Norge med høyest andel av de yrkesaktive innenfor gruppen kreative yrker (ekskl. bohemer) også blant de 10 kommuner med høyest andel av den voksen befolkningen med høyere utdanning. Bærum skårer høyest både innenfor kreativ yrkesfrekvens og høy utdanningsfrekvens. Blant de 10 kommuner med lavest andel yrkesaktive innenfor gruppen kreative yrker (ekskl. bohemer) i Norge, finner vi 5 av dem igjen på bunn 10 innen høyere utdanning. På svensk side er det også mye av det samme bilde. 7 av topp 10 nasjonalt innen kreativ yrkesfrekvens (ekskl. bohemer) er også blant topp 10 i andel med høyere utdanning. Danderyd toppler innen begge kategorier. Av de 10 kommuner i Sverige med lavest yrkesfrekvens innen kreative yrker (ekskl. bohemer) finner vi igjen 4 av dem på bunn 10 innen høyere utdanning.

Retter vi søkelyset mot Indre Skandinavia vil vi se at det selvfølgelig også her er en sterk samvariasjon³. Figur 4.3 illustrerer dette med tydelighet. De gule prikkene er svenske kommuner og de blå er norske kommuner. Hamar er den kommunen med høyest andel av den voksne befolkningen med høy utdanning og er blant de 4 kommuner i Indre Skandinavia med størst andel innen den kreative klassen. Hammarö kommer best ut i andel innen kreative yrker, og er også blant de 3 kommuner med størst andel av befolkningen med høyere utdanning.

¹ Kommunens verdi for hver indikator (andel i kreativ klasse og andel med høyere utdanning) som inngår i talentindeksen er standardisert ved å bruke følgende formel: $W_{ij} = \frac{X_{ij} - Min_j}{Max_j - Min_j}$, hvor W_{ij} er den standardiserte verdien for kommune i for indikator j. X_{ij} er den faktiske verdien for kommune i for indikator j, Min_j er den laveste verdien registrert blant alle kommunene for indikator j og Max_j er den høyeste verdien registrert for indikatorer j. De standardiserte indikatorverdiene vil ligge mellom 0 og 1, hvor 1 svarer til den beste kommunen og 0 til den dårligste i landet totalt.

² Vi bruker Pearsons korrelasjonskoeffisient, r, som mål på samvariasjon. Norge: r= 0,88, Sverige: r = 0,95.

³ Korrelasjonen mellom andel yrkesaktive i kreativ klasse (ekskl. bohemer) og høyere utdanning blant kommuner i Indre Skandinavia, uttrykt ved pearsons r, = 0,846

Figur 0.3: Plott. Andel yrkesaktive etter bosted i den kreative klassen (ekskl. bohemer) og andel av befolkningen mellom 25 og 64 år med høyere utdanning - Kommuner i Indre Skandinavia.

Tabell 4.10 og 4.11 viser topp 10 og bunn 10 for talentindeksen blant norske og svenske kommuner med beliggenhet i det vi definerer som Indre Skandinavia. Hamar er den kommunen som kommer best ut på norsk side, og ligger helt oppe på en 16 plass nasjonalt. Ellers domineres topp 10 i Norge av kommuner i Akershus. Nærhet til Oslo og Gardermoen er nok her av stor betydning. Bunn 10 på norsk side domineres av distrikts- og grensekommuner. Dette bildet er ganske likt på svensk side - byene dominerer, mens mindre sentrale kommuner kommer dårlig ut.

Tabell 0.10: Topp og bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra talentindeksen

Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonalt	Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonalt
0403 Hamar	0,65	16	0425 Åsnes	0,22	352
0233 Nittedal	0,56	28	0428 Trysil	0,21	355
0230 Lørenskog	0,56	30	0239 Hurdal	0,21	357
0231 Skedsmo	0,51	40	0118 Aremark	0,21	360
0234 Gjerdrum	0,49	49	0423 Grue	0,21	362
0228 Rælingen	0,47	56	0122 Trøgstad	0,20	373
0427 Elverum	0,47	58	0426 Våler	0,18	395
0436 Tolga	0,45	64	0418 Nord-Odal	0,18	399
0227 Fet	0,45	65	0127 Skiptvet	0,17	403
0226 Sørum	0,45	69	0420 Eidskog	0,16	406

Tabell 0.11: Topp og bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra talentindeksen

Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonalt	Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonalt
1761 Hammarö	0,63	15	1737 Torsby	0,13	243
1780 Karlstad	0,58	21	1764 Grums	0,11	262
2080 Falun	0,50	43	1760 Storfors	0,10	264
2029 Leksand	0,40	65	1783 Hagfors	0,10	266
2081 Borlänge	0,33	96	2039 Älvtdalen	0,09	274
1715 Kil	0,30	110	2021 Vansbro	0,08	278
1763 Forshaga	0,30	111	1762 Munkfors	0,08	279
2062 Mora	0,30	112	1730 Eda	0,06	284
2026 Gagnef	0,29	117	1765 Årjäng	0,05	287
2085 Ludvika	0,28	126	1782 Filipstad	0,04	288

4.3 Teknologi

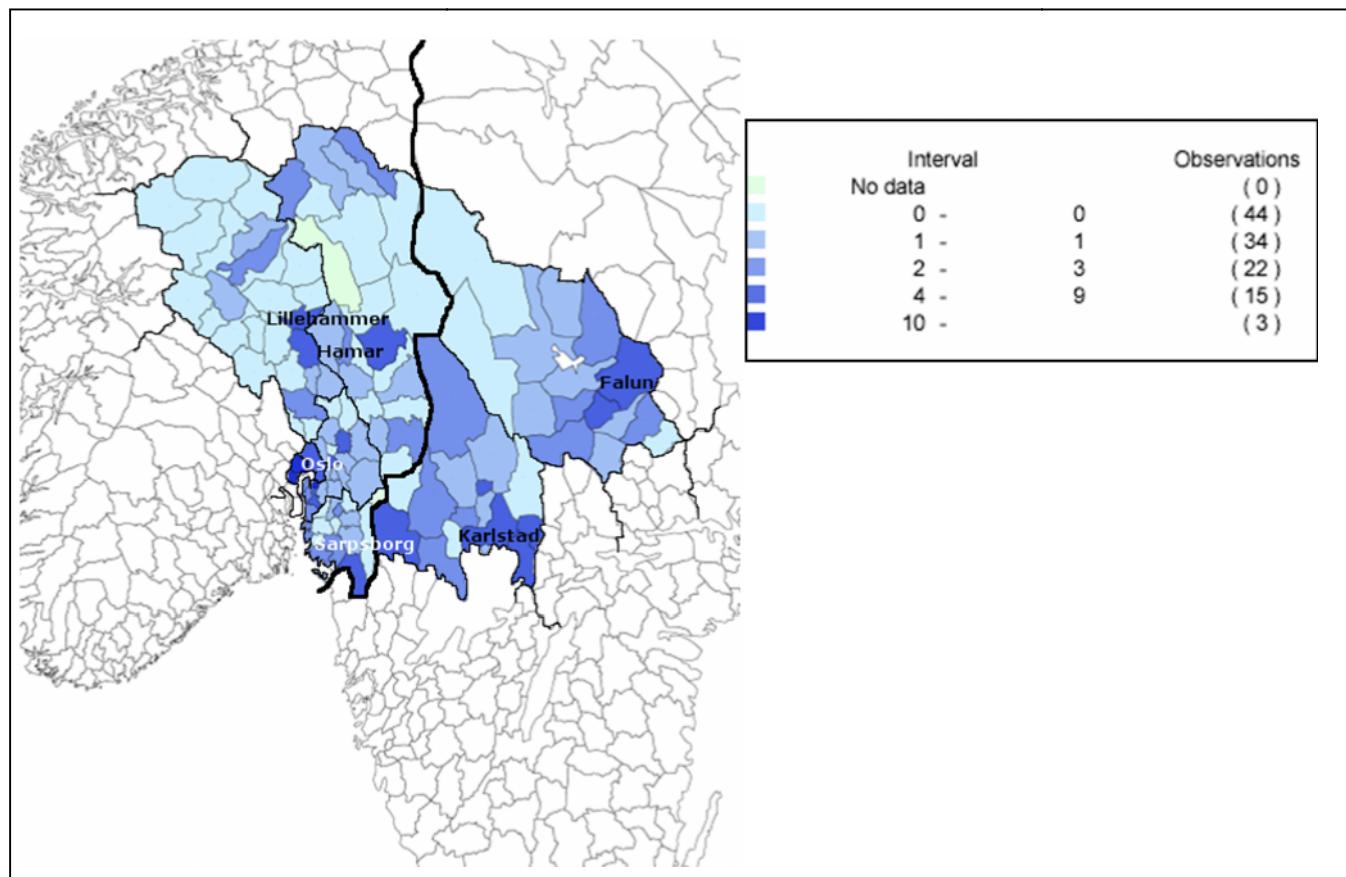
Teknologi handler om næringsstrukturen i regionen og at denne har et innslag av kunnskapsintensitet. For å måle forekomsten av kunnskapsintensive næringer kan man bruke en techpoleindeks. Dette er i følge OECD standard de som jobber i næringer som er definert som "high" og "high-medium tech"⁴. Dette gjelder både vareproduksjon og service. Vi mener ikke med dette at det kun er disse næringene som er avhengig av høy kunnskap og kompetanse. I dagens økonomi er tvert i

⁴ Vi bruker en definisjon kjent fra blant annet Milken Institute, Massachusetts, se <http://www.milkeninstitute.org/pdf/pittsburgh1106.pdf>

mot dette veldig viktig for de aller fleste næringer og bedrifter. Denne indikatoren sier noe om formalkompetansen i disse næringene som ofte trekkes fram som viktig for en større del av økonomien.

Tabell 0.12: Næringer som inngår i techpoleindeksen

Næringskode SNI 2007	Beskrivelse
21.1 og 21.2	Produksjon av farmasøytske råvarer og preparater
26	Produksjon av datamaskiner, elektroniske og optiske produkter
30.3	Produksjon av luftfartøyer, romfartøyer og lignende utstyr
32.5	Produksjon av medisinske og tanntekniske instrumenter og utstyr
58.2	Utgivelse av programvare
59	Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak
61	Telekommunikasjon
62	Tjenester tilknyttet informasjonsteknologi
63.1	Databehandling, datalagring og tilknyttede tjenester, drift av webportaler
72	Forskning og utviklingsarbeid
71	Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet, og teknisk prøving og analyser
95.1	Reparasjon av datamaskiner og kommunikasjonsutstyr

Figur 0.4: Prosentandel sysselsatte i teknologiyrker av totalt antall sysselsatte (etter arbeidssted) i kommunene i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo. Kilde SSB, SCB og ØF

Igjen ser vi at Osloregionen og spesielt Asker og Bærum skiller seg ut med en høy skåre. Dessuten er regionen rundt Raufossmiljøet sterkt representert.

Sverige har en litt annen næringsstruktur enn Norge med flere sysselsatte i industrien. Dette gjenspeiles i at større deler av de svenske kommunene skårer høyt. For øvrig er det flere kommuner i Nord Østerdal med en høy andel av sine sysselsatte i teknologiintensive yrker.

Tabell 0.13: Topp og bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker.

Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	Andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker	Plassering nasjonalt	Kommune	Andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker	Plassering nasjonalt
0231 Skedsmo	5,1 %	32	0426 Våler	0,4 %	311
0235 Ullensaker	4,8 %	39	0239 Hurdal	0,4 %	316
0427 Elverum	4,1 %	48	0122 Trøgstad	0,4 %	324
0403 Hamar	3,9 %	52	0434 Engerdal	0,3 %	350
0402 Kongsvinger	3,8 %	54	0119 Marker	0,3 %	353
0441 Os	2,7 %	78	0432 Rendalen	0,2 %	372
0439 Folldal	2,3 %	104	0127 Skiptvet	0,2 %	383
0124 Askim	2,0 %	114	0418 Nord-Odal	0,2 %	386
0221 Aurskog-Høland	1,9 %	120	0121 Rømskog	0,0 %	404
0412 Ringsaker	1,8 %	128	0430 Stor-Elvdal	0,0 %	405

Tabell 4.13 viser at det er mange byer og kommuner nære byregioner som har mange som jobber i teknologiintensive yrker. Os og Folldal som begge ligger i Nord Østerdal bryter med dette mønsteret, da disse er typiske distriktskommuner. Det må bemerkes at disse kommunene har et lite arbeidsmarked der små tall kan gjøre store utslag. Like fullt har disse kommunene et teknologiintensivt arbeidsmarked.

Ellers er det mange distriktskommuner som skårer lavt, sammen med en noen kommuner i Indre Østfold og Glåmdalen.

Tabell 4.14: Topp og bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker.

Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	Andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker	Plassering nasjonalt	Kommune	Andel arbeidsplasser i kommunen innen teknologiyrker	Plassering nasjonalt
1780 Karlstad	7,3 %	28	2061 Smedjebacken	1,4 %	195
1760 Storfors	5,1 %	52	2082 Säter	1,3 %	200
1762 Munkfors	4,9 %	54	1763 Forshaga	1,3 %	210
1781 Kristinehamn	4,7 %	58	2021 Vansbro	1,0 %	233
1765 Årjäng	4,6 %	60	2023 Malung	0,9 %	245
2081 Borlänge	4,4 %	64	2084 Avesta	0,8 %	255
2080 Falun	4,2 %	71	1764 Grums	0,7 %	269
1737 Torsby	3,9 %	80	1730 Eda	0,7 %	273
1784 Arvika	3,3 %	100	1782 Filipstad	0,5 %	286
2026 Gagnef	3,2 %	101	2039 Älvdalens	0,4 %	287

Her ser vi et litt annet bilde enn ved kartleggingen av talent, selv om Karlstad igjen skårer høyt. Hammarö har blant annet falt ut av lista. Dette kan tyde på at den høykompetente arbeidskraften som bor der i stor grad jobber i nabokommunen Karlstad. Dette kan også være tilfelle for andre kommuner som for eksempel Arvika som har relativt mye industri (Volvo Wheel loaders m fl.). Denne typen arbeidsplasser tiltrekker seg pendlere fra kommunene rundt.

4.4 Toleranse

Et av de viktigste postulatene til Florida er at det er viktig å underbygge åpenhet og toleranse. Dette betyr at det er lett for innflyttere å få innpass, men også at man har rom for nye tanker og kreative løsninger. Denne typen atmosfære tiltrekker folk som er åpne for nye ideer og dermed mer innovative. Toleranse er ikke det samme som fravær av konflikter, men en mer aktiv inkludering i lokalsamfunnet. Dette betyr en inkludering av mennesker som skiller seg ut fra normen, enten med etnisk bakgrunn, seksualitet eller lignende. Det kan også være hvordan innflyttere blir inkludert i lokalsamfunnet. Det er med andre ord ingen enhetlig statistikk man kan gå til for å finne en "toleranseindikator", men må heller se på flere ulike variabler. Florida selv bruker andel homofile i lokalsamfunnet (en såkalt "gay index") som et mål på toleranse. Dette har vi ikke statistikk på i Norge. Florida bruker også andel innvandrere i lokalsamfunnet som et mål på toleranse. I en avhandling fra Lunds Universitet (Hansen 2008) der man ser på kreativ klasse i Skandinavia, bruker man også andel innvandrere som en indikator. Tinagli har i sine analyser av kreativ klasse i Norge (Norway in the creative age. Citicense 2009) sett på konsentrasjonen av bohemer i tillegg til innvandring for å måle graden av toleranse. Vi har valgt å følge hennes metodikk i utviklingen av en egen indeks for toleranse. I avsnitt 4.4.2 kommer vi nærmere inn på oppbygningen av indeksen og hvorfor vi har valgt å følge i hennes spor, men la oss nå først se nærmere på innvandringsandeler og hvordan det kan brukes som et av målene på toleranse.

4.4.1 Innvandring som et mål på toleranse - Mangfoldsindeks

Det kan være mange grunner til at enkelte kommuner har en høy innvandringsandel. Dette kan skyldes innvandreres bo- og flyttepreferanser, politiske grep og vedtak eller helt enkelt at noen kommuner kan for eksempel ha høy innvandring fordi de ligger nær grensen. Disse er gjerne en del av et grensekryssende bo- og arbeidsmarked. Dette viser noe av svakheten ved å bruke høy innvandringsandel som et mål på toleranse og åpenhet. Vi har derfor valgt å utarbeide en mangfoldsindeks som forhåpentligvis er litt mer utdypende⁵. Mangfoldsindeksen tar ikke bare hensyn til omfanget av innvandring, men også hvor de kommer fra. Hensikten er å gi et litt bedre bilde av variasjonen i kulturell og etnisk bakgrunn enn ved bare å telle antall innvandrere. Vi har valgt å forenkle beregningene ved å skille mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere.

Tabell 0.15: Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra innvandring og mangfoldsindeks

Befolkningsstruktur 1.1. 2009			Andel innvandrere av totalbefolkingen		
Norske kommuner	Mangfolds-indeks	Plassering Mangfolds-indeks nasjonalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt antall innvandrere
0230 Lørenskog	0,235	4	8,07 %	5,01 %	13,08 %
0231 Skedsmo	0,231	6	7,99 %	4,84 %	12,83 %
0124 Askim	0,214	9	5,66 %	6,09 %	11,75 %
0228 Rælingen	0,201	13	6,41 %	4,56 %	10,96 %
0235 Ullensaker	0,186	22	4,62 %	5,47 %	10,09 %
0233 Nittedal	0,155	50	3,78 %	4,45 %	8,24 %
0138 Hobøl	0,154	52	2,51 %	5,71 %	8,22 %
0125 Eidsberg	0,152	54	3,04 %	5,09 %	8,13 %
0226 Sørum	0,150	56	3,09 %	4,92 %	8,01 %

Tabell 4.15 viser at det bare er Østfold og Akershus kommuner som skårer blant de ti beste på norsk side i Indre Skandinavia. Her spiller trolig nærhet til Oslo inn. Hovedstaden har en veldig kulturelt og etnisk sammensatt befolkning.

⁵ Mangfoldsindeksen skal uttrykke grad av variasjon i etnisk og kulturell bakgrunn. Formelen som brukes er: $Mangfoldsindeks_k = 1 - \sum_{i=1}^n X_{ik}^2$, hvor X_{ik} er andelen av befolkningen fra land i bosatt i kommune k. I våre analyser har vi valgt å forenkle ved å skille innvanderbefolkningen i to grupper; de som kommer fra vestlige land og de som kommer fra ikke-vestlige land. n er derfor i dette tilfellet lik 3 (vestlige innvandrere, ikke-vestlige innvandrere og ikke-innvandrere).

Tabell 0.16: Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra innvandring og mangfoldsindeks

Befolkningsstruktur 1.1. 2009			Andel innvandrere av totalbefolkningen		
Norske kommuner	Mangfolds-indeks	Plassering Mangfolds-indeks nasjonalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt antall innvandrere
0412 Ringsaker	0,078	290	1,36 %	2,67 %	4,02 %
0415 Løten	0,074	298	1,70 %	2,14 %	3,83 %
0425 Åsnes	0,067	327	1,06 %	2,40 %	3,47 %
0426 Våler (Hedm.)	0,064	340	0,88 %	2,40 %	3,28 %
0438 Alvdal	0,059	363	0,58 %	2,46 %	3,04 %
0419 Sør-Odal	0,057	370	0,78 %	2,14 %	2,92 %
0439 Folldal	0,054	378	0,96 %	1,80 %	2,75 %
0118 Aremark	0,048	397	0,21 %	2,25 %	2,46 %
0418 Nord-Odal	0,047	398	0,90 %	1,51 %	2,41 %
0432 Rendalen	0,042	409	0,55 %	1,59 %	2,14 %

Kommunene på norsk side som skårer lavt på mangfoldsindeksen er i stor grad lokalisert langt vekk fra de større byene. Mange av dem har i tillegg et noe ensidig næringsgrunnlag, med et høyt innslag av jordbruk og skogbruk. Dette er næringer som er preget av rasjonalisering, og det kan således være vanskelig å få jobb på steder der disse dominerer.

Tabell 0.17: Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra innvandring og mangfoldsindeks

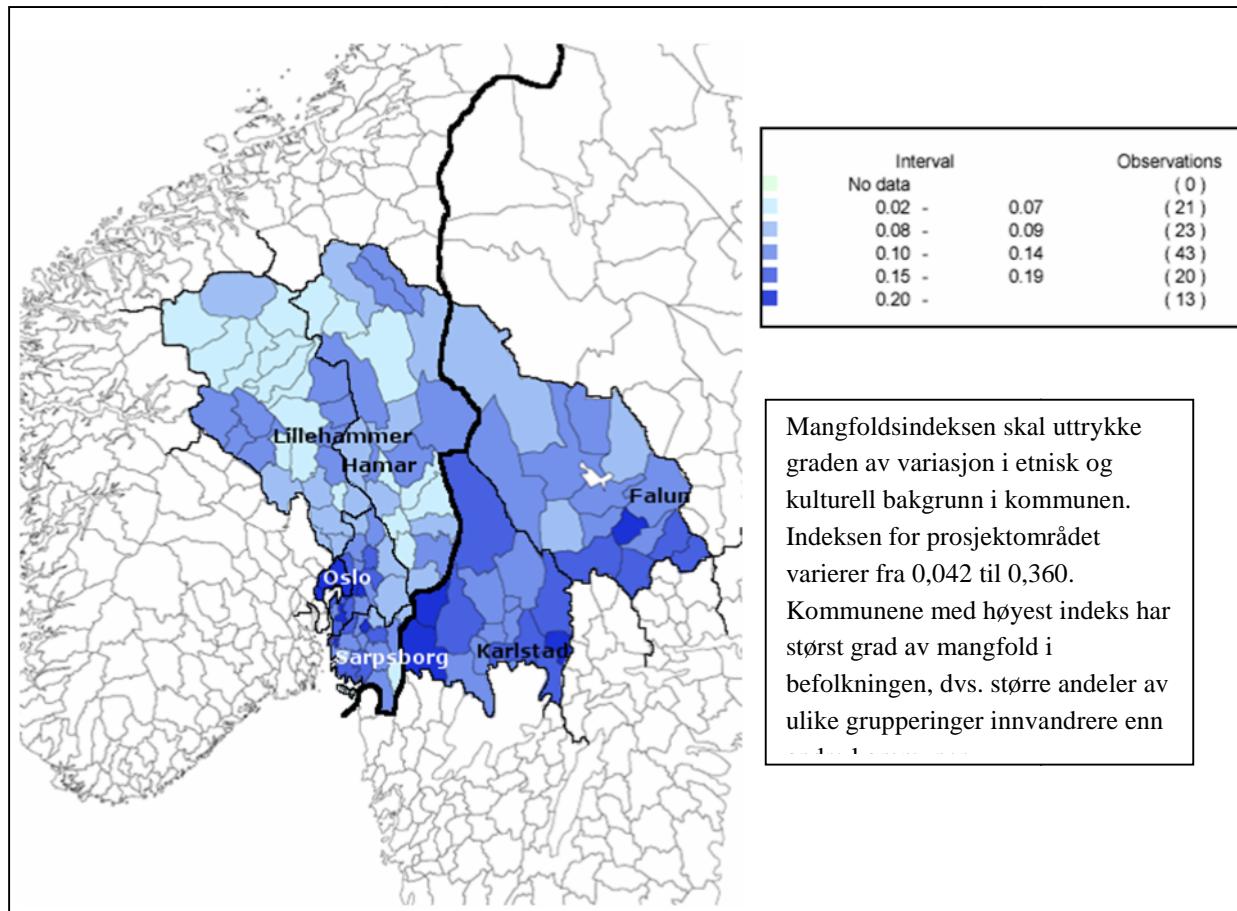
Befolkningsstruktur 1.1. 2009			Andel innvandrere av totalbefolkningen		
Svenske kommuner	Mangfolds-indeks	Plassering Mangfolds-indeks nasjonalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt antall innvandrere
1730 Eda	0,360	14	21,76 %	1,27 %	23,03 %
1765 Årjäng	0,287	34	14,97 %	1,95 %	16,92 %
1760 Storfors	0,245	52	10,06 %	3,72 %	13,78 %
2081 Borlänge	0,213	76	4,94 %	6,74 %	11,68 %
2084 Avesta	0,183	112	6,50 %	3,41 %	9,91 %
2085 Ludvika	0,182	115	6,41 %	3,43 %	9,84 %
1784 Arvika	0,179	120	6,92 %	2,78 %	9,71 %
1780 Karlstad	0,175	127	5,05 %	4,39 %	9,44 %
1782 Filipstad	0,166	145	6,79 %	2,17 %	8,96 %
1737 Torsby	0,159	162	7,25 %	1,32 %	8,57 %

Vi ser at flere av kommunene på svensk side av Indre skandinavia er helt i toppen på landsbasis når det gjelder andel innvandrere. Ikke overraskende, da Indre Skandinavia er et grenseområde, og dette

gir utslag i antall innvandrere. En forholdsvis stor andel av vestlige innvandrere i svenske grensekommuner er nordmenn som har bosatt seg i nabolandet. På den annen side er det også mange kommuner på denne listen plasserer se helt på bunn av Sveriges 290 kommuner når man ser på mangfoldsindeksen i Sverige under ett. Det betyr altså at i prosjektorrådet er det en meget stor variasjon når det gjelder andel innvandrere, fra å ha kommuner med høyest til lavest andel innvandrere i hele Sverige.

Tabell 0.18: Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra innvandring og mangfoldsindeks

Befolkningsstruktur 1.1. 2009			Andel innvandrere av totalbefolkningen		
Svenske kommuner	Mangfolds-indeks	Plassering Mangfolds-indeks nasjonalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt antall innvandrere
1761 Hammarö	0,113	234	4,29 %	1,64 %	5,93 %
1715 Kil	0,111	240	4,08 %	1,74 %	5,82 %
1766 Sunne	0,107	247	4,39 %	1,23 %	5,62 %
2026 Gagnef	0,103	255	4,07 %	1,31 %	5,37 %
2029 Leksand	0,102	259	3,81 %	1,52 %	5,32 %
2082 Säter	0,102	260	3,46 %	1,83 %	5,29 %
2062 Mora	0,101	263	3,78 %	1,49 %	5,27 %
2039 Älvdalen	0,091	273	3,61 %	1,11 %	4,72 %
2031 Rättvik	0,087	276	3,58 %	0,97 %	4,54 %
2021 Vansbro	0,082	284	2,96 %	1,27 %	4,24 %

Figur 0.5: Mangfoldsindeks for kommuner i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo.

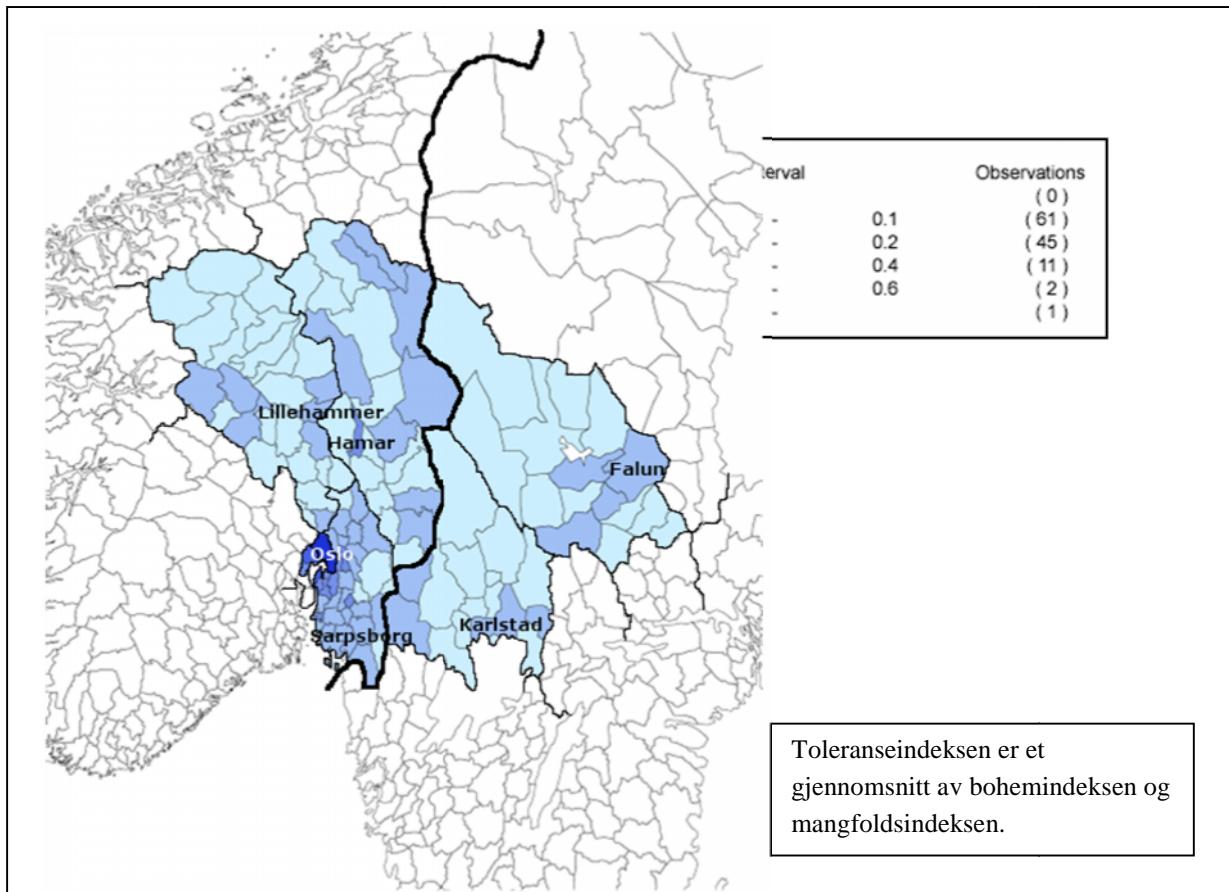
Kartet over mangfoldindeksen gir et mer komplekst bilde enn hva vi har sett på de andre indeksene. Selv om fortsatt byene skårer høyt er det flere kommuner og regioner som utmerker seg her. Blant annet ser vi at de svenske grensekommunene kommer høyt opp. Mye av dette skyldes som tidligere nevnt en stor andel norske innflytttere.

4.4.2 Toleranseindeks

Det vi har definert som bohemer innen den kreative klassen, så som forfattere, musikere, artister etc., har ofte en alternativ livsstil og tiltrekkes av et åpent miljø hvor de kan få inspirasjon og frihet i forhold til sitt yrke. I tillegg til innvandring har vi derfor valgt å bruke konsentrasjon av bohemer som et uttrykk for toleranse. Vi har laget en indeks for bohemer etter samme metode som utdanning (se fotnote 1). Ved å kombinere den med mangfoldsindeksen får vi en toleranseindeks⁶. Indeksen er et uveid gjennomsnitt av bohemindeksen og mangfoldsindeksen.

Vi understreker at vi her bruker terminologien Florida har utviklet. Dette er kun statistiske mål, vi sier ikke noe om "folkesjela" i disse områdene. Vi har ingen grunn til å hevde innbyggerne i disse kommunene er mer eller mindre åpne for andre folk og nye ideer. Det viser seg imidlertid at bohemer og innvandrere søker mot andre likesinnede, derfor vil man ofte få en konsentrasjon innen disse kategoriene. Disse gruppene er i følge Richard Florida viktige for den regionale utviklingen.

⁶ Irene Tinagli (2009), Norway in the creative age

Figur 0.67: Toleranseindeks for kommuner i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo.

Blant de 10 kommunene på norsk side i Indre Skandinavia som skårer høyest på toleranseindeksen ligger 8 av dem i Akershus. Forklaringen ligger i nærhet til Oslo og dermed relativt sett et høyt innslag av både bohemer og innvandrere. Bykommunene Hamar og Kongsvinger er også på den nasjonale topp 10-lista i Indre Skandinavia. En relativ stor andel bohemer blant de yrkesaktive i Hamar gjør at plasserer seg såpass høyt som 4. plass blant de norske kommuner i Indre skandinavia og på 25 plass totalt for landet. Kongsvinger har en mindre andel bohemer enn Hamar, men til gjengjeld har de et større mangfold ut fra vår definisjon. De plasserer seg på 10 plass blant de norske kommunene i Indre Skandinavia og på en 56 plass blant landet 430 kommuner.

På svensk side ser vi at kommunene rundt de større byene som Falun og Karlstad skårer høyt. Dessuten markerer flere av grensekommunene seg.

Tabell 0.19: Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia-Toleranseindeks

Kommune	Toleranse-indeks	Plassering Toleranseindeks	Plassering Bohemindeks	Plassering mangfoldsindeks
0230 Lørenskog	0,451	10	36	4
0231 Skedsmo	0,445	11	35	6
0228 Rælingen	0,375	19	68	13
0403 Hamar	0,352	25	8	98
0235 Ullensaker	0,344	32	85	22
0211 Vestby	0,337	33	40	43
0233 Nittedal	0,333	34	25	50
0125 Eidsberg	0,307	45	60	54
0226 Sørum	0,290	54	82	56
0402 Kongsvinger	0,288	56	57	69

Tabell 0.20: Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia-Toleranseindeks

Kommune	Toleranse-indeks	Plassering Toleranseindeks	Plassering Bohemindeks	Plassering mangfoldsindeks
1730 Eda	0,340	39	272	14
1780 Karlstad	0,303	52	19	127
1765 Årjäng	0,271	64	255	34
2081 Borlänge	0,262	75	94	76
2029 Leksand	0,261	76	12	259
2080 Falun	0,249	87	25	196
2085 Ludvika	0,210	126	129	115
1760 Storfors	0,197	136	279	52
1784 Arvika	0,190	144	169	120
2084 Avesta	0,189	147	187	112

4.5 Den totale kreativitetsindeksen

I det neste kapitelet har vi kombinert noen av de ulike indikatorene vi har gått gjennom over. Dette for å få et litt mer robust statistisk bilde på situasjonen.

Kreativitetsindeksen er et sammensatt mål på regionenes konkurransekraft, basert på de gjennomgåtte indeksene for teknologi, talent og toleranse. Den er beregnet ut fra et uvektet gjennomsnitt av de tre nevnte indeksene. De 4 påfølgende tabeller oppgir de beregnede verdier for den totale kreativitetsindeksen for norsk og svensk topp 10 og bunn 10 blant kommunene Indre Skandinavia. Plassering referer til hvordan de ligger nasjonalt. I vedleggstabeller er det oppgitt tilsvarende verdier for samtlige kommuner i Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark, Oppland, Värmland og Dalarna.

Tabell 0.21: **Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra kreativitetsindeksen og deres plasseringer nasjonalt.**

Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia					
Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering kreativitets-indeks	Plassering Talent-indeks	Plassering teknologi-indeks	Plassering Toleranse-indeks
0231 Skedsmo	0,395	19	40	32	11
0403 Hamar	0,391	22	16	52	25
0230 Lørenskog	0,354	30	30	190	10
0233 Nittedal	0,320	46	28	157	34
0235 Ullensaker	0,310	49	110	39	32
0427 Elverum	0,305	52	58	48	77
0228 Rælingen	0,296	56	56	216	19
0226 Sørum	0,271	67	69	137	54
0124 Askim	0,270	68	212	114	13
0402 Kongsvinger	0,266	75	150	54	56

Figur 0.8: Kreativitetsindeks for kommuner i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo. plasseringer nasjonalt.

Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia					
Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering kreativitets-indeks	Plassering Talent-indeks	Plassering teknologi-indeks	Plassering Toleranse-indeks
0419 Sør-Odal	0,132	330	336	191	331
0121 Rømskog	0,131	333	307	404	263
0122 Trøgstad	0,130	339	373	324	231
0239 Hurdal	0,129	341	357	316	264
0127 Skiptvet	0,124	353	403	383	181
0432 Rendalen	0,123	357	283	372	366
0420 Eidskog	0,117	370	406	284	244
0118 Aremark	0,113	381	360	289	363
0426 Våler	0,105	398	395	311	346
0418 Nord-Odal	0,085	419	399	386	410

Som vi ser av tabell 4.21 og 4.22 er det store variasjoner i hvordan kommunene gjør det i de ulike kategoriene. Det virker som det er vanskelig å gjøre det bra på alle faktorene som inngår i kreativitetsindeksen. Det er gjerne noen faktorer som skiller seg ut både positivt og negativt. Derimot gjør de som skårer lavt det dårlig på alle t'ene. Dette er sammenfallende med hva Tingali (2009) finner i sin analyse. De fleste byer har en fordel på noen av T'ene, men det veldig få som har et jevnt høyt skåre. En av de viktigste grunnene er at det er en relativt liten befolkning, slik at man ikke kommer opp i en kritisk masse for å kunne gjøre det bra på alle parameterne. Det er i stedet snakk om en type regional spesialisering.

Tabell 0.23 Topp 10 blant svenska kommuner i Indre Skandinavia ut fra kreativitetsindeksen og deres plasseringer nasjonalt.

Topp 10 blant svenska kommuner i Indre Skandinavia					
Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering kreativitets-indeks	Plassering Talent-indeks	Plassering teknologi-indeks	Plassering Toleranse-indeks
1780 Karlstad	0,424	24	21	28	52
2080 Falun	0,322	56	43	72	87
1761 Hammarö	0,294	69	15	187	163
2081 Borlänge	0,272	79	96	65	75
2029 Leksand	0,247	88	65	171	76
1781 Kristinehamn	0,229	99	133	59	179
1784 Arvika	0,207	119	144	101	144
2085 Ludvika	0,197	132	126	156	126
2026 Gagnef	0,195	137	117	102	231
1760 Storfors	0,188	144	264	53	136

Det er omtrent det samme resultatet på svensk og norsk side. Av de som kommer høyt på listen er det få som skårer høyt på alle indikatorene, mens de som plasserer seg på bunn ti gjør det jevnt over dårlig. Det er imidlertid et par interessante unntak. Munkfors gjør det bra på teknologiindeksen, mens Eda skårer høyt på toleranse.

Tabell 0.24: Bunn 10 blant svenska kommuner i Indre Skandinavia ut fra kreativitetsindeksen og deres plasseringer nasjonalt.

Bunn 10 blant svenska kommuner i Indre Skandinavia					
Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering kreativitets-indeks	Plassering Talent-indeks	Plassering teknologi-indeks	Plassering Toleranse-indeks
1762 Munkfors	0,146	204	279	55	252
1730 Eda	0,140	211	284	274	39
2084 Avesta	0,135	218	195	256	147
2061 Smedjebacken	0,123	235	211	196	219
2023 Malung-Sälen	0,107	252	227	246	205
1783 Hagfors	0,107	254	266	175	211
1764 Grums	0,081	279	262	270	244
1782 Filipstad	0,062	286	288	287	223
2021 Vansbro	0,053	288	278	234	287
2039 Älvdalens	0,049	289	274	288	282

4.6 Territorial assets

Territorial assets, den fjerde t'en, kan vi oversette med "stedsspesifikke kvaliteter". Dette er på en side de fysiske forutsetningene, både de naturlige og/eller bygde. I tillegg kan det også være de psykososiale settingene i samfunn - den litt vanskelig definerbare "atmosfæren". Folk som bor på steder de finner inspirerende både når det gjelder urbane kvaliteter eller natur har en større tendens til å delta i lokalsamfunnet og faktisk være lykkelig. Det kan være vanskelig å vurdere om et sted er vakkert eller ikke. Det kommer i stor grad an på øynene som ser. Men om man spør befolkningen som oppfatter stedet de bor på som vakkert, viser det seg at dette sammenfaller med positive sosiale og økonomiske forhold. Ved siden av økonomisk sikkerhet, gode skoler og et godt sosialt miljø er faktisk det om man vurderer stedet der man bor som pent, den viktigste faktoren for stedstilfredshet⁷.

Hvordan måler man noe så subjektivt som stedskvaliteter? I analysen som ligger bak Floridas (2008) seneste bok er det gjennomgått en rekke rangeringer og analyser av hvilke steder som er attraktive. Det viser seg at enkelte steder blir rangert høyt uansett hva man måler. Dette er ikke steder som tilbyr en løsning som passer alle. I stedet er det en mosaikk av tilbud som utgjør disse stedenes attraksjon – de har noe for en hver smak og det er variasjonen i tilbuddet som er stedets styrke. I det følgende vil vi gå gjennom noen parametere som kan si noe om stedskvaliteter blant kommunene i Indre Skandinavia.

4.6.1 Tjeneste- og kulturtildel

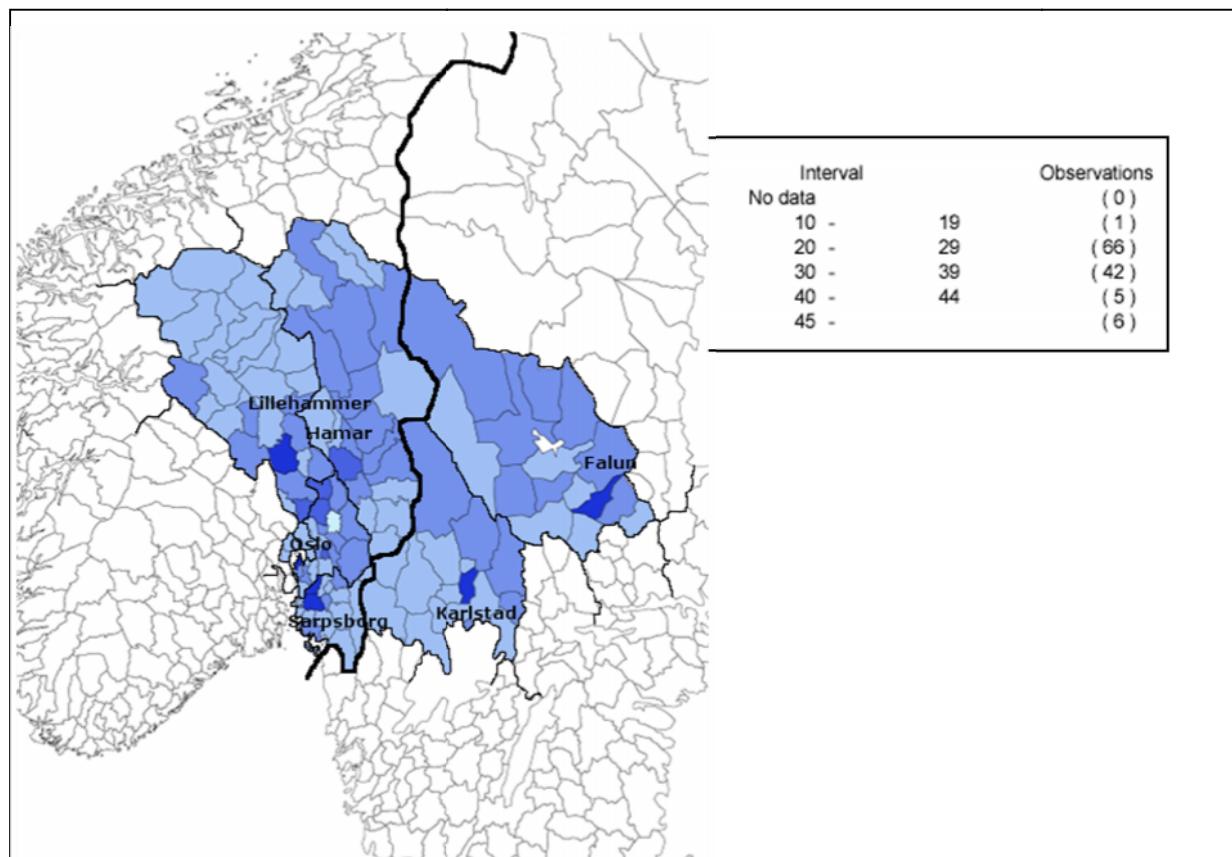
En måte å tallfeste regionale kvaliteter er en indeks som Florida kaller "Public Provision Index" (PPI). PPI er et uttrykk for det offentlige og private velferdstjenester i en region, i vårt tilfelle en kommune, og beregnes ved andel arbeidsplasser innen offentlige tjenester per 100 innbyggere i kommunen. Arbeidsplasser vil si antall sysselsatte etter arbeidssted i henhold til SSBs og SCBs næringsstatistikk. En svakhet ved denne tilnærmingen er at vi ser på stedskvaliteten ved hjelp av et inputmål (antall arbeidsplasser) og ikke et outputmål for tjenesteproduksjonen. Det kan for eksempel være stordriftsfordeler innen tjenesteproduksjonen og dermed varierende produktivitet kommunene mellom. Datatilgangen gjør at vi likevel må velge å forholde oss til antall arbeidsplasser.

---

7 Kilde Richard Florida, Charlotta Mellander and Kevin Stolarick (2009) Beautiful Places: The Role of Perceived Aesthetic Beauty in Community Satisfaction, kan lastes ned på:
<http://research.martinprosperity.org/2009/11/beautiful-places-the-role-of-perceived-aesthetic-beauty-in-community-satisfaction/>

Tabell 0.25 Næringer som inngår i Public Provision Index (PPI)

Næringskode SNI 2007	Beskrivelse
851 + 852	Førskole- og grunnskoleundervisning
853	Undervisning på videregående skoles nivå
854	Undervisning i høyere utdanning
855	Annен undervisning
856	Tjenester tilknyttet undervisning
861	Sykehustjenester
862	Lege- og tannlegejenester
869	Andre helsetjenester
871	Pleie- og omsorgstjenester i institusjon
872	Institusjoner og bobillesskap innen omsorg for psykisk utviklingshemmede, psykisk helsearbeid og rusmiddelomsorg
873	Institusjoner og bobillesskap innen omsorg for eldre og funksjonshemmede
879	Andre omsorgsinstitusjoner
881	Sosialtjenester uten botilbud for eldre og funksjonshemmede
889	Andre sosialtjenester uten botilbud
750	Veterinærtjenester

Figur 0.79: Prosentandel arbeidsplasser innenfor offentlig og privat tjenesteproduksjon per 100 innbygger (PPI) i kommunene i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo.

Tabell 0.26: Topp og bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra PPI indeksen

Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	PPI indeks	Plassering nasjonalt	Kommune	PPI indeks	Plassering nasjonalt
0437 Tynset	20,91	9	0233 Nittedal	9,16	398
0230 Lørenskog	20,11	15	0420 Eidskog	8,63	412
0214 Ås	17,56	31	0415 Løten	8,55	413
0403 Hamar	17,00	41	0119 Marker	8,51	415
0427 Elverum	16,76	44	0226 Sørum	8,41	418
0430 Stor-Elvdal	15,73	72	0234 Gjerdrum	7,98	421
0239 Hurdal	15,72	73	0121 Rømskog	7,75	424
0417 Stange	14,81	99	0118 Aremark	7,75	425
0402 Kongsvinger	13,73	134	0227 Fet	7,72	426
0434 Engerdal	13,51	146	0228 Rælingen	7,39	429

Kommentar

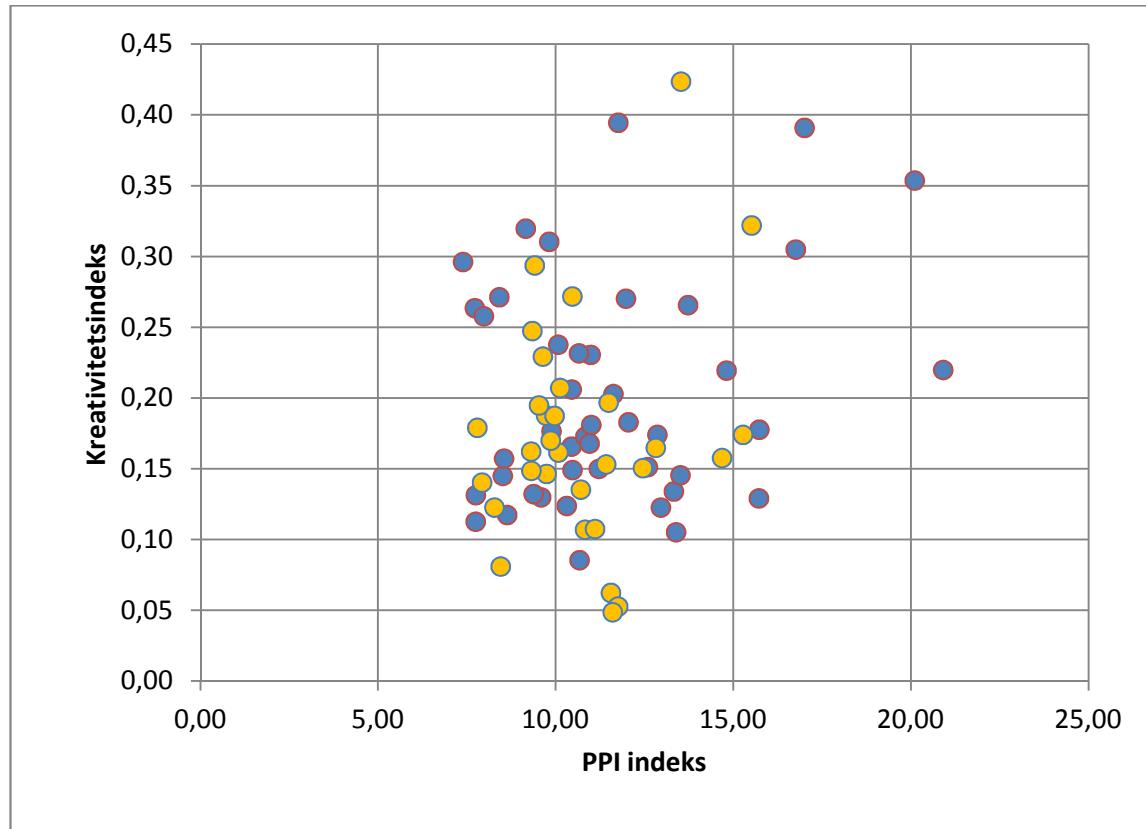
I velferdsstater som Sverige og Norge vil det offentlige tilbuddet være relativt jevnt fordelt utover landet. Dette betyr ikke at det ikke finnes forskjeller, men lover og regelverk om tjenester gjør likevel at det utjevnes mer enn hva folketallet skulle tilsi. En del mindre kommuner skårer høyt fordi helse og omsorgssektoren har en relativt stor andel sysselsatte. Dessuten vil steder som har senterfunksjoner skåre høyt. Det vil si at de leverer tjenester ikke bare til sin egen kommune, men også området rundt.

Tabell 0.27: Topp og bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra PPI indeksen

Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	PPI indeks	Plassering nasjonalt	Kommune	PPI indeks	Plassering nasjonalt
2080 Falun	15,51	9	1781 Kristinehamn	9,64	156
2062 Mora	15,27	10	2026 Gagnef	9,53	164
1737 Torsby	14,68	14	1761 Hammarö	9,41	173
1780 Karlstad	13,53	23	2029 Leksand	9,34	177
2083 Hedemora	12,82	35	2034 Orsa	9,31	180
2082 Säter	12,45	48	1766 Sunne	9,31	181
2021 Vansbro	11,76	67	1764 Grums	8,45	223
2039 Älvdalens	11,60	74	2061 Smedjebacken	8,27	238
1782 Filipstad	11,55	76	1730 Eda	7,93	253
2085 Ludvika	11,49	79	1715 Kil	7,79	258

Finnes det noen sammenheng mellom kreativ klasse, høy humankapital og stedskvaliteter målt gjennom PPI? I figuren nedenfor har vi laget et plott for kommunene i Indre Skandinavia som viser PPI og kreativitetsindeksen. Det er en svak positiv sammenheng mellom de to nevnte indeksene. Korrelasjonskoeffisienten er lik 0,2 for både Indre Skandinavia og for de norske og svenske kommunene isolert sett. Som tidligere viser de gule prikkene svenske kommuner og de blå prikkene norske kommuner. På norsk side har vi sett at Tynset og Lørenskog skiller seg noe positivt ut når det

gjelder PPI. De vises som de to prikkene lengst til høyre i plottet under. Lørenskog er også blant de kommuner i Indre Skandinavia med høyest skår på kreativitetsindeksen, mens Tynset plasserer seg her om lag midt på treet. Figuren viser at det på svensk side er stor variasjon i skår på kreativitetsindeksen blant de fire kommuner med høyest verdi på PPI. Torsby og Mora plasserer seg i underkant av medianen for kreativitetsindeksen blant de svenske kommuner, mens Falun og Karlstad også her er i toppsjiktet.

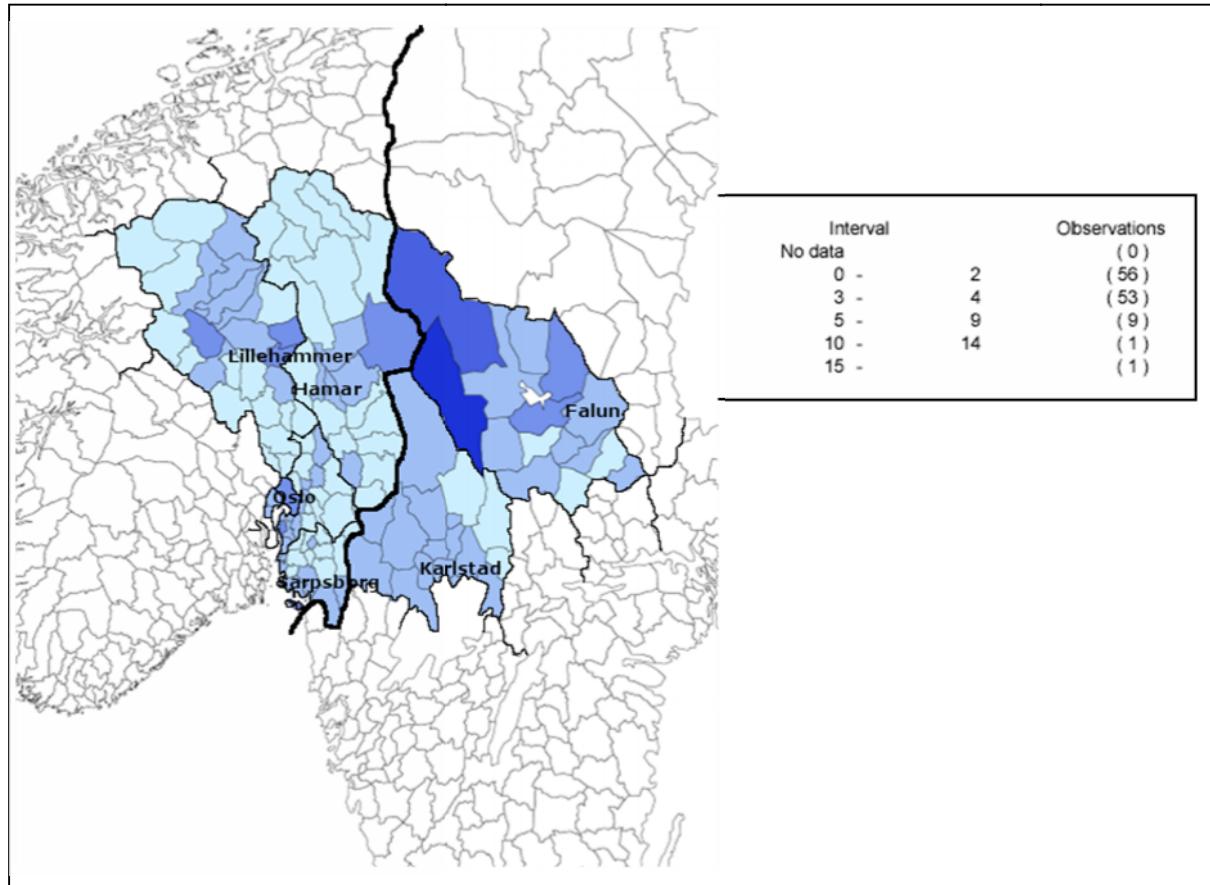
Figur 4-8: Plott. PPI-indeksen og kreativitetsindeksen for kommuner i Indre skandinavia.

Et annet mål for de regionale kvalitetene er Culture Opportunity Index (COI). COI er et uttrykk for det kulturelle tilbuddet i en region og viser andelen arbeidsplasser innen kulturnæringer i regionen per 100 innbygger.

Tabell 4.28: Næringer som inngår i Culture Opportunity Index (COI)

Næringskode SNI 2007	Beskrivelse
56.1 (56.3 er lagt i 56.1)	Drift av restauranter, kafeer og barer
59	Film-, video- og fjernsynsprogram- produksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak
60	Radio- og fjernsynskringkasting
90	Kunstnerisk virksamhet og underholdnings-virksamhet
93.1	Sportsaktiviteter
93.2	Fritidsaktiviteter og drift av fornøyelses-etablissementer
91	Drift av biblioteker, arkiver, muséer og annen kulturvirksomhet

Dette er noen av næringene som ofte blir betegnet som kulturindustrier, selv om de operasjonelle definisjonene ikke er helt sammenfallende.

Figur 4.9: Prosentandel arbeidsplasser innenfor kultertilbudssektoren per 100 innbygger (COI) i kommunene i Indre Skandinavia, resten av Østfold og Akershus, Oppland, Oslo. Kilde SSB, SCB og ØF

Dette kartet gir ved første øyekast noe uventede resultater. Det er flere kommuner som ligger langt fra sentrale strøk som har et veldig høy andel arbeidsplasser innen kulturtjenester. Ser vi litt nærmere er det flere av kommunene som har en stor turismesektor. Blant annet har vi vintersportkommunene Malung - Sälen og Trysil. Disse har en stor andel av arbeidsplassene innen hotell og restaurantnæringen. De blir i vår definisjon en del av kulturprodusentene. For mange småkommuner vil også det at biblioteker, muséer etc. er en del av COI slå positivt ut. Alle kommuner har bibliotekstjenester og mange har lokale muséer og kulturminner med egne ansatte.

Tabell 4.29: Topp og bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia ut fra COI indeksen

Topp 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant norske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	COI indeks	Plassering nasjonalt	Kommune	COI indeks	Plassering nasjonalt
0428 Trysil	4,05	5	0441 Os	0,44	341
0235 Ullensaker	3,03	11	0239 Hurdal	0,38	360
0403 Hamar	2,91	13	0127 Skiptvet	0,32	372
0231 Skedsmo	2,11	41	0238 Nannestad	0,31	373
0427 Elverum	1,74	59	0138 Hobøl	0,30	378
0124 Askim	1,38	110	0420 Eidskog	0,30	379
0230 Lørenskog	1,35	116	0434 Engerdal	0,28	388
0437 Tynset	1,28	130	0122 Trøgstad	0,26	398
0402 Kongsvinger	1,19	145	0228 Rælingen	0,22	411
0419 Sør-Odal	1,09	163	0418 Nord-Odal	0,20	416

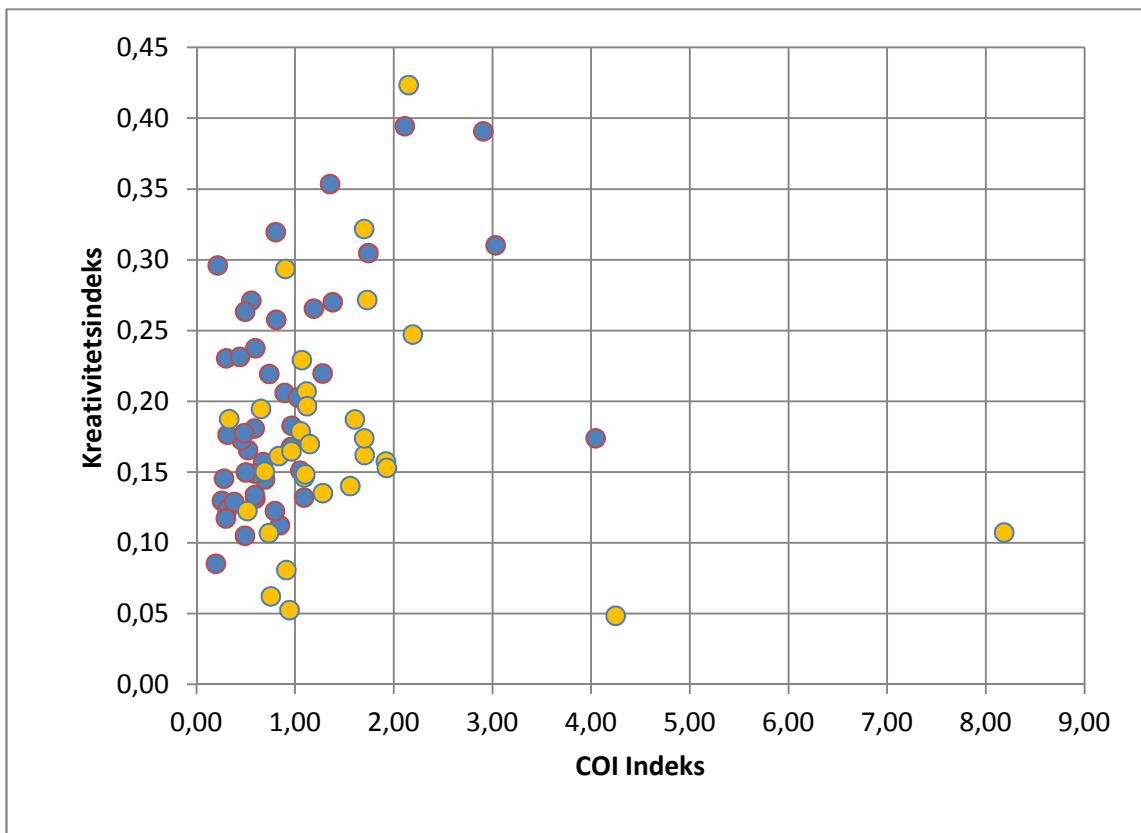
Det er et stort spenn blant de kommunene som plasserer seg på topp ti i Indre Skandinavia. Den nasjonale rangeringen skiller mye. I tillegg til turistkommunen Trysil er det flere regionsentra. Disse har en relativ konsentrasjon av kulturtildelning og det er mange fra de omliggende kommunene som reiser for å nyte godt av tilbuddet. Dette gjenspeiler seg i bunn ti. Der er det mange som har nabokommuner med regionsentra. Det betyr at det foregår en slags kulturpendling.

Tabell 4.30: Topp og bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia ut fra COI indeksen

Topp 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia			Bunn 10 blant svenske kommuner i Indre Skandinavia		
Kommune	COI indeks	Plassering nasjonalt	Kommune	COI indeks	Plassering nasjonalt
2023 Malung	8,18	1	2021 Vansbro	0,94	175
2039 Älvdalens	4,25	3	1764 Grums	0,91	181
2029 Leksand	2,19	18	1761 Hammarö	0,90	183
1780 Karlstad	2,15	20	1763 Forshaga	0,83	199
2031 Rättvik	1,93	28	1782 Filipstad	0,75	223
1737 Torsby	1,92	30	1783 Hagfors	0,73	229
2081 Borlänge	1,73	43	2082 Säter	0,69	245
1766 Sunne	1,70	46	2026 Gagnef	0,65	256
2062 Mora	1,70	47	2061 Smedjebacken	0,52	282
2080 Falun	1,70	48	1760 Storfors	0,33	290

Her skiller det mer mellom Sverige og Norge enn på mange av de andre parameterne, og de svenska skårene er gjennomgående høyere enn de norske. Malung og Älvdalens skiller seg kraftig ut med høy kulturtildelning, samtidig er de blant de kommuner med lavest skår på kreativitetsindeksen. En del av dette kan tilskrives en stor turismeindustri, som tilbyr tjenester til gjester. Bortsett fra disse er det mange regionsentra som skårer høyt på kulturtjenestetilbuddet.

I figur 4.10 har vi sett på sammenhengen mellom kreativitetsindeksen og kulturtildet, målt ved COI. Malung-Sälen og Älvadalen alene gjør at det samlet sett er ingen samvariasjon mellom COI-indeksten og kreativitetsindeksen i Indre Skandinavia ($r = 0,01$). Korrigerer vi for de to nevnte kommuner blir korrelasjonskoeffisienten på 0,43, og det er da et relativt lite avvik i samvariasjon isolert sett på norsk og svensk side. På norsk side skiller reiselivskommunen Trysil seg ut med høyt kulturtildet og en relativt beskjeden verdi på kreativitetsindeksen. Holder vi også Trysil utenfor i vår beregning av korrelasjonskoeffisienten, stiger den til 0,51.

Figur 4.10: Plott. COI indeksen og kreativitetsindeksen for kommuner i Indre Skandinavia.

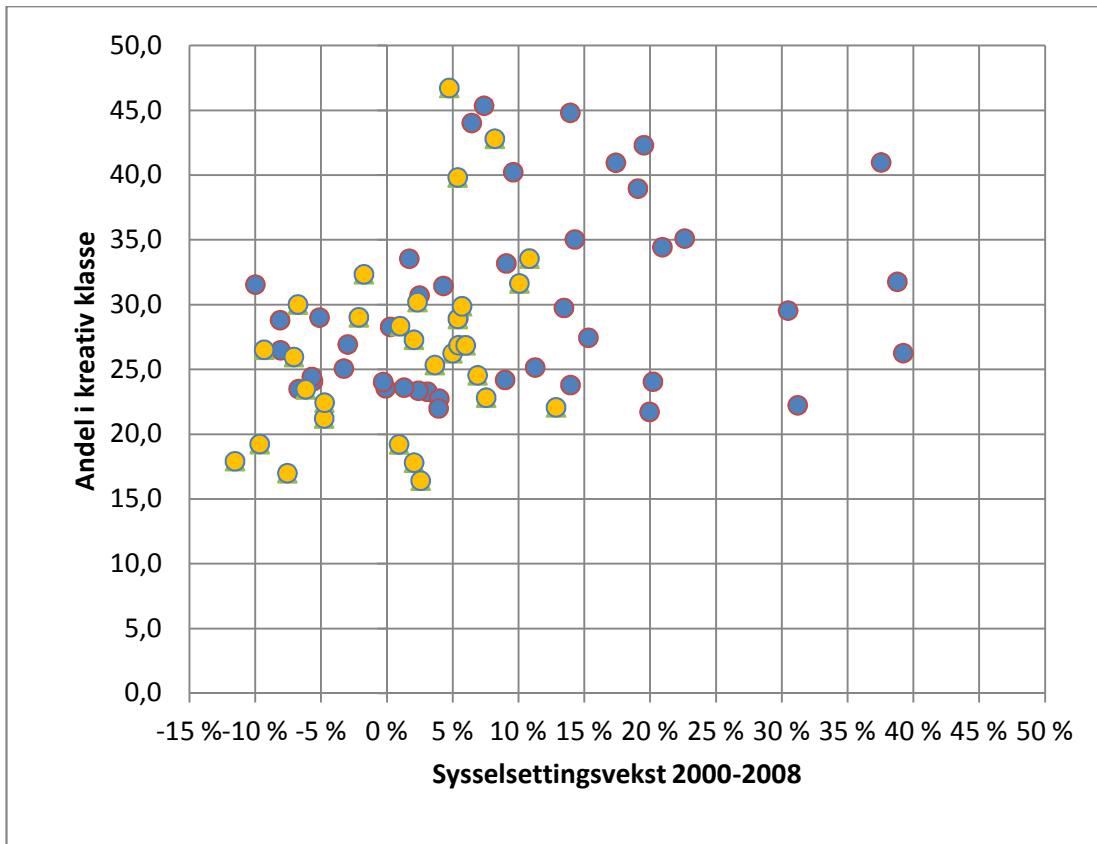
4.7 Sammenhengen mellom kreativitet, sysselsetning og befolkningsvekst

I sitt datamateriale finner Richard Florida en sterk samvariasjon med den kreative klasse og dynamiske byer og steder preget av vekst og framgang. Finner vi de samme tendenser i våre data? I dette kapitelet ser vi på samvariasjonen mellom kreativitet og befolkningsvekst og kreativitet og sysselsettingsvekst.

4.7.1 Kreativ klasse og sysselsettingsvekst.

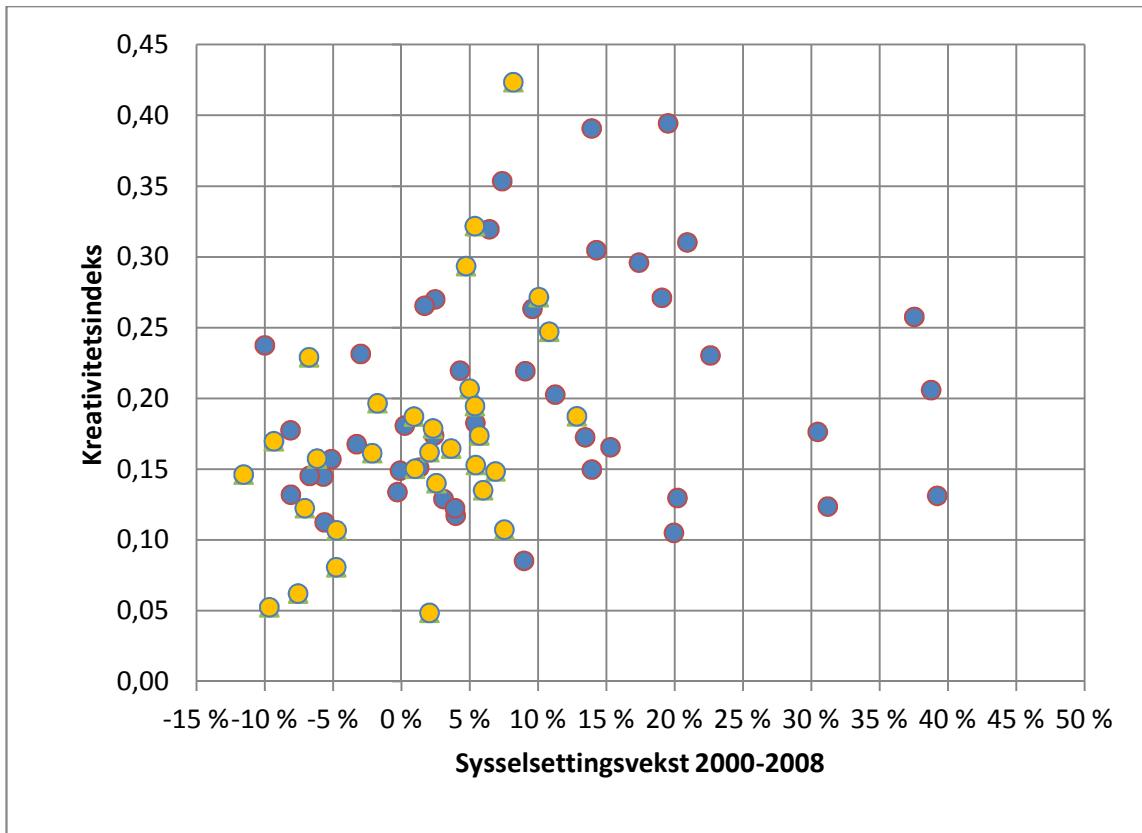
Først ser vi på sammenhengen mellom kreativ klasse, målt ved andel yrkesaktive innen kreativ klasse etter bosted i 2008, og sysselsettingsvekst (arbeidsplasser) i perioden 2000-2008 for våre kommuner i Indre Skandinavia. Det er en noe høyere korrelasjon på svensk side med $r = 0,41$, mens den på norsk side er lik 0,28. Totalt for Indre Skandinavia er $r = 0,35$. Det er med andre ord ikke en spesielt sterke

samvariasjon mellom andelen innen kreativ klasse og sysselsettingsvekst. Det bør bemerkes at dette var en periode preget av en høy sysselsetning, spesielt i Norge. Det kan dermed være vanskelig å få til en vekst i sysselsetningen når det er et stramt arbeidsmarked.

Figur 4.11: Plott. Kreativ klasse og sysselsettingsvekst Indre Skandinavia

Om vi bruker et litt mer sammensatt mål som kreativitetsindeksen med sysselsettingsveksten enda litt lavere ($r=0,29$). Dette er et sammensatt mål på regionenes konkurransekraft, basert på de gjennomgåtte indeksene for teknologi, talent og toleranse. Den er beregnet ut fra et uvektet gjennomsnitt av de tre nevnte indeksene.

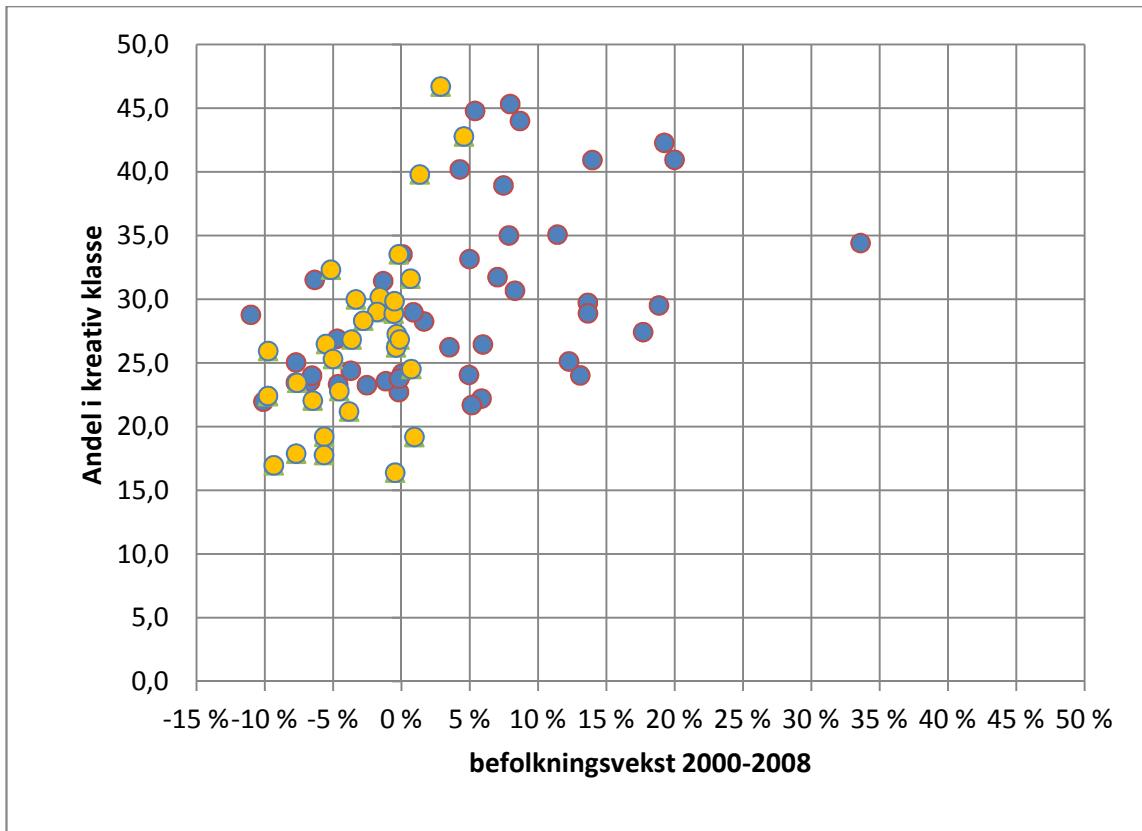

Figur 4.12: Plott. Kreativitetsindeks og sysselsetningsvekst i Indre Skandinavia

Sammenhengen er sterkere på svensk enn på norsk side (svensk $r= 0,47$, norsk $r = 0,18$). Det skyldes at det er flere norske kommuner med sterk sysselsettingsvekst de siste årene som skårer lavt på kreativitetsindeksen.

4.7.2 Kreativ klasse og befolkningsvekst

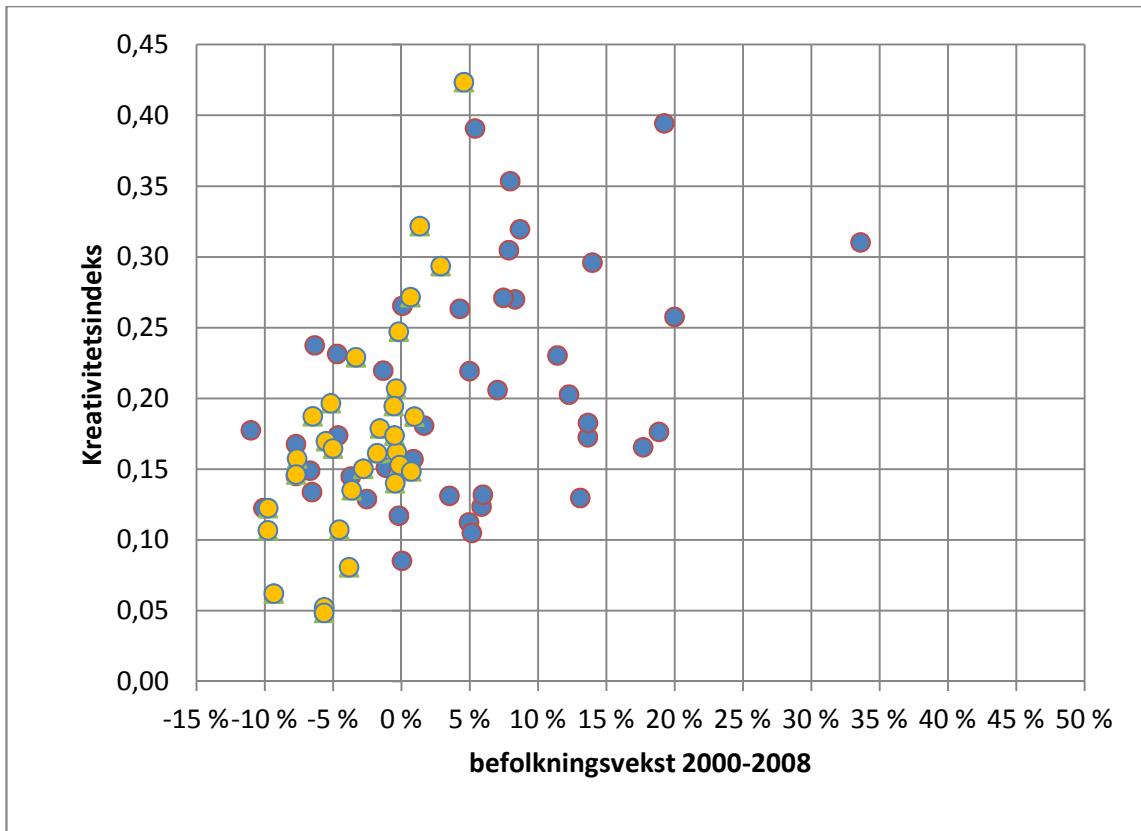
Hva så med befolkningsveksten? Kan andel yrkesaktive innen kreativ klasse og kreativitetsindeksen være med å forklare noe av dette?

Figur 4.13: Plott. Kreativ klasse og befolkningsvekst i Indre Skandinavia

Her finner vi en korrelasjon i Indre Skandinavia på 0,50 (norsk $r=0,47$, svensk $r = 0,62$). Fortsatt er samvariasjonen sterkest på svensk side.

Med kreativitetsindeksen som mål er det naturlig nok også en sterkere samvariasjon mot befolkning enn mot sysselsetning. Korrelasjonen i Indre Skandinavia er 0,48 (norsk $r=0,43$, svensk $r = 0,69$).

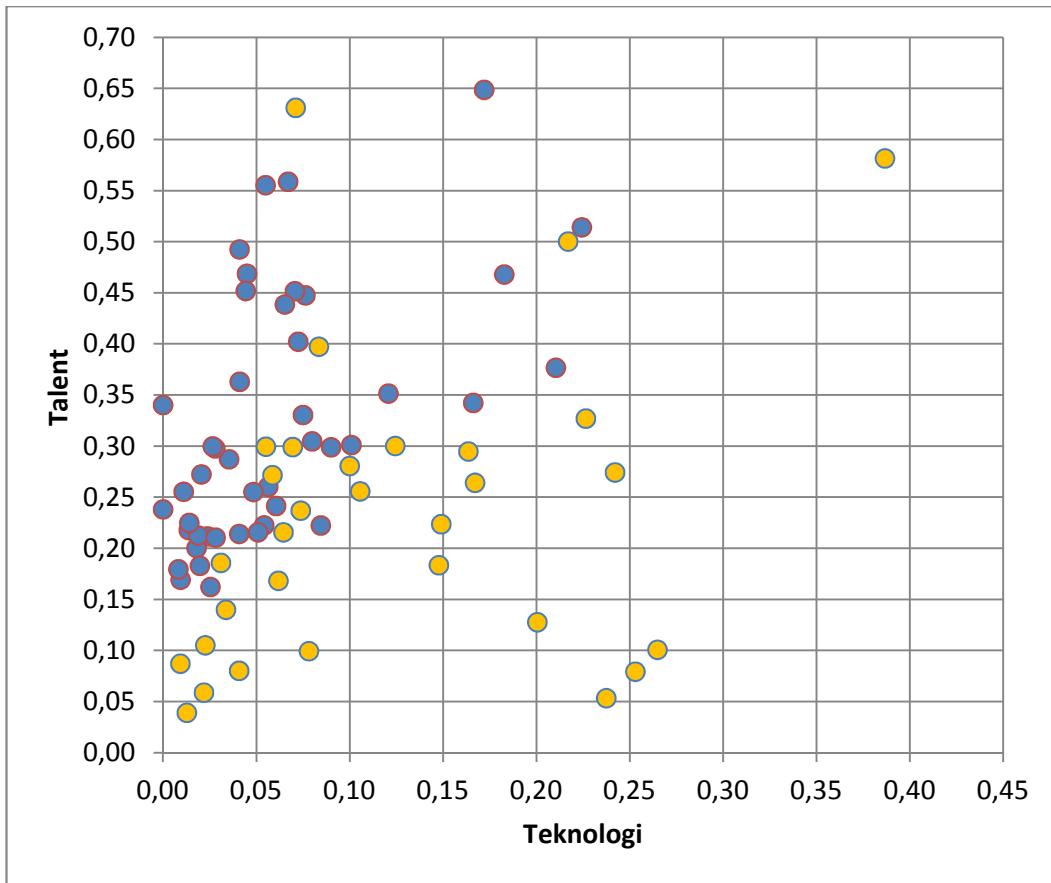

Figur 4.14: Plott. Kreativitetsindeks og befolkningsvekst i Indre Skandinavia

Våre analyser viser med andre ord at det er en sterkere sammenheng mellom andel yrkesaktive innen de kreative yrker og befolkningsveksten etter 2000 enn sysselsettingsveksten (sysselsatte etter arbeidssted) for samme periode. Dette kan sies til en viss grad å understøtte Floridas teser om at den kreative klassen først velger seg et sted å bo de liker, for dernest å velge jobb. Det betyr sannsynligvis ikke at de går arbeidsløse en periode, men heller at de velger å pendle til jobben.

4.7.3 Sammenhengen mellom talent og teknologi

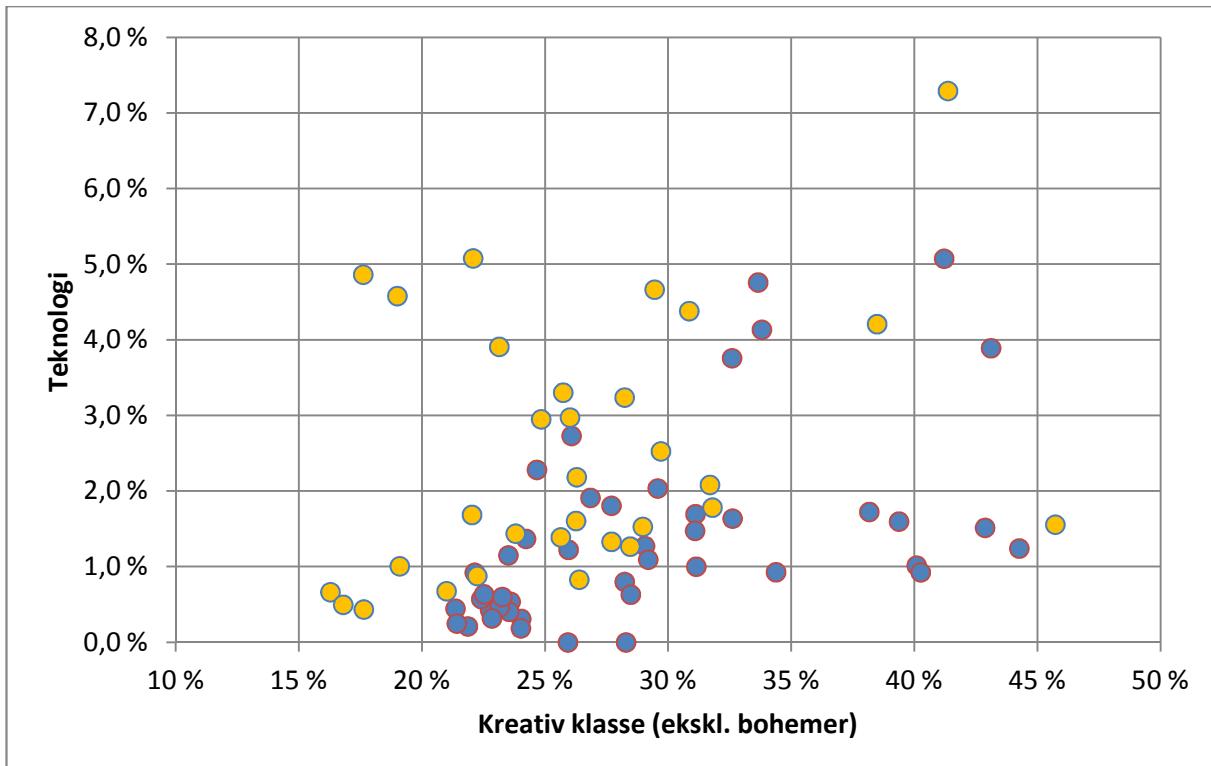
Vi har valgt å gjøre en test av samvariasjonen mellom talent og næringsstrukturen (teknologi). Det viser seg at det er en moderat positiv sammenheng mellom talent og teknologi blant kommunene i Indre Skandinavia, med en korrelasjonskoeffisient på 0,24. I figuren nedenfor er igjen svenske kommuner illustrert med gule prikker og norske kommuner med blå prikker. Verdiene er indekser beregnet ut fra standardiserte verdier mellom 0 og 1 for de indikatorer som inngår i indeksen i forhold til hvordan de plasserer seg nasjonalt. For teknologi er det kun en inputverdi i indeksen, og korrelasjonskoeffisienten ville blitt den samme om vi hadde operert med faktiske prosentandeler som er sysselsatt i teknologiyrker i stedet for standardiserte verdier. Se fotnote 1 for forklaring av beregningsmetode for indikatorer.

Figur 0.15: Plott.Talent- og teknologiindeks i Indre Skandinavia

Karlstad (gul prikk lengst ut til høyre) skiller seg ut i Indre Skandinavia med en relativt stor andel innen teknologiyrker og er også blant de 3 kommuner med størst skår på talentindeksen. Kommunene Årjäng, Munkfors og Storfors er spesielle i den forstand at de har en lav skår på talentindeksen med et relativt høyt innslag av teknologiyrker i kommunen. På den annen side finner vi kommunen Stor-Elvdal med en relativt høy skår på talentindeksen og ingen ansatte i teknologiyrker. Ellers illustrerer figuren tydelig at det er en overvekt av svenske kommuner som skårer lavt på talentindeksen, mens det er en relativt større andel av norske kommuner som kommer svakt ut innen teknologi. Samvariasjonen mellom talent og teknologi er sterkest isolert sett blant de norske kommunene, med en korrelasjonskoeffisient på 0,56, mot 0,32 på svensk side.

Ved kun å se på samvariasjonen mellom den kreative klassen (ekskl. bohemer) og teknologi får vi en korrelasjonskoeffisient lik 0,32. På norsk side er det en liten svekkelse av korrelasjonskoeffisenten i forhold til å måle teknologi opp mot talentindeksen, mens den styrkes litt på svensk side. Det kan forklares ved at det er relativt sett flere norske kommuner med en forholdsvis stor andel av dem som faller inn under det kreative klassebegrepet innen ikke-teknologiske yrker (så som offentlig administrasjon og undervisning) enn i svenske kommuner. Et annet interessant moment som fremgår av figuren under er at enkelte svenske kommuner har en relativt høy andel sysselsatte innen teknologiyrker, samtidig som de er blant de med lavest andel yrkesaktive innen den kreative klassen. Dette gjelder spesielt for kommunene Årjäng, Munkfors og Storfors.

Figur 0.16: Plott. Andel yrkesaktive etter bosted innen Kreativ klasse (ekskl. bohemer) og andel sysselsatte etter arbeidssted innen teknologiyrker for kommuner i Indre Skandinavia.

4.8 Konklusjon

I denne rapporten har vi fulgt Richard Floridas teorier om den Kreative klasse. Vi har fulgt de definisjonene og tilnærmingene utviklet av Florida og hans samarbeidspartnere. Vi har kartlagt kreativ klasse, men også sett på de fire T'ene Florida mener er sentrale for regional utvikling: talent, teknologi, toleranse og territorial assets. Disse er målt enkeltvis, men det er også utarbeidet indikatorer der flere elementer er slått sammen for å finne mer robuste mål.

Det viser seg at de urbane områdene skårer jevnt over høyest på alle indikatorer, men det er ikke et klart urban – rural dimensjon. Grensekommunene skårer for eksempel dårlig på mange indikatorer. Det er få kommuner som skårer høyt på alle indikatorene. Det viser seg at det er en type regional spesialisering med tanke på de ulike T'ene. Kommunene som skårer dårlig derimot, skårer som regel dårlig på de fleste måleparameterne.

Funnene på den norske og svenske siden følger hverandre ganske tett – vi ser stort sett de samme tendensene og utviklingstrekkene. Blant annet er andelen kreativ klasse i de to landene tilnærmet helt lik. Noen skiller er det riktig nok. Som at Norge skårer noe høyere på talentindeksen, mens Sverige gjør det bedre på teknologiindeksen.

De stedsspesifiske kvalitetene for kommunene i Indre Skandinavia er i analysen beregnet ved antall arbeidsplasser (sysselsatte etter arbeidssted i SSBs og SCBs næringsstatistikk) innen privat og offentlig tjenesteyting (PPI) og innen kulturnæringer (COI) per 100 innbyggere. Vi har sett at flere

mindre kommuner skårer høyt på PPI, noe som skyldes at helse- og omsorgssektoren utgjør en relativt stor andel. Dessuten skårer steder som har senterfunksjoner høyt. Det kommer av at de ikke bare leverer tjenester til sin egen kommune, men også til nærliggende områder utenfor kommunegrensen. Sammenhengen mellom kulturtildelning og kreativitetsindeksen viser seg å være tilnærmet fraværende, hvis vi mäter korrelasjonen ut fra samtlige kommuner i Indre Skandinavia. Det kommer av at reiselivskommuner som Malung-Sälen, Älvdalen og Trysil, med et relativt sett høyt innslag av kulturtildelningsplasser, skårer lavt på kreativitetsindeksen. Korrigerer vi for de tre nevnte kommuner blir det en tydelig positiv sammenheng, men den kan ikke betraktes som sterkt. Dette går litt på tvers av Floridas argumentasjon. Det bør understrekkes at disse målene kun i begrenset grad de unike kvalitetene ved et sted så som nærhet til natur, fritidstilbud, infrastruktur med mer.

Det er en svak sammenheng mellom vår beregnede kreativitetsindeks og PPI i Indre Skandinavia. Det samme bilde gjelder hvis vi ser på de norske og svenske kommunene isolert sett. Den svake sammenhengen kan forklares med at enkelte kommuner relativt sett har et høyt innslag av offentlige arbeidsplasser i kommunen i kombinasjon med lav skårt på kreativitetsindeksen.

Vi har funnet at det er en sterkere samvariasjon blant kommunene i Indre Skandinavia i andelen yrkesaktive innen den kreative klassen og befolkningsveksten etter 2000 enn sysselsettingsveksten (målt ved antall arbeidsplasser i kommunen) i samme periode. Det er ikke en sterk sammenheng i noen av tilfellene. Målt opp mot befolkningsvekst er den å betrakte som moderat, mens den er svak målt opp mot sysselsettingsvekst.

Litteratur

- Alnes; P.K., Hagen, S.H., Vasaasen, A. og Ørbeck, M. (2009) Befolking, næringsliv og attraktivitet i Hamar, ØF-rapport nr. 09/2009, (kan lastes ned på www.of.no)
- Andersen, K.V, Hansen, H.K, Isaksen, A. and Raunio, M. (2010) Nordic City Regions in the Creative Class Debate - Putting the Creative Class Thesis to a Test. *Industry and Innovation*, 17, 2
- Andersen, K. V., M. M. Bugge, H. Kalsø Hansen, A. Isaksen, and M. Raunio. (2010) One Size Fits All? Applying the Creative Class thesis onto a Nordic Context. *European Planning Studies*, 18, 10
- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community and everyday life*. New York, Basic Books
- Florida, R. (2005). *The flight of the creative class: the new global competition for talent*. New York, HarperBusiness
- Florida, R. (2008). *Who's your city?: how the creative economy is making where to live the most important decision of your life*. New York, Basic Books
- Florida, R. (2010) The Great Reset: How New Ways of Living and Working Drive Post-Crash Prosperity, New York: HarperCollins
- Glaeser, E (2003) Review of Richard Florida's the Rise of the Creative Class. Tilgjengelig fra: <http://creativeclass.com/rfcgdb/articles/GlaeserReview.pdf>
- Hansen, H.K. (2008): The Urban Turn – and the Location of Economic Activities. Ph.D. thesis form Department of Social and Economic Geography
- Hauge, A. og Skålholte , A. (2009) Floridas teorier som grunnlag for attraksjon og bolyst – Gammel vin på nye flasker eller nøkkelen til regional utvikling?, ØF-notat nr. 02/2009 (kan lastes ned på www.of.no)
- Isaksen, A. (2005). *Den kreative klassen og regional næringsutvikling i Norge. Arbeidsnotat*, 22/2005. Oslo, NIFU STEP. Tilgjengelig fra:
<http://www.nifustep.no/content/download/15178/87880/file/Arbeidsnotat%2022-2005.pdf>
- Malanga, S (2004) The Curse of the Creative Class, *A New Age theory of urban development amounts to economic snake oil*. Tilgjengelig fra: <http://www.opinionjournal.com/extra/?id=110004573>
- Markusen, A. (2006) Urban development and the politics of a creative class: evidence from a study of artists. *Environment and Planning A*. 38, pp. 1921-1940.
- Skålholte, A. og Batt-Rawden, K.B. (2008) Regionenes kamp? – om tilflyttungsprosjekter, ØF-rapport nr. 19/2008, (kan lastes ned på www.of.no)
- Sørlie, K. (2008) "Bo og flyttemotivundersøkelsen 2008". Diverse presentasjoner, NIBR/SSB, 2008-2009.
- Tinagli, I. (2009) Norway in the Creative Age, Preliminary Report, Citisense 2009, kan blant annet lastes ned på: <http://www.transportiby.net/norway-in-the-creative-age.4601467-71096.html>

Vedlegg 1: Den kreative klassen, yrkesstatistikk

Kreative kjernen	Kreative profesjonelle	Bohemene
Akademiske yrker	Administrative ledere og poltikere	Akademiske yrker
21 Realister, sivilingeniører mfl.	11 Politikere og toppledere i offentlig administrasjon og interesseorganisasjoner	255 Forfattere, skribenter, skapende og utøvende kunstnere
211 Fysikere, kjemikere og tilsvarende yrker	12 Ledere i store og mellomstore bedrifter og i offentlig administrasjon mv.	Yrker med kortere høyskole- og universitetsutdanning og teknikere
212 Matematikere, statistikere og tilsvarende yrker	Akademiske yrker	3131 Filmfotografer og innspillingsteknikere
213 Systemutviklere og programmerere	223 Spesialsykepleiere og jordmødre	347 Yrker innen design, underholdning og idrett
214 Sivilarkitekter, sivilingeniører og tilsvarende yrker	251 Regnskaps-, personal- og rådgivningsyrker	
2211 Biologer, botanikere, zoologer og tilsvarende yrker	252 Juridiske yrker	
2212 Sivilagronomer og tilsvarende yrker	Yrker med kortere høyskole- og universitetsutdanning og teknikere	
2221 Leger	31 Ingeniører, teknikere mfl. ekskl. 3131	
2222 Tannleger	32 Yrker innen biologi og helsevesen som krever 1-3 års høyskoleutdanning	
2223 Veterinærer		
2224 Farmasøyter	33 Undervisningsyrker som krever 1-3 års høyskoleutdanning	
2225 Ernæringsfysiologer	341 Funksjonærer innen finansvesen og salg	
23 Undervisningsyrker som krever minst 4 års universitets- eller høyskoleutdanning	342 Forretningmeglere, formidlere mfl.	
24 Høyere saksbehandlere innen offentlig administrasjon	343 Funksjonærer innen økonomi og administrasjon	
253 Konservatorer, universitetsbibliotekarer	345 Polititjenestemenn	
254 Samfunnsfaglige, humanistiske og økonomiske yrker	346 Sosionomer, barnevernspedagoger o.l.	

Vedlegg 2 Tabeller

Vedleggstabell 1. Kreativ klasse i Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland. Andeler av de yrkesaktive etter bosted i de kreative yrker og plassering nasjonalt ut fra andel.

Kommune	Andel kreativ klasse totalt	Plassering nasjonalt kreativ klasse totalt	Kreative kjernen	Plassering nasjonalt kreative kjernen	Kreative profesjonelle	Plassering nasjonalt kreative profesjonelle	Bohemer	Plassering nasjonalt Bohemer
0101 Halden	31,7 %	113	6,8 %	97	24,1 %	135	0,8 %	75
0104 Moss	37,6 %	50	8,4 %	56	28,0 %	55	1,2 %	22
0105 Sarpsborg	29,6 %	147	5,3 %	166	23,5 %	154	0,8 %	91
0106 Fredrikstad	35,1 %	68	6,9 %	89	27,1 %	65	1,1 %	39
0111 Hvaler	35,2 %	65	5,9 %	134	28,5 %	46	0,8 %	87
0118 Aremark	24,1 %	314	5,1 %	174	18,5 %	382	0,5 %	216
0119 Marker	24,4 %	304	3,9 %	267	20,1 %	305	0,4 %	280
0121 Rømskog	26,3 %	241	4,7 %	206	21,2 %	260	0,3 %	308
0122 Trøgstad	24,1 %	318	3,3 %	328	20,2 %	300	0,5 %	209
0123 Spydeberg	31,8 %	112	6,5 %	108	24,6 %	113	0,7 %	131
0124 Askim	30,7 %	130	5,9 %	132	23,7 %	150	1,1 %	29
0125 Eidsberg	25,2 %	273	4,6 %	218	19,6 %	329	0,9 %	60
0127 Skiptvet	22,2 %	374	3,4 %	317	18,4 %	384	0,4 %	291
0128 Rakkestad	23,4 %	345	3,5 %	309	19,4 %	339	0,5 %	238
0135 Råde	31,2 %	123	7,2 %	81	23,2 %	162	0,8 %	78
0136 Rygge	33,0 %	93	6,5 %	107	25,7 %	97	0,9 %	67
0137 Våler	29,8 %	144	5,3 %	165	24,0 %	139	0,4 %	259
0138 Hobøl	35,1 %	67	7,6 %	71	26,8 %	74	0,7 %	105
0211 Vestby	42,3 %	23	10,3 %	35	30,9 %	24	1,1 %	40
0213 Ski	45,5 %	13	11,4 %	21	32,6 %	11	1,5 %	11
0214 Ås	48,0 %	9	16,7 %	3	30,0 %	34	1,4 %	15
0215 Frogn	47,2 %	10	11,1 %	23	34,3 %	7	1,8 %	6
0216 Nesodden	52,8 %	5	15,2 %	7	34,6 %	6	3,0 %	3
0217 Oppegård	55,5 %	2	13,9 %	10	39,5 %	2	2,0 %	4
0219 Bærum	57,5 %	1	17,0 %	2	38,7 %	3	1,8 %	7
0220 Asker	55,3 %	3	15,3 %	6	38,4 %	4	1,6 %	10
0221 Aurskog-Høland	27,5 %	212	4,8 %	198	22,0 %	221	0,6 %	151
0226 Sørum	39,0 %	41	8,9 %	47	29,2 %	41	0,8 %	82
0227 Fet	40,2 %	37	9,4 %	43	30,0 %	33	0,9 %	70
0228 Rælingen	41,0 %	35	9,9 %	38	30,2 %	30	0,9 %	68

0229 Enebakk	34,0 %	80	7,7 %	68	25,7 %	94	0,6 %	175
0230 Lørenskog	45,4 %	15	11,1 %	22	33,1 %	9	1,1 %	36
0231 Skedsmo	42,3 %	22	10,6 %	27	30,6 %	28	1,1 %	35
0233 Nittedal	44,0 %	19	10,8 %	25	32,1 %	13	1,2 %	25
0234 Gjerdrum	41,0 %	34	9,3 %	44	31,0 %	21	0,7 %	103
0235 Ullensaker	34,4 %	78	7,1 %	82	26,5 %	80	0,8 %	85
0236 Nes	29,7 %	145	6,2 %	120	22,9 %	184	0,7 %	114
0237 Eidsvoll	28,9 %	168	5,5 %	150	22,7 %	188	0,7 %	112
0238 Nannestad	29,5 %	149	5,5 %	154	23,7 %	148	0,4 %	299
0239 Hurdal	23,3 %	349	4,0 %	251	18,7 %	372	0,5 %	206
0301 Oslo	53,4 %	4	16,6 %	5	33,7 %	8	3,1 %	2
0402 Kongsvinger	33,6 %	85	8,2 %	59	24,4 %	123	1,0 %	57
0403 Hamar	44,8 %	17	12,1 %	16	31,1 %	18	1,7 %	8
0412 Ringsaker	28,3 %	185	5,4 %	157	22,3 %	206	0,6 %	158
0415 Løten	29,0 %	164	6,3 %	115	22,2 %	215	0,5 %	194
0417 Stange	33,2 %	88	8,0 %	63	24,6 %	116	0,6 %	167
0418 Nord-Odal	24,2 %	311	4,7 %	210	19,4 %	344	0,2 %	386
0419 Sør-Odal	26,5 %	235	5,7 %	143	20,3 %	297	0,5 %	190
0420 Eidskog	22,7 %	361	3,6 %	301	18,8 %	366	0,3 %	305
0423 Grue	23,6 %	338	3,0 %	356	19,6 %	334	1,0 %	44
0425 Åsnes	24,0 %	319	3,9 %	269	19,6 %	330	0,5 %	192
0426 Våler	21,7 %	388	4,0 %	255	17,4 %	406	0,4 %	293
0427 Elverum	35,0 %	70	6,9 %	90	26,9 %	70	1,2 %	20
0428 Trysil	23,4 %	346	4,2 %	245	18,0 %	394	1,2 %	21
0429 Åmot	23,6 %	336	4,7 %	205	18,4 %	383	0,4 %	247
0430 Stor-Elvdal	28,8 %	169	7,7 %	69	20,6 %	285	0,5 %	202
0432 Rendalen	22,0 %	381	3,2 %	338	18,2 %	389	0,6 %	165
0434 Engerdal	23,5 %	342	3,3 %	335	19,6 %	332	0,7 %	134
0436 Tolga	31,6 %	118	4,8 %	199	26,3 %	85	0,4 %	265
0437 Tynset	31,5 %	120	6,8 %	96	24,3 %	127	0,4 %	297
0438 Alvdal	23,8 %	327	5,0 %	187	18,3 %	388	0,5 %	189
0439 Folldal	25,1 %	283	3,9 %	270	20,8 %	280	0,4 %	275
0441 Os	26,9 %	222	4,4 %	230	21,7 %	238	0,9 %	69
0501 Lillehammer	43,9 %	20	13,4 %	11	29,1 %	42	1,5 %	13
0502 Gjøvik	36,0 %	57	8,3 %	57	26,9 %	68	0,7 %	106
0511 Dovre	20,8 %	404	3,1 %	346	17,3 %	407	0,4 %	276
0512 Lesja	21,4 %	396	2,9 %	360	17,6 %	402	0,9 %	62
0513 Skjåk	22,7 %	365	2,7 %	378	19,4 %	338	0,6 %	170
0514 Lom	21,8 %	385	2,8 %	364	18,8 %	369	0,3 %	348
0515 Vågå	22,1 %	377	3,7 %	286	17,7 %	400	0,7 %	126
0516 Nord-Fron	25,6 %	257	4,0 %	258	21,2 %	259	0,4 %	261
0517 Sel	22,5 %	369	3,5 %	306	18,7 %	374	0,3 %	322
0519 Sør-Fron	22,4 %	370	4,5 %	219	17,6 %	403	0,3 %	338
0520 Ringebu	20,2 %	411	2,7 %	373	17,2 %	411	0,3 %	333
0521 Øyer	27,6 %	207	5,9 %	133	20,7 %	283	0,9 %	59

0522 Gausdal	23,0 %	356	5,1 %	179	17,2 %	409	0,7 %	121
0528 Østre Toten	29,0 %	165	5,1 %	182	23,5 %	155	0,4 %	252
0529 Vestre Toten	28,1 %	194	5,1 %	181	22,7 %	190	0,3 %	315
0532 Jevnaker	28,0 %	199	4,6 %	217	23,0 %	179	0,5 %	239
0533 Lunner	34,8 %	74	7,1 %	84	26,9 %	71	0,8 %	77
0534 Gran	28,6 %	174	5,7 %	141	22,0 %	222	0,8 %	79
0536 Søndre Land	24,6 %	297	4,2 %	241	19,9 %	322	0,5 %	244
0538 Nordre Land	23,6 %	337	3,6 %	299	19,7 %	326	0,3 %	342
0540 Sør-Aurdal	23,3 %	351	3,6 %	296	19,4 %	341	0,2 %	370
0541 Etnedal	24,4 %	303	3,1 %	348	21,1 %	265	0,2 %	388
0542 Nord-Aurdal	25,5 %	261	4,3 %	233	20,4 %	291	0,7 %	108
0543 Vestre Slidre	22,2 %	376	2,8 %	369	19,2 %	350	0,2 %	378
0544 Øystre Slidre	26,1 %	247	3,2 %	342	21,8 %	229	1,2 %	24
0545 Vang	22,8 %	360	3,2 %	341	19,2 %	352	0,4 %	274

Vedleggstabell 2. Kreativ klasse i Värmland og Dalarna. Andeler av de yrkesaktive etter bosted i de kreative yrker og plassering nasjonalt ut fra andel.

Kommune	Andel kreativ klasse totalt	Plassering nasjonalt kreativ klasse totalt	Kreative kjernen	Plassering nasjonalt kreative kjernen	Kreative profesjonelle	Plassering nasjonalt kreative profesjonelle	Bohemer	Plassering nasjonalt Bohemer
1715 Kil	30,2 %	112	9,4 %	82	20,3 %	136	0,5 %	180
1730 Eda	16,4 %	287	3,7 %	289	12,6 %	282	0,1 %	272
1737 Torsby	23,5 %	210	6,8 %	189	16,4 %	229	0,3 %	231
1760 Storfors	22,1 %	246	5,5 %	253	16,5 %	224	0,0 %	279
1761 Hammarö	46,7 %	19	13,7 %	25	32,0 %	13	1,0 %	55
1762 Munkfors	17,9 %	278	4,8 %	272	12,8 %	279	0,3 %	243
1763 Forshaga	29,0 %	134	7,5 %	161	20,9 %	117	0,6 %	152
1764 Grums	21,2 %	259	5,2 %	263	15,8 %	245	0,2 %	256
1765 Årjäng	19,2 %	274	5,1 %	266	13,9 %	270	0,2 %	255
1766 Sunne	27,3 %	161	7,5 %	164	18,8 %	169	1,0 %	52
1780 Karlstad	42,8 %	32	14,2 %	20	27,2 %	42	1,5 %	19
1781 Kristinehamn	30,0 %	116	7,9 %	146	21,5 %	107	0,6 %	153
1782 Filipstad	17,0 %	285	4,4 %	279	12,4 %	285	0,2 %	259
1783 Hagfors	22,4 %	240	6,4 %	210	15,6 %	249	0,4 %	205
1784 Arvika	26,3 %	176	8,1 %	140	17,7 %	191	0,5 %	169
1785 Säffle	26,5 %	172	7,8 %	154	18,3 %	182	0,5 %	177
2021 Vansbro	19,2 %	273	6,5 %	204	12,6 %	281	0,2 %	269
2023 Malung	22,8 %	227	5,9 %	238	16,3 %	230	0,6 %	149
2026 Gagnef	28,9 %	136	9,1 %	99	19,1 %	158	0,7 %	126
2029 Leksand	33,6 %	81	9,1 %	97	22,7 %	90	1,8 %	12
2031 Rättvik	26,9 %	167	7,8 %	150	18,5 %	179	0,6 %	147
2034 Orsa	24,6 %	195	7,1 %	176	16,7 %	218	0,7 %	109
2039 Älvdalen	17,8 %	281	5,2 %	265	12,5 %	284	0,2 %	264

2061 Smedjebacken	26,0 %	178	6,6 %	200	19,1 %	162	0,3 %	233
2062 Mora	29,9 %	117	8,4 %	125	20,6 %	127	0,9 %	67
2080 Falun	39,8 %	44	13,2 %	30	25,3 %	60	1,3 %	25
2081 Borlänge	31,6 %	100	10,0 %	65	20,9 %	118	0,8 %	94
2082 Säter	28,3 %	145	7,4 %	168	20,3 %	134	0,6 %	131
2083 Hedemora	25,3 %	187	7,6 %	160	17,3 %	198	0,5 %	178
2084 Avesta	26,9 %	168	7,0 %	180	19,4 %	155	0,5 %	187
2085 Ludvika	32,3 %	91	9,7 %	71	22,0 %	100	0,7 %	129

Vedleggstabell 3. Talentindeks Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland og plassering nasjonalt.

Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonalt Talentindeks	Andel kreative klasse ekskl. bohemer	Andel av befolkningen i aldersgruppen 25-64 år med universitets- og høgskolenivå kort	Andel av befolkningen i aldersgruppen 25-64 år med universitets- og høgskolenivå lang
0101 Halden	0,39	102	30,9 %	27,5 %	5,8 %
0104 Moss	0,47	59	36,4 %	27,2 %	7,9 %
0105 Sarpsborg	0,31	186	28,8 %	23,9 %	4,0 %
0106 Fredrikstad	0,44	73	34,0 %	28,2 %	6,5 %
0111 Hvaler	0,42	79	34,4 %	26,8 %	6,5 %
0118 Aremark	0,21	360	23,6 %	21,0 %	2,1 %
0119 Marker	0,22	346	24,0 %	19,8 %	3,1 %
0121 Rømskog	0,24	307	25,9 %	20,9 %	2,7 %
0122 Trøgstad	0,20	373	23,5 %	19,2 %	2,6 %
0123 Spydeberg	0,33	163	31,1 %	22,4 %	5,0 %
0124 Askim	0,30	212	29,6 %	21,4 %	4,5 %
0125 Eidsberg	0,24	304	24,2 %	20,9 %	3,8 %
0127 Skiptvet	0,17	403	21,9 %	18,2 %	2,1 %
0128 Rakkestad	0,20	376	22,9 %	19,0 %	3,0 %
0135 Råde	0,37	122	30,4 %	25,6 %	5,5 %
0136 Rygge	0,40	93	32,2 %	26,6 %	6,4 %
0137 Våler	0,29	238	29,4 %	20,6 %	4,3 %
0138 Hobøl	0,36	128	34,4 %	22,1 %	5,7 %
0211 Vestby	0,54	33	41,2 %	29,2 %	8,9 %
0213 Ski	0,62	19	44,0 %	32,1 %	10,5 %
0214 Ås	0,76	8	46,7 %	30,7 %	19,7 %
0215 Frogn	0,65	17	45,4 %	34,0 %	10,7 %
0216 Nesodden	0,80	6	49,7 %	37,4 %	15,8 %
0217 Oppegård	0,83	4	53,5 %	38,8 %	14,8 %
0219 Bærum	1,00	1	55,7 %	42,3 %	22,9 %
0220 Asker	0,94	2	53,7 %	41,8 %	20,2 %
0221 Aurskog-Høland	0,22	337	26,8 %	18,3 %	2,9 %
0226 Sørum	0,45	69	38,2 %	26,9 %	6,0 %
0227 Fet	0,45	65	39,4 %	25,0 %	6,9 %

0228 Rælingen	0,47	56	40,1 %	25,9 %	7,1 %
0229 Enebakk	0,31	184	33,4 %	20,7 %	4,0 %
0230 Lørenskog	0,56	30	44,3 %	29,3 %	8,3 %
0231 Skedsmo	0,51	40	41,2 %	27,9 %	8,1 %
0233 Nittedal	0,56	28	42,9 %	28,9 %	9,5 %
0234 Gjerdrum	0,49	49	40,3 %	28,3 %	6,9 %
0235 Ullensaker	0,38	110	33,7 %	24,2 %	5,5 %
0236 Nes	0,26	272	29,1 %	19,3 %	3,6 %
0237 Eidsvoll	0,29	236	28,2 %	21,1 %	4,6 %
0238 Nannestad	0,26	284	29,2 %	18,5 %	3,7 %
0239 Hurdal	0,21	357	22,8 %	18,6 %	4,3 %
0301 Oslo	0,83	3	50,3 %	36,0 %	18,7 %
0402 Kongsvinger	0,34	150	32,6 %	22,5 %	5,0 %
0403 Hamar	0,65	16	43,1 %	36,3 %	10,2 %
0412 Ringsaker	0,30	200	27,7 %	23,5 %	4,4 %
0415 Løten	0,30	214	28,5 %	22,6 %	4,1 %
0417 Stange	0,40	94	32,6 %	27,5 %	5,5 %
0418 Nord-Odal	0,18	399	24,0 %	16,8 %	2,6 %
0419 Sør-Odal	0,22	336	26,0 %	18,2 %	3,5 %
0420 Eidskog	0,16	406	22,4 %	16,7 %	2,4 %
0423 Grue	0,21	362	22,5 %	21,0 %	2,5 %
0425 Åsnes	0,22	352	23,5 %	20,7 %	2,6 %
0426 Våler	0,18	395	21,4 %	19,2 %	2,6 %
0427 Elverum	0,47	58	33,8 %	31,3 %	6,6 %
0428 Trysil	0,21	355	22,1 %	20,8 %	3,2 %
0429 Åmot	0,27	257	23,2 %	23,6 %	4,6 %
0430 Stor-Elvdal	0,34	154	28,3 %	23,6 %	6,4 %
0432 Rendalen	0,26	283	21,4 %	24,3 %	3,9 %
0434 Engerdal	0,23	332	22,8 %	22,4 %	2,4 %
0436 Tolga	0,45	64	31,1 %	30,9 %	7,2 %
0437 Tynset	0,44	71	31,1 %	30,3 %	6,8 %
0438 Alvdal	0,30	211	23,3 %	26,0 %	4,7 %
0439 Folldal	0,30	208	24,7 %	25,4 %	4,4 %
0441 Os	0,35	141	26,1 %	28,9 %	4,6 %
0501 Lillehammer	0,70	11	42,5 %	40,1 %	11,6 %
0502 Gjøvik	0,46	61	35,3 %	29,6 %	6,4 %
0511 Dovre	0,23	312	20,4 %	21,0 %	5,3 %
0512 Lesja	0,24	302	20,5 %	23,5 %	4,0 %
0513 Skjåk	0,23	325	22,1 %	22,6 %	2,8 %
0514 Lom	0,23	311	21,6 %	23,5 %	2,9 %
0515 Vågå	0,22	350	21,5 %	19,8 %	4,5 %
0516 Nord-Fron	0,24	300	25,2 %	20,9 %	3,4 %
0517 Sel	0,21	364	22,2 %	20,0 %	3,3 %
0519 Sør-Fron	0,22	340	22,1 %	21,2 %	3,4 %
0520 Ringebu	0,20	382	19,9 %	19,6 %	4,1 %

0521 Øyer	0,32	174	26,6 %	24,6 %	5,3 %
0522 Gausdal	0,23	329	22,3 %	20,7 %	3,9 %
0528 Østre Toten	0,32	181	28,5 %	24,4 %	4,1 %
0529 Vestre Toten	0,29	242	27,8 %	22,7 %	3,5 %
0532 Jevnaker	0,28	243	27,6 %	23,0 %	3,4 %
0533 Lunner	0,37	125	33,9 %	23,0 %	5,4 %
0534 Gran	0,30	215	27,7 %	22,4 %	4,6 %
0536 Søndre Land	0,24	305	24,1 %	21,1 %	3,7 %
0538 Nordre Land	0,20	378	23,3 %	19,4 %	2,5 %
0540 Sør-Aurdal	0,26	273	23,0 %	22,9 %	4,3 %
0541 Etnedal	0,25	289	24,3 %	23,2 %	2,8 %
0542 Nord-Aurdal	0,29	241	24,8 %	24,1 %	4,3 %
0543 Vestre Slidre	0,23	319	22,0 %	22,4 %	3,3 %
0544 Øystre Slidre	0,29	226	25,0 %	23,8 %	4,8 %
0545 Vang	0,28	246	22,4 %	24,4 %	5,1 %

Vedleggstabell 4. Talentindeks Värmland og Dalarna og plassering nasjonalt.

Kommune	Talentindeks	Plassering nasjonal Talentindeks	Andel kreative klasse ekskl. bohemer	Andel av befolkingen i aldersgruppen 25-64 år med universitets- og høgskolenivå kort	Andel av befolkningen i aldersgruppen 25-64 år med universitets- og høgskolenivå lang
1715 Kil	0,30	110	29,7 %	12,9 %	15,7 %
1730 Eda	0,06	284	16,3 %	9,7 %	8,1 %
1737 Torsby	0,13	243	23,1 %	9,6 %	11,8 %
1760 Storfors	0,10	264	22,1 %	9,5 %	9,8 %
1761 Hammarö	0,63	15	45,7 %	18,1 %	24,5 %
1762 Munkfors	0,08	279	17,6 %	9,9 %	9,1 %
1763 Forshaga	0,30	111	28,5 %	13,4 %	14,3 %
1764 Grums	0,11	262	21,0 %	9,9 %	9,3 %
1765 Årjäng	0,05	287	19,0 %	8,6 %	9,9 %
1766 Sunne	0,24	161	26,3 %	12,1 %	13,6 %
1780 Karlstad	0,58	21	41,4 %	16,9 %	26,7 %
1781 Kristinehamn	0,27	133	29,4 %	12,2 %	15,3 %
1782 Filipstad	0,04	288	16,8 %	8,9 %	8,2 %
1783 Hagfors	0,10	266	22,0 %	9,2 %	11,0 %
1784 Arvika	0,26	144	25,7 %	12,6 %	15,6 %
1785 Säffle	0,22	169	26,0 %	12,0 %	12,5 %
2021 Vansbro	0,08	278	19,1 %	9,6 %	9,2 %
2023 Malung-Sälen	0,14	227	22,2 %	10,5 %	10,6 %

2026 Gagnef	0,29	117	28,2 %	13,4 %	13,9 %
2029 Leksand	0,40	65	31,8 %	15,3 %	16,8 %
2031 Rättvik	0,26	149	26,3 %	12,6 %	13,9 %
2034 Orsa	0,22	174	23,8 %	11,9 %	13,4 %
2039 Älvdalens	0,09	274	17,6 %	10,0 %	9,5 %
2061 Smedjebacken	0,17	211	25,6 %	10,7 %	10,7 %
2062 Mora	0,30	112	29,0 %	13,1 %	15,4 %
2080 Falun	0,50	43	38,5 %	15,4 %	24,3 %
2081 Borlänge	0,33	96	30,9 %	13,4 %	16,0 %
2082 Säter	0,27	136	27,7 %	12,7 %	14,5 %
2083 Hedemora	0,18	196	24,8 %	11,0 %	12,3 %
2084 Avesta	0,19	195	26,4 %	10,9 %	11,7 %
2085 Ludvika	0,28	126	31,7 %	11,8 %	15,7 %

Vedleggstabell 5. Teknologiarbeidsplasser (sysselsatte etter arbeidssted) Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland og plassering nasjonalt.

Kommune	Andel teknologi-arbeidsplasser i kommunen	Plassering nasjonalt
0101 Halden	9,6 %	11
0104 Moss	2,9 %	69
0105 Sarpsborg	2,4 %	97
0106 Fredrikstad	3,7 %	56
0111 Hvaler	1,5 %	155
0118 Aremark	0,5 %	289
0119 Marker	0,3 %	353
0121 Rømskog	0,0 %	404
0122 Trøgstad	0,4 %	324
0123 Spydeberg	1,7 %	140
0124 Askim	2,0 %	114
0125 Eidsberg	1,4 %	175
0127 Skiptvet	0,2 %	383
0128 Rakkestad	1,7 %	138
0135 Råde	0,7 %	265
0136 Rygge	2,8 %	75
0137 Våler	0,3 %	347
0138 Hobøl	0,9 %	226
0211 Vestby	2,4 %	94
0213 Ski	1,7 %	136
0214 Ås	9,9 %	9
0215 Frogn	3,5 %	59
0216 Nesodden	2,4 %	101
0217 Oppegård	13,5 %	7
0219 Bærum	22,6 %	1

0220 Asker	11,6 %	8
0221 Aurskog-Høland	1,9 %	120
0226 Sørum	1,7 %	137
0227 Fet	1,6 %	146
0228 Rælingen	1,0 %	216
0229 Enebakk	1,3 %	180
0230 Lørenskog	1,2 %	190
0231 Skedsmo	5,1 %	32
0233 Nittedal	1,5 %	157
0234 Gjerdrum	0,9 %	228
0235 Ullensaker	4,8 %	39
0236 Nes	1,3 %	183
0237 Eidsvoll	0,8 %	248
0238 Nannestad	1,1 %	206
0239 Hurdal	0,4 %	316
0301 Oslo	9,3 %	12
0402 Kongsvinger	3,8 %	54
0403 Hamar	3,9 %	52
0412 Ringsaker	1,8 %	128
0415 Løten	0,6 %	269
0417 Stange	1,6 %	144
0418 Nord-Odal	0,2 %	386
0419 Sør-Odal	1,2 %	191
0420 Eidskog	0,6 %	284
0423 Grue	0,6 %	268
0425 Åsnes	1,2 %	198
0426 Våler	0,4 %	311
0427 Elverum	4,1 %	48
0428 Trysil	0,9 %	229
0429 Åmot	0,5 %	307
0430 Stor-Elvdal	0,0 %	405
0432 Rendalen	0,2 %	372
0434 Engerdal	0,3 %	350
0436 Tolga	1,0 %	220
0437 Tynset	1,5 %	164
0438 Alvdal	0,6 %	281
0439 Folldal	2,3 %	104
0441 Os	2,7 %	78
0501 Lillehammer	4,6 %	43
0502 Gjøvik	4,7 %	42
0511 Dovre	0,3 %	360
0512 Lesja	0,1 %	402
0513 Skjåk	0,9 %	243
0514 Lom	0,2 %	394
0515 Vågå	0,7 %	260

0516 Nord-Fron	2,6 %	84
0517 Sel	1,3 %	189
0519 Sør-Fron	0,3 %	366
0520 Ringebu	0,5 %	309
0521 Øyer	0,2 %	384
0522 Gausdal	0,3 %	344
0528 Østre Toten	1,8 %	133
0529 Vestre Toten	1,5 %	162
0532 Jevnaker	0,4 %	334
0533 Lunner	0,4 %	328
0534 Gran	2,3 %	103
0536 Søndre Land	0,3 %	351
0538 Nordre Land	0,7 %	266
0540 Sør-Aurdal	0,4 %	313
0541 Etnedal	0,2 %	387
0542 Nord-Aurdal	0,9 %	224
0543 Vestre Slidre	0,3 %	352
0544 Øystre Slidre	1,1 %	199
0545 Vang	0,3 %	365

Vedleggstabell 5. Teknologiarbeidsplasser (sysselsatte etter arbeidssted) Värmland og Dalarna og plassering nasjonalt.

Kommune	Andel teknologi-arbeidsplasser i kommunen	Plassering nasjonalt
1715 Kil	2,5 %	136
1730 Eda	0,7 %	273
1737 Torsby	3,9 %	80
1760 Storfors	5,1 %	52
1761 Hammarö	1,6 %	186
1762 Munkfors	4,9 %	54
1763 Forshaga	1,3 %	210
1764 Grums	0,7 %	269
1765 Årjäng	4,6 %	60
1766 Sunne	1,6 %	182
1780 Karlstad	7,3 %	28
1781 Kristinehamn	4,7 %	58
1782 Filipstad	0,5 %	286
1783 Hagfors	1,7 %	174
1784 Arvika	3,3 %	100
1785 Säffle	3,0 %	115
2021 Vansbro	1,0 %	233
2023 Malung	0,9 %	245
2026 Gagnef	3,2 %	101
2029 Leksand	1,8 %	170

2031 Rättvik	2,2 %	150
2034 Orsa	1,4 %	191
2039 Älvdalens	0,4 %	287
2061 Smedjebacken	1,4 %	195
2062 Mora	1,5 %	188
2080 Falun	4,2 %	71
2081 Borlänge	4,4 %	64
2082 Säter	1,3 %	200
2083 Hedemora	3,0 %	118
2084 Avesta	0,8 %	255
2085 Ludvika	2,1 %	155

Vedleggstabel 5. Befolkningsstruktur Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland og plassering nasjonalt i andel innvandrere.

Befolkningsstruktur 1.1. 2009 fordelt på andel innenriks og utenriks fødte.		Andel innvandrere av totalbefolkingen			
kommune	Befolkingen totalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt andel innvandrere	Plassering nasjonalt i andel innvandrere
0101 Halden	28 389	2,5 %	5,1 %	7,6 %	63
0104 Moss	29 588	5,8 %	5,3 %	11,2 %	12
0105 Sarpsborg	51 723	3,9 %	5,8 %	9,7 %	28
0106 Fredrikstad	72 760	4,3 %	4,7 %	9,0 %	36
0111 Hvaler	3 998	0,5 %	2,7 %	3,3 %	344
0118 Aremark	1 420	0,2 %	2,3 %	2,5 %	397
0119 Marker	3 455	1,7 %	4,6 %	6,4 %	128
0121 Rømskog	671	0,4 %	4,5 %	4,9 %	220
0122 Trøgstad	5 047	1,3 %	3,5 %	4,8 %	229
0123 Spydeberg	5 148	2,2 %	3,5 %	5,7 %	160
0124 Askim	14 703	5,7 %	6,1 %	11,8 %	9
0125 Eidsberg	10 701	3,0 %	5,1 %	8,1 %	54
0127 Skiptvet	3 492	1,4 %	4,7 %	6,1 %	144
0128 Rakkestad	7 496	2,8 %	4,1 %	6,9 %	96
0135 Råde	6 790	1,0 %	4,3 %	5,2 %	190
0136 Rygge	14 105	2,8 %	4,4 %	7,2 %	77
0137 Våler (Østf.)	4 437	1,2 %	5,0 %	6,2 %	137

0138 Hobøl	4 661	2,5 %	5,7 %	8,2 %	52
0211 Vestby	14 095	3,7 %	5,0 %	8,7 %	43
0213 Ski	27 699	4,3 %	5,0 %	9,4 %	32
0214 Ås	15 863	6,4 %	6,0 %	12,4 %	7
0215 Frogn	14 435	2,0 %	5,2 %	7,2 %	82
0216 Nesodden	17 129	2,5 %	6,5 %	9,0 %	38
0217 Oppegård	24 612	3,8 %	5,0 %	8,8 %	41
0219 Bærum	109 700	4,8 %	7,4 %	12,2 %	8
0220 Asker	53 756	4,2 %	7,5 %	11,6 %	10
0221 Aurskog-Høland	14 158	1,5 %	3,6 %	5,1 %	203
0226 Sørum	14 942	3,1 %	4,9 %	8,0 %	56
0227 Fet	10 139	2,2 %	4,8 %	7,0 %	91
0228 Rælingen	15 345	6,4 %	4,6 %	11,0 %	15
0229 Enebakk	10 153	2,6 %	4,1 %	6,7 %	109
0230 Lørenskog	32 300	8,1 %	5,0 %	13,1 %	4
0231 Skedsmo	46 668	8,0 %	4,8 %	12,8 %	6
0233 Nittedal	20 555	3,8 %	4,5 %	8,2 %	51
0234 Gjerdrum	5 567	2,1 %	4,3 %	6,4 %	120
0235 Ullensaker	28 138	4,6 %	5,5 %	10,1 %	24
0236 Nes (Ak.)	18 629	1,8 %	3,4 %	5,2 %	194
0237 Eidsvoll	20 321	2,5 %	3,5 %	6,1 %	146
0238 Nannestad	10 800	3,3 %	4,1 %	7,3 %	73
0239 Hurdal	2 621	1,1 %	3,1 %	4,2 %	274
0301 Oslo kommune	575 475	12,2 %	8,0 %	20,2 %	1
0402 Kongsvinger	17 326	3,5 %	3,8 %	7,3 %	69
0403 Hamar	28 211	3,2 %	3,6 %	6,9 %	98
0412 Ringsaker	32 402	1,4 %	2,7 %	4,0 %	290
0415 Løten	7 255	1,7 %	2,1 %	3,8 %	298
0417 Stange	18 982	1,7 %	3,3 %	5,0 %	211
0418 Nord-Odal	5 098	0,9 %	1,5 %	2,4 %	399
0419 Sør-Odal	7 795	0,8 %	2,1 %	2,9 %	370
0420 Eidskog	6 394	1,7 %	3,4 %	5,2 %	198
0423 Grue	5 080	1,2 %	3,0 %	4,2 %	278
0425 Åsnes	7 610	1,1 %	2,4 %	3,5 %	326
0426 Våler (Hedm.)	3 869	0,9 %	2,4 %	3,3 %	340
0427 Elverum	19 687	2,4 %	3,1 %	5,4 %	175
0428 Trysil	6 749	0,9 %	4,8 %	5,6 %	162
0429 Åmot	4 280	1,0 %	3,7 %	4,7 %	238
0430 Stor-Elvdal	2 689	2,1 %	3,4 %	5,5 %	169
0432 Rendalen	2 014	0,5 %	1,6 %	2,1 %	409
0434 Engerdal	1 436	0,8 %	4,4 %	5,2 %	191
0436 Tolga	1 678	2,3 %	4,5 %	6,8 %	102
0437 Tynset	5 400	1,9 %	2,9 %	4,8 %	232
0438 Alvdal	2 399	0,6 %	2,5 %	3,0 %	363
0439 Folldal	1 671	1,0 %	1,8 %	2,8 %	378

0441 Os (Hedm.)	2 046	0,7 %	4,7 %	5,4 %	180
0501 Lillehammer	26 104	2,9 %	4,2 %	7,0 %	89
0502 Gjøvik	28 611	3,5 %	3,7 %	7,2 %	80
0511 Dovre	2 772	1,2 %	2,6 %	3,8 %	306
0512 Lesja	2 170	0,8 %	3,2 %	4,0 %	291
0513 Skjåk	2 307	0,3 %	2,3 %	2,6 %	394
0514 Lom	2 406	0,7 %	2,2 %	2,9 %	372
0515 Vågå	3 707	1,1 %	1,5 %	2,6 %	393
0516 Nord-Fron	5 800	1,8 %	1,6 %	3,5 %	327
0517 Sel	6 015	1,4 %	1,1 %	2,5 %	395
0519 Sør-Fron	3 183	0,4 %	3,3 %	3,8 %	304
0520 Ringebu	4 537	0,8 %	5,4 %	6,1 %	138
0521 Øyer	4 917	1,4 %	5,0 %	6,4 %	125
0522 Gausdal	6 091	1,2 %	2,0 %	3,2 %	351
0528 Østre Toten	14 464	1,2 %	3,1 %	4,3 %	269
0529 Vestre Toten	12 714	1,8 %	1,9 %	3,7 %	310
0532 Jevnaker	6 251	1,4 %	3,5 %	4,9 %	217
0533 Lunner	8 552	2,1 %	2,7 %	4,8 %	231
0534 Gran	13 217	1,8 %	2,5 %	4,3 %	267
0536 Søndre Land	5 797	1,6 %	2,7 %	4,3 %	268
0538 Nordre Land	6 680	1,1 %	1,9 %	2,9 %	368
0540 Sør-Aurdal	3 204	1,5 %	2,5 %	4,0 %	293
0541 Etnedal	1 380	0,9 %	2,5 %	3,4 %	335
0542 Nord-Aurdal	6 451	1,8 %	4,3 %	6,0 %	150
0543 Vestre Slidre	2 194	1,8 %	4,5 %	6,3 %	129
0544 Øystre Slidre	3 181	1,4 %	3,9 %	5,2 %	187
0545 Vang	1 583	2,7 %	4,6 %	7,3 %	71

Vedleggstabell 5. Befolkningsstruktur Värmland og Dalarna og plassering nasjonalt i andel innvandrere.

Befolkningsstruktur 1.1. 2009 fordelt på andel innenriks og utenriks fødte.		Andel innvandrere av totalbefolkingen			
commune	Befolkningen totalt	Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika, Oseania	Afrika, Asia med Tyrkia, Sør- og Mellom-Amerika	Totalt andel innvandrere	Plassering nasjonalt i andel innvandrere
1715 Kil	11 674	4,1 %	1,7 %	5,8 %	238
1730 Eda	8 653	21,8 %	1,3 %	23,0 %	11
1737 Torsby	12 707	7,2 %	1,3 %	8,6 %	162
1760 Storfors	4 383	10,1 %	3,7 %	13,8 %	51
1761 Hammarö	14 655	4,3 %	1,6 %	5,9 %	233
1762 Munkfors	3 814	5,7 %	1,1 %	6,8 %	214

1763 Forshaga	11 415	4,0 %	2,2 %	6,2 %	227
1764 Grums	9 250	6,1 %	1,6 %	7,7 %	183
1765 Årjäng	9 952	15,0 %	1,9 %	16,9 %	32
1766 Sunne	13 473	4,4 %	1,2 %	5,6 %	246
1780 Karlstad	83 994	5,0 %	4,4 %	9,4 %	128
1781 Kristinehamn	23 958	5,6 %	2,7 %	8,3 %	169
1782 Filipstad	10 682	6,8 %	2,2 %	9,0 %	144
1783 Hagfors	12 804	6,7 %	1,3 %	8,0 %	176
1784 Arvika	26 176	6,9 %	2,8 %	9,7 %	120
1785 Säffle	15 784	5,3 %	1,7 %	7,0 %	207
2021 Vansbro	6 916	3,0 %	1,3 %	4,2 %	283
2023 Malung-Sälen	10 385	5,1 %	2,0 %	7,1 %	201
2026 Gagnef	10 107	4,1 %	1,3 %	5,4 %	254
2029 Leksand	15 288	3,8 %	1,5 %	5,3 %	258
2031 Rättvik	10 850	3,6 %	1,0 %	4,5 %	275
2034 Orsa	6 990	3,9 %	3,0 %	6,9 %	212
2039 Älvdalens	7 287	3,6 %	1,1 %	4,7 %	272
2061 Smedjebacken	10 734	6,7 %	1,5 %	8,2 %	171
2062 Mora	20 153	3,8 %	1,5 %	5,3 %	262
2080 Falun	55 297	4,3 %	3,1 %	7,3 %	197
2081 Borlänge	48 185	4,9 %	6,7 %	11,7 %	78
2082 Säter	10 957	3,5 %	1,8 %	5,3 %	259
2083 Hedemora	15 259	6,2 %	2,2 %	8,4 %	167
2084 Avesta	21 937	6,5 %	3,4 %	9,9 %	114
2085 Ludvika	25 522	6,4 %	3,4 %	9,8 %	116

Vedleggstabell 5. Toleranseindeks Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland og plassering nasjonalt.

Kommune	Toleranse-indeks	Plassering nasjonalt Toleranse-indeks	Plassering nasjonalt Bohemindeks	Plassering nasjonalt mangfolds-indeks
0101 Halden	0,28	62	75	62
0104 Moss	0,41	15	22	12
0105 Sarpsborg	0,33	38	91	28
0106 Fredrikstad	0,35	30	39	35
0111 Hvaler	0,15	267	87	346
0118 Aremark	0,10	363	216	397
0119 Marker	0,20	158	280	128
0121 Rømskog	0,16	263	308	221
0122 Trøgstad	0,17	231	209	229
0123 Spydeberg	0,21	144	131	160
0124 Askim	0,42	13	29	9
0125 Eidsberg	0,31	45	60	54
0127 Skiptvet	0,19	181	291	147

0128 Rakkestad	0,22	121	238	95
0135 Råde	0,22	140	78	190
0136 Rygge	0,28	66	67	76
0137 Våler	0,20	165	259	137
0138 Hobøl	0,29	58	105	52
0211 Vestby	0,34	33	40	43
0213 Ski	0,40	18	11	32
0214 Ås	0,46	8	15	7
0215 Frogner	0,37	20	6	82
0216 Nesodden	0,54	3	3	38
0217 Oppegård	0,44	12	4	40
0219 Bærum	0,50	5	7	8
0220 Asker	0,47	7	10	10
0221 Aurskog-Høland	0,19	185	151	204
0226 Sørum	0,29	54	82	56
0227 Fet	0,27	72	70	91
0228 Rælingen	0,37	19	68	13
0229 Enebakk	0,23	113	175	108
0230 Lørenskog	0,45	10	36	4
0231 Skedsmo	0,45	11	35	6
0233 Nittedal	0,33	34	25	50
0234 Gjerdrum	0,24	99	103	119
0235 Ullensaker	0,34	32	85	22
0236 Nes	0,20	162	114	193
0237 Eidsvoll	0,23	118	112	144
0238 Nannestad	0,23	119	299	72
0239 Hurdal	0,16	264	206	274
0301 Oslo	0,81	1	2	1
0402 Kongsvinger	0,29	56	57	69
0403 Hamar	0,35	25	8	98
0412 Ringsaker	0,16	259	158	290
0415 Løten	0,15	280	194	298
0417 Stange	0,18	203	167	211
0418 Nord-Odal	0,07	410	386	398
0419 Sør-Odal	0,12	331	190	370
0420 Eidskog	0,16	244	305	197
0423 Grue	0,21	153	44	277
0425 Åsnes	0,14	299	192	327
0426 Våler	0,11	346	293	340
0427 Elverum	0,26	77	20	173
0428 Trysil	0,27	73	21	163
0429 Åmot	0,16	249	247	238
0430 Stor-Elvdal	0,19	180	202	169
0432 Rendalen	0,10	366	165	409
0434 Engerdal	0,20	172	134	194

0436 Tolga	0,22	139	265	103
0437 Tynset	0,16	266	297	231
0438 Alvdal	0,12	324	189	363
0439 Folldal	0,10	365	275	378
0441 Os	0,22	124	69	181
0501 Lillehammer	0,33	37	13	87
0502 Gjøvik	0,26	81	106	79
0511 Dovre	0,13	308	276	306
0512 Lesja	0,19	191	62	292
0513 Skjåk	0,11	345	170	394
0514 Lom	0,09	384	348	372
0515 Vågå	0,12	323	126	393
0516 Nord-Fron	0,12	322	261	325
0517 Sel	0,08	388	322	395
0519 Sør-Fron	0,12	335	338	305
0520 Ringebu	0,19	198	333	138
0521 Øyer	0,26	85	59	127
0522 Gausdal	0,14	285	121	351
0528 Østre Toten	0,15	276	252	269
0529 Vestre Toten	0,12	328	315	309
0532 Jevnaker	0,17	233	239	217
0533 Lunner	0,20	157	77	230
0534 Gran	0,19	186	79	267
0536 Søndre Land	0,15	273	244	268
0538 Nordre Land	0,09	382	342	368
0540 Sør-Aurdal	0,12	332	370	293
0541 Etnedal	0,10	377	388	335
0542 Nord-Aurdal	0,23	117	108	151
0543 Vestre Slidre	0,18	208	378	129
0544 Øystre Slidre	0,25	91	24	187
0545 Vang	0,23	112	274	71

Vedleggstabell 5. Toleranseindeks Värmland og Dalarna og plassering nasjonalt.

Kommune	Toleranse-indeks	Plassering nasjonalt Toleranse-indeks	Plassering nasjonalt Bohemindeks	Plassering nasjonalt mangfolds-indeks
1715 Kil	0,11	245	180	240
1730 Eda	0,34	39	272	14
1737 Torsby	0,14	210	231	162
1760 Storfors	0,20	136	279	52
1761 Hammarö	0,18	163	55	234
1762 Munkfors	0,11	252	243	215
1763 Forshaga	0,13	229	152	228
1764 Grums	0,12	244	256	184

1765 Årjäng	0,27	64	255	34
1766 Sunne	0,18	171	52	247
1780 Karlstad	0,30	52	19	127
1781 Kristinehamn	0,17	179	153	170
1782 Filipstad	0,14	223	259	145
1783 Hagfors	0,14	211	205	177
1784 Arvika	0,19	144	169	120
1785 Säffle	0,14	221	177	208
2021 Vansbro	0,04	287	269	284
2023 Malung-Sälen	0,15	205	149	203
2026 Gagnef	0,13	231	126	255
2029 Leksand	0,26	76	12	259
2031 Rättvik	0,10	255	147	276
2034 Orsa	0,17	186	109	213
2039 Älvdalen	0,05	282	264	273
2061 Smedjebacken	0,14	219	233	172
2062 Mora	0,15	200	67	263
2080 Falun	0,25	87	25	196
2081 Borlänge	0,26	75	94	76
2082 Säter	0,12	238	131	260
2083 Hedemora	0,16	189	178	168
2084 Avesta	0,19	147	187	112
2085 Ludvika	0,21	126	129	115

Vedleggstabell 5. Kreativitetsindeks Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland og plassering nasjonalt.

Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering nasjonalt kreativitets-indeks	Plassering nasjonalt Talentindeks	Plassering nasjonalt teknologiindeks	Plassering nasjonalt Toleranseindeks
0101 Halden	0,37	27	102	11	62
0104 Moss	0,34	36	59	69	15
0105 Sarpsborg	0,25	87	186	97	38
0106 Fredrikstad	0,31	48	73	56	30
0111 Hvaler	0,22	127	79	155	267
0118 Aremark	0,11	381	360	289	363
0119 Marker	0,14	297	346	353	158
0121 Rømskog	0,13	333	307	404	263
0122 Trøgstad	0,13	339	373	324	231
0123 Spydeberg	0,21	140	163	140	144
0124 Askim	0,27	68	212	114	13
0125 Eidsberg	0,20	148	304	175	45
0127 Skiptvet	0,12	353	403	383	181
0128 Rakkestad	0,17	247	376	138	121
0135 Råde	0,20	145	122	265	140

0136 Rygge	0,27	72	93	75	66
0137 Våler (Østf.)	0,17	246	238	347	165
0138 Hobøl	0,23	111	128	226	58
0211 Vestby	0,33	41	33	94	33
0213 Ski	0,36	29	19	136	18
0214 Ås	0,55	6	8	9	8
0215 Frogner	0,39	21	17	59	20
0216 Nesodden	0,48	11	6	101	3
0217 Oppegård	0,62	4	4	7	12
0219 Bærum	0,83	1	1	1	5
0220 Asker	0,64	3	2	8	7
0221 Aurskog-Høland	0,17	253	337	120	185
0226 Sørum	0,27	67	69	137	54
0227 Fet	0,26	78	65	146	72
0228 Rælingen	0,30	56	56	216	19
0229 Enebakk	0,20	153	184	180	113
0230 Lørenskog	0,35	30	30	190	10
0231 Skedsmo	0,39	19	40	32	11
0233 Nittedal	0,32	46	28	157	34
0234 Gjerdrum	0,26	84	49	228	99
0235 Ullensaker	0,31	49	110	39	32
0236 Nes (Ak.)	0,17	231	272	183	162
0237 Eidsvoll	0,18	202	236	248	118
0238 Nannestad	0,18	223	284	206	119
0239 Hurdal	0,13	341	357	316	264
0301 Oslo kommune	0,68	2	3	12	1
0402 Kongsvinger	0,27	75	150	54	56
0403 Hamar	0,39	22	16	52	25
0412 Ringsaker	0,18	207	200	128	259
0415 Løten	0,16	266	214	269	280
0417 Stange	0,22	121	94	144	203
0418 Nord-Odal	0,09	419	399	386	410
0419 Sør-Odal	0,13	330	336	191	331
0420 Eidskog	0,12	370	406	284	244
0423 Grue	0,15	284	362	268	153
0425 Åsnes	0,13	322	352	198	299
0426 Våler (Hedm.)	0,11	398	395	311	346
0427 Elverum	0,30	52	58	48	77
0428 Trysil	0,17	229	355	229	73
0429 Åmot	0,15	281	257	307	249
0430 Stor-Elvdal	0,18	217	154	405	180
0432 Rendalen	0,12	357	283	372	366
0434 Engerdal	0,15	293	332	350	172
0436 Tolga	0,24	100	64	220	139
0437 Tynset	0,22	119	71	164	266

0438 Alvdal	0,15	283	211	281	324
0439 Folldal	0,17	243	208	104	365
0441 Os (Hedm.)	0,23	107	141	78	124
0501 Lillehammer	0,41	15	11	43	37
0502 Gjøvik	0,31	50	61	42	81
0511 Dovre	0,13	348	312	360	308
0512 Lesja	0,15	295	302	402	191
0513 Skjåk	0,13	346	325	243	345
0514 Lom	0,11	383	311	394	384
0515 Vågå	0,12	351	350	260	323
0516 Nord-Fron	0,16	258	300	84	322
0517 Sel	0,12	377	364	189	388
0519 Sør-Fron	0,12	371	340	366	335
0520 Ringebu	0,13	321	382	309	198
0521 Øyer	0,20	165	174	384	85
0522 Gausdal	0,13	343	329	344	285
0528 Østre Toten	0,18	205	181	133	276
0529 Vestre Toten	0,16	267	242	162	328
0532 Jevnaker	0,16	268	243	334	233
0533 Lunner	0,20	171	125	328	157
0534 Gran	0,20	167	215	103	186
0536 Søndre Land	0,14	319	305	351	273
0538 Nordre Land	0,11	393	378	266	382
0540 Sør-Aurdal	0,13	328	273	313	332
0541 Etnedal	0,12	368	289	387	377
0542 Nord-Aurdal	0,18	194	241	224	117
0543 Vestre Slidre	0,14	303	319	352	208
0544 Øystre Slidre	0,20	162	226	199	91
0545 Vang	0,18	228	246	365	112

Vedleggstabell 5. Kreativitetsindeks Värmland og Dalarna og plassering nasjonalt.

Kommuner	Kreativitets-indeks	Plassering nasjonalt kreativitets-indeks	Plassering nasjonalt Talentindeks	Plassering nasjonalt teknologiindeks	Plassering nasjonalt Toleranseindeks
1715 Kil	0,18	150	110	137	245
1730 Eda	0,14	211	284	274	39
1737 Torsby	0,16	183	243	81	210
1760 Storfors	0,19	144	264	53	136
1761 Hammarö	0,29	69	15	187	163
1762 Munkfors	0,15	204	279	55	252
1763 Forshaga	0,16	179	111	211	229
1764 Grums	0,08	279	262	270	244
1765 Årjäng	0,19	145	287	61	64
1766 Sunne	0,16	175	161	183	171

1780 Karlstad	0,42	24	21	28	52
1781 Kristinehamn	0,23	99	133	59	179
1782 Filipstad	0,06	286	288	287	223
1783 Hagfors	0,11	254	266	175	211
1784 Arvika	0,21	119	144	101	144
1785 Säffle	0,17	164	169	116	221
2021 Vansbro	0,05	288	278	234	287
2023 Malung-Sälen	0,11	252	227	246	205
2026 Gagnef	0,19	137	117	102	231
2029 Leksand	0,25	88	65	171	76
2031 Rättvik	0,15	193	149	151	255
2034 Orsa	0,15	199	174	192	186
2039 Älvtdalen	0,05	289	274	288	282
2061 Smedjebacken	0,12	235	211	196	219
2062 Mora	0,17	157	112	189	200
2080 Falun	0,32	56	43	72	87
2081 Borlänge	0,27	79	96	65	75
2082 Säter	0,15	197	136	201	238
2083 Hedemora	0,16	171	196	119	189
2084 Avesta	0,14	218	195	256	147
2085 Ludvika	0,20	132	126	156	126

Vedleggstabell 5. PPI Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland

	PPI indeks	Innbyggere 1.1. 2009	Tot. syss. etter arbeidsted 4. kv. 2008	Andel sysselsatte i PPI	Andel i undervisning	Andel i helse, pleie/omsorg
0101 Halden	12,51	28389	12554	28,3 %	9,5 %	18,8 %
0104 Moss	14,00	29588	15155	27,3 %	6,4 %	21,0 %
0105 Sarpsborg	11,67	51723	23626	25,6 %	8,0 %	17,6 %
0106 Fredrikstad	14,85	72760	35232	30,7 %	6,1 %	24,6 %
0111 Hvaler	8,68	3998	1202	28,9 %	6,5 %	22,4 %
0118 Aremark	7,75	1420	377	29,2 %	9,0 %	20,2 %
0119 Marker	8,51	3455	1306	22,5 %	4,7 %	17,8 %
0121 Rømskog	7,75	671	232	22,4 %	4,3 %	18,1 %
0122 Trøgstad	9,59	5047	1499	32,3 %	6,9 %	25,4 %
0123 Spydeberg	10,45	5148	2091	25,7 %	5,0 %	20,7 %
0124 Askim	11,98	14703	6026	29,2 %	9,4 %	19,8 %
0125 Eidsberg	11,63	10701	5150	24,2 %	8,6 %	15,6 %

0127 Skiptvet	10,31	3492	957	37,6 %	8,3 %	29,4 %
0128 Rakkestad	9,02	7496	3336	20,3 %	4,2 %	16,0 %
0135 Råde	9,19	6790	2510	24,9 %	8,2 %	16,6 %
0136 Rygge	8,85	14105	5684	22,0 %	5,8 %	16,2 %
0137 Våler	13,07	4437	1231	47,1 %	9,4 %	37,7 %
0138 Hobøl	10,98	4661	1085	47,2 %	9,9 %	37,3 %
0211 Vestby	9,99	14095	5405	26,0 %	9,7 %	16,3 %
0213 Ski	11,40	27699	13238	23,9 %	6,3 %	17,6 %
0214 Ås	17,56	15863	7568	36,8 %	22,0 %	14,8 %
0215 Frogn	10,34	14435	4365	34,2 %	10,0 %	24,2 %
0216 Nesodden	12,06	17129	4316	47,8 %	12,7 %	35,1 %
0217 Oppegård	8,52	24612	9461	22,2 %	7,2 %	15,0 %
0219 Bærum	13,20	109700	69169	20,9 %	4,9 %	16,0 %
0220 Asker	12,42	53756	25452	26,2 %	6,6 %	19,7 %
0221 Aurskog-Høland	10,45	14158	4804	30,8 %	9,6 %	21,2 %
0226 Sørum	8,41	14942	4094	30,7 %	9,4 %	21,3 %
0227 Fet	7,72	10139	2458	31,9 %	8,1 %	23,7 %
0228 Rælingen	7,39	15345	2586	43,9 %	13,2 %	30,7 %
0229 Enebakk	7,61	10153	2586	29,9 %	8,0 %	21,9 %
0230 Lørenskog	20,11	32300	16725	38,8 %	5,4 %	33,4 %
0231 Skedsmo	11,76	46668	26025	21,1 %	6,6 %	14,5 %
0233 Nittedal	9,16	20555	7632	24,7 %	6,6 %	18,1 %
0234 Gjerdrum	7,98	5567	1422	31,2 %	8,9 %	22,3 %
0235 Ullensaker	9,82	28138	21980	12,6 %	3,7 %	8,8 %
0236 Nes	10,83	18629	5453	37,0 %	11,3 %	25,7 %
0237 Eidsvoll	12,05	20321	6663	36,7 %	8,5 %	28,3 %
0238 Nannestad	9,88	10800	2584	41,3 %	13,5 %	27,8 %
0239 Hurdal	15,72	2621	939	43,9 %	9,7 %	34,2 %
0301 Oslo	15,38	575475	427902	20,7 %	6,5 %	14,2 %
0402 Kongsvinger	13,73	17326	8948	26,6 %	6,5 %	20,0 %
0403 Hamar	17,00	28211	18931	25,3 %	7,0 %	18,4 %

0412 Ringsaker	11,00	32402	13957	25,5 %	6,1 %	19,5 %
0415 Løten	8,55	7255	1754	35,3 %	9,6 %	25,8 %
0417 Stange	14,81	18982	6636	42,4 %	9,7 %	32,6 %
0418 Nord-Odal	10,67	5098	1619	33,6 %	5,6 %	28,0 %
0419 Sør-Odal	9,38	7795	2461	29,7 %	10,2 %	19,5 %
0420 Eidskog	8,63	6394	1935	28,5 %	5,7 %	22,8 %
0423 Grue	10,47	5080	2055	25,9 %	4,4 %	21,5 %
0425 Åsnes	13,32	7610	3059	33,1 %	8,6 %	24,5 %
0426 Våler	13,39	3869	1579	32,8 %	11,4 %	21,4 %
0427 Elverum	16,76	19687	9983	33,0 %	8,1 %	24,9 %
0428 Trysil	12,86	6749	2942	29,5 %	7,3 %	22,2 %
0429 Åmot	12,59	4280	1735	31,1 %	9,9 %	21,2 %
0430 Stor-Elvdal	15,73	2689	1124	37,6 %	15,6 %	22,1 %
0432 Rendalen	12,96	2014	808	32,3 %	7,1 %	25,2 %
0434 Engerdal	13,51	1436	637	30,5 %	9,7 %	20,7 %
0436 Tolga	10,07	1678	613	27,6 %	8,6 %	18,9 %
0437 Tynset	20,91	5400	3343	33,8 %	8,4 %	25,4 %
0438 Alvdal	11,21	2399	1171	23,0 %	8,7 %	14,3 %
0439 Folldal	10,95	1671	708	25,8 %	5,8 %	20,1 %
0441 Os	10,65	2046	775	28,1 %	6,6 %	21,5 %
0501 Lillehammer	19,54	26104	16024	31,8 %	7,7 %	24,1 %
0502 Gjøvik	17,12	28611	16047	30,5 %	7,5 %	23,1 %
0511 Dovre	12,63	2772	1424	24,6 %	8,0 %	16,6 %
0512 Lesja	11,15	2170	943	25,7 %	6,8 %	18,9 %
0513 Skjåk	10,27	2307	1065	22,3 %	5,8 %	16,4 %
0514 Lom	13,72	2406	1213	27,2 %	7,4 %	19,8 %
0515 Vågå	11,30	3707	1550	27,0 %	6,6 %	20,4 %
0516 Nord-Fron	12,10	5800	2776	25,3 %	10,4 %	14,8 %
0517 Sel	12,44	6015	3053	24,5 %	9,2 %	15,3 %
0519 Sør-Fron	9,83	3183	1144	27,4 %	6,6 %	20,7 %
0520 Ringebu	13,22	4537	2425	24,7 %	5,6 %	19,1 %

0521 Øyer	9,68	4917	1995	23,9 %	5,9 %	17,9 %
0522 Gausdal	11,49	6091	2403	29,1 %	9,5 %	19,6 %
0528 Østre Toten	10,94	14464	5096	31,1 %	10,5 %	20,6 %
0529 Vestre Toten	15,25	12714	6643	29,2 %	6,4 %	22,8 %
0532 Jevnaker	9,20	6251	2218	25,9 %	5,4 %	20,6 %
0533 Lunner	10,27	8552	2084	42,1 %	13,5 %	28,6 %
0534 Gran	16,28	13217	5996	35,9 %	6,5 %	29,4 %
0536 Søndre Land	17,75	5797	1907	54,0 %	6,8 %	47,2 %
0538 Nordre Land	11,80	6680	2933	26,9 %	7,9 %	19,0 %
0540 Sør-Aurdal	14,79	3204	1375	34,5 %	6,4 %	28,1 %
0541 Etnedal	12,97	1380	551	32,5 %	6,9 %	25,6 %
0542 Nord-Aurdal	15,27	6451	4127	23,9 %	7,8 %	16,0 %
0543 Vestre Slidre	11,49	2194	963	26,2 %	9,0 %	17,1 %
0544 Øystre Slidre	11,60	3181	1408	26,2 %	4,9 %	21,3 %
0545 Vang	15,98	1583	748	33,8 %	8,3 %	25,5 %

Vedleggstabell 5. PPI Värmland og Dalarna

	PPI indeks	Innbyggere 1.1. 2009	Tot. syss. etter arbeidssted 4. kv. 2008*	Andel sysselsatte i PPI	Andel i undervisning	Andel i helse, pleie/omsorg
1715 Kil	7,79	13089	3443	29,6 %	12,7 %	16,9 %
1730 Eda	7,93	9501	3311	22,7 %	8,8 %	13,9 %
1737 Torsby	14,68	13806	5397	37,6 %	10,9 %	26,6 %
1760 Storfors	9,73	4831	1457	32,3 %	16,0 %	16,3 %
1761 Hammarö	9,41	16433	4238	36,5 %	17,2 %	19,3 %
1762 Munkfors	9,74	4218	1542	26,7 %	10,8 %	15,8 %
1763 Forshaga	10,08	12713	2761	46,4 %	17,3 %	29,0 %
1764 Grums	8,45	10212	3393	25,4 %	10,8 %	14,6 %
1765 Årjäng	9,97	10966	4104	26,6 %	10,8 %	15,8 %
1766 Sunne	9,31	14966	5415	25,7 %	11,0 %	14,8 %
1780 Karlstad	13,53	96559	46961	27,8 %	10,0 %	17,9 %

1781 Kristinehamn	9,64	26678	9430	27,3 %	9,7 %	17,5 %
1782 Filipstad	11,55	11814	4217	32,4 %	11,4 %	20,9 %
1783 Hagfors	10,82	13904	4921	30,6 %	8,8 %	21,7 %
1784 Arvika	10,13	29151	11292	26,1 %	9,0 %	17,2 %
1785 Säffle	9,86	17333	6287	27,2 %	10,9 %	16,2 %
2021 Vansbro	11,76	7639	2780	32,3 %	10,0 %	22,3 %
2023 Malung	11,11	11534	5348	24,0 %	8,8 %	15,1 %
2026 Gagnef	9,53	11167	2995	35,5 %	13,1 %	22,4 %
2029 Leksand	9,34	17062	6392	24,9 %	10,6 %	14,3 %
2031 Rättvik	11,42	11874	3844	35,3 %	13,8 %	21,5 %
2034 Orsa	9,31	7805	2155	33,7 %	12,4 %	21,3 %
2039 Älvdalens	11,60	8075	2987	31,4 %	12,6 %	18,8 %
2061 Smedjebacken	8,27	11844	3526	27,8 %	10,4 %	17,4 %
2062 Mora	15,27	22470	10531	32,6 %	8,8 %	23,8 %
2080 Falun	15,51	62796	27343	35,6 %	10,0 %	25,6 %
2081 Borlänge	10,47	55093	25695	22,4 %	9,4 %	13,0 %
2082 Säter	12,45	12149	3305	45,8 %	12,4 %	33,4 %
2083 Hedemora	12,82	17040	6743	32,4 %	9,7 %	22,7 %
2084 Avesta	10,71	24210	10363	25,0 %	8,3 %	16,7 %
2085 Ludvika	11,49	28556	11952	27,5 %	9,2 %	18,3 %

*Ufordelt på næringskode holdt utenfor.

Vedleggstabell 5. COI Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland

Kommune	Cultur Opportunity Index	Andel sysselsatte i COI	herav						
			Drift av restauranter, kafeer og barer	Film-, video- og fjernsynsprogram-produksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak	Radio- og fjernsynskringkasting	Kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet	Sportsaktiviteter	Fritidsaktiviteter og drift av fornøyelsesetablissementer	Drift av biblioteker, arkiver, museer og annen kulturvirk somhet
0101 Halden	1,68	3,8 %	2,4 %	0,1 %	0,0 %	0,5 %	0,6 %	0,0 %	0,2 %
0104 Moss	1,41	2,8 %	1,7 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,6 %	0,0 %	0,2 %
0105 Sarpsborg	1,48	3,2 %	1,7 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,7 %	0,2 %	0,2 %
0106 Fredrikstad	1,57	3,2 %	1,6 %	0,2 %	0,2 %	0,4 %	0,7 %	0,0 %	0,2 %
0111 Hvaler	1,60	5,3 %	4,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %
0118 Aremark	0,85	3,2 %	2,9 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
0119 Marker	0,69	1,8 %	0,9 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %
0121 Rømskog	0,60	1,7 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,9 %
0122 Trøgstad	0,26	0,9 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,3 %
0123 Spydeberg	0,89	2,2 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,7 %	0,1 %	0,2 %
0124 Askim	1,38	3,4 %	1,8 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	0,4 %	0,6 %	0,1 %
0125 Eidsberg	1,03	2,1 %	1,5 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,0 %	0,2 %
0127 Skiptvet	0,32	1,1 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,1 %	0,3 %	0,2 %
0128 Rakkestad	0,49	1,1 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %
0135 Råde	0,72	2,0 %	0,8 %	0,0 %	0,6 %	0,2 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %
0136 Rygge	1,48	3,7 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	1,2 %	0,0 %	0,1 %
0137 Våler	0,23	0,8 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
0138 Hobøl	0,30	1,3 %	0,3 %	0,1 %	0,0 %	0,5 %	0,1 %	0,0 %	0,4 %
0211 Vestby	1,22	3,2 %	1,9 %	0,1 %	0,0 %	0,7 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %
0213 Ski	1,26	2,6 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %
0214 Ås	1,31	2,7 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,2 %	0,6 %	0,4 %
0215 Frogn	1,58	5,2 %	2,5 %	0,1 %	0,0 %	1,2 %	0,9 %	0,1 %	0,4 %
0216 Nesodden	1,21	4,8 %	1,4 %	0,6 %	0,3 %	2,0 %	0,5 %	0,0 %	0,1 %
0217 Oppegård	1,22	3,2 %	0,8 %	0,1 %	0,0 %	0,4 %	1,3 %	0,3 %	0,2 %
0219 Bærum	1,65	2,6 %	1,1 %	0,2 %	0,0 %	0,4 %	0,8 %	0,0 %	0,2 %
0220 Asker	1,65	3,5 %	1,3 %	0,2 %	0,0 %	0,7 %	1,2 %	0,0 %	0,1 %
0221 Aurskog-Høland	0,52	1,5 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,4 %	0,1 %	0,1 %
0226 Sørum	0,56	2,0 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %
0227 Fet	0,49	2,0 %	0,4 %	0,1 %	0,0 %	0,3 %	0,4 %	0,0 %	0,9 %
0228 Rælingen	0,22	1,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %
0229 Enebakk	0,38	1,5 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0,3 %	0,0 %	0,2 %
0230 Lørenskog	1,35	2,6 %	0,9 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	1,2 %	0,2 %	0,1 %
0231 Skedsmo	2,11	3,8 %	2,3 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,9 %	0,0 %	0,2 %
0233 Nittedal	0,80	2,2 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,7 %	0,0 %	0,1 %
0234 Gjerdrum	0,81	3,2 %	1,8 %	0,1 %	0,0 %	0,6 %	0,5 %	0,0 %	0,3 %
0235 Ullensaker	3,03	3,9 %	3,3 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %
0236 Nes	0,46	1,6 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %
0237 Eidsvoll	0,96	2,9 %	1,8 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,5 %
0238 Nannestad	0,31	1,3 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %
0239 Hurdal	0,38	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,1 %	0,1 %
0301 Oslo	4,45	6,0 %	2,1 %	0,6 %	0,9 %	1,3 %	0,7 %	0,0 %	0,4 %
0402 Kongsvinger	1,19	2,3 %	1,0 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,2 %
0403 Hamar	2,91	4,3 %	1,7 %	0,4 %	0,1 %	0,5 %	1,1 %	0,1 %	0,6 %
0412 Ringsaker	0,59	1,4 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %
0415 Løten	0,68	2,8 %	1,7 %	0,1 %	0,0 %	0,4 %	0,0 %	0,4 %	0,3 %
0417 Stange	0,74	2,1 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,4 %	0,0 %	0,3 %
0418 Nord-Odal	0,20	0,6 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
0419 Sør-Odal	1,09	3,5 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,4 %	0,0 %	0,2 %
0420 Eidskog	0,30	1,0 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
0423 Grue	0,59	1,5 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,3 %

0425 Åsnes	0,59	1,5 %	0,6 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %	0,1 %
0426 Våler	0,49	1,2 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	0,6 %
0427 Elverum	1,74	3,4 %	1,5 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,8 %
0428 Trysil	4,05	9,3 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	6,5 %	0,4 %	0,2 %
0429 Åmot	1,05	2,6 %	0,6 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	1,5 %	0,2 %	0,1 %
0430 Stor-Elvdal	0,48	1,2 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,3 %
0432 Rendalen	0,79	2,0 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
0434 Engerdal	0,28	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %
0436 Tolga	0,60	1,6 %	0,8 %	0,2 %	0,0 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
0437 Tynset	1,28	2,1 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,1 %	0,5 %
0438 Alvdal	0,50	1,0 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %	0,3 %
0439 Folla	0,96	2,3 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,0 %	0,7 %
0441 Os	0,44	1,2 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,0 %	0,3 %	0,4 %
0501 Lillehammer	3,70	6,0 %	2,5 %	0,2 %	0,7 %	0,3 %	1,0 %	0,2 %	1,1 %
0502 Gjøvik	1,65	2,9 %	1,7 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,2 %
0511 Dovre	2,49	4,8 %	4,3 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,4 %
0512 Lesja	0,28	0,6 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %
0513 Skjåk	0,48	1,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,4 %	0,2 %
0514 Lom	0,79	1,6 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	1,0 %
0515 Vågå	1,05	2,5 %	1,3 %	0,1 %	0,1 %	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,0 %
0516 Nord-Fron	2,33	4,9 %	3,2 %	0,0 %	0,0 %	1,2 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %
0517 Sel	1,53	3,0 %	1,7 %	0,0 %	0,2 %	0,1 %	0,4 %	0,6 %	0,1 %
0519 Sør-Fron	1,19	3,3 %	2,5 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,1 %	0,0 %	0,3 %
0520 Ringebu	1,04	1,9 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,7 %	0,0 %	0,1 %
0521 Øyer	3,90	9,6 %	2,7 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	3,4 %	3,3 %	0,1 %
0522 Gausdal	1,15	2,9 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %
0528 Østre Toten	0,82	2,3 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,3 %	0,0 %	0,5 %
0529 Vestre Toten	0,72	1,4 %	0,6 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %	0,1 %	0,1 %
0532 Jevnaker	0,64	1,8 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %	0,4 %
0533 Lunner	0,58	2,4 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	0,8 %	0,0 %	0,1 %
0534 Gran	0,76	1,7 %	1,2 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
0536 Søndre Land	0,59	1,8 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %
0538 Nordre Land	0,67	1,5 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,0 %	0,6 %
0540 Sør-Aurdal	0,41	0,9 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %
0541 Etne	0,58	1,5 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %
0542 Nord-Aurdal	2,17	3,4 %	1,6 %	0,1 %	0,0 %	0,4 %	0,5 %	0,1 %	0,8 %
0543 Vestre Slidre	0,91	2,1 %	0,8 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	0,5 %	0,1 %	0,2 %
0544 Øystre Slidre	2,89	6,5 %	3,6 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %	1,0 %	0,4 %	0,1 %
0545 Vang	0,76	1,6 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,9 %	0,1 %	0,3 %

Vedleggstabell 5. COI Värmland og Dalarna

Kommune	Cultur Opportunity Index	Andel sysselsatte i COI	herav						
			Drift av restauranter, kafeer og barer	Film-, video- og fjernsynsprogram-produksjon, utgivelse av musikk- og lydopptak	Radio- og fjernsynskringkasting	Kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet	Sportsaktiviteter	Fritidsaktiviteter og drift av fornøyelsesetablissementer	Drift av biblioteker, arkiver, muséer og annen kulturvirk somhet
1715 Kil	1,05	4,0 %	1,3 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	1,9 %	0,3 %	0,2 %
1730 Eda	1,56	4,5 %	2,9 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	1,0 %	0,0 %	0,4 %
1737 Torsby	1,92	4,9 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	2,1 %	0,4 %	0,5 %
1760 Storfors	0,33	1,1 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,6 %	0,0 %	0,1 %
1761 Hammarö	0,90	3,5 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	1,2 %	0,2 %	0,2 %
1762 Munkfors	1,09	3,0 %	1,4 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,7 %	0,2 %	0,3 %
1763 Forshaga	0,83	3,8 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	1,9 %	0,4 %	0,4 %
1764 Grums	0,91	2,7 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	1,4 %	0,1 %	0,0 %
1765 Årjäng	1,60	4,3 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %	0,1 %	0,4 %
1766 Sunne	1,70	4,7 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	1,3 %	0,5 %	0,4 %
1780 Karlstad	2,15	4,4 %	1,9 %	0,1 %	0,3 %	0,4 %	1,2 %	0,2 %	0,4 %
1781 Kristinehamn	1,07	3,0 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	1,1 %	0,2 %	0,3 %
1782 Filipstad	0,75	2,1 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0,0 %	0,3 %
1783 Hagfors	0,73	2,1 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	1,0 %	0,1 %	0,2 %
1784 Arvika	1,11	2,9 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,8 %	0,2 %	0,2 %
1785 Säffle	1,15	3,2 %	1,6 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,6 %	0,2 %	0,3 %
2021 Vansbro	0,94	2,6 %	0,8 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	1,3 %	0,1 %	0,3 %
2023 Malung	8,18	17,7 %	5,1 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	11,8 %	0,4 %	0,2 %
2026 Gagnef	0,65	2,4 %	0,9 %	0,2 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,1 %	0,4 %
2029 Leksand	2,19	5,9 %	1,8 %	0,1 %	0,7 %	0,3 %	2,3 %	0,6 %	0,1 %
2031 Rättvik	1,93	6,0 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %	0,9 %	2,5 %	0,1 %	0,3 %
2034 Orsa	1,10	4,0 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	1,9 %	0,4 %	0,4 %
2039 Älvdalens	4,25	11,5 %	3,1 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	7,7 %	0,0 %	0,5 %
2061 Smedjebacken	0,52	1,7 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,1 %	0,1 %
2062 Mora	1,70	3,6 %	1,4 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	1,4 %	0,2 %	0,4 %
2080 Falun	1,70	3,9 %	1,3 %	0,1 %	0,3 %	0,5 %	1,0 %	0,1 %	0,5 %
2081 Borlänge	1,73	3,7 %	2,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	1,2 %	0,2 %	0,2 %
2082 Säter	0,69	2,5 %	0,8 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	1,0 %	0,2 %	0,3 %
2083 Hedemora	0,96	2,4 %	1,5 %	0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,4 %	0,1 %	0,2 %
2084 Avesta	1,28	3,0 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	1,0 %	0,2 %	0,3 %
2085 Ludvika	1,12	2,7 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,3 %

Indre Skandinavia i et Florida-perspektiv

Dette er en publikasjon utgitt i forbindelse med Østlandsforsknings deltakelse i Interreg-prosjektet (Interreg IVA Sverige-Norge) *Å Gjøre Regional Forskjeller til en Styrke (GRESS)*. I dette prosjektet studerer vi muligheter og utfordringer for regionen Indre Skandinavia knyttet til pågående regionalisering/regionforstørring, til den økte betydningen av attraktivitet for bosatte (peoples climate/"bolyst") og til globaliseringen.

Dette notatet beskriver resultater fra en studie i delprosjekt 2 i GRESS:
Attraksjon og bolyst - nøkkelen til regional utvikling i Indre Skandinavia.

I dette delprosjektet tester vi Richard Floridas teorier om 'den kreative klassen' og hvorvidt dette kan være et nyttig verktøy for regional analyse. Selv om disse teoriene har blitt populære og nådd et bredt publikum, er de utarbeidet og vanligvis brukt i større byer. Såvidt vi vet er dette det første forsøket i Norge på å bruke Floridas teorier i en regional analyse utenfor storbyregionene.

**ØF-notat 01/2012
ISSN nr.: 0808-4653**